

Sığorta fəaliyyəti haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında sığorta sisteminin inkişafının, sığorta bazarının peşəkar iştirakçılarının, o cümlədən sığortaçıların, təkrarsığortaçıların, sığorta vasitəçilərinin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini və prinsiplərini, habelə sığorta sahəsində *tənzimləmə və nəzarət*in hüquqi və iqtisadi əsaslarını müəyyən edir.

~~Bu Qanun sosial sığorta münasibətlərinə şamil edilmir.~~

1-ci Fəsil Ümumi müddəalar

Madde 1. Əsas anlayışlar

1.1. Bu Qanunda aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə edilir:

1.1.1. sığorta – sığortalının və ya sığorta olunanın əmlakı, həyatı, sağlamlığı, mülki məsuliyyəti, həmçinin qanunla qadağan olunmayan fəaliyyəti, o cümlədən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olan əmlak mənafeələrinin müdafiəsi sahəsində riskin ötürülməsinə və ya bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sistemi;

1.1.2. təkrarsığorta – sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə sığortaladığı risklərin bütövlükdə, yaxud bir hissəsinin təkrarsığortaçı ilə bağlanmış müqaviləyə müvafiq olaraq ötürülməsi və ya bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sistemi;

1.1.2-1. *müştərək sığorta – müştərək sığorta fondu hesabına sığorta ödənişinin verilməsi, risklərin, o cümlədən fond da yaranan gəlir və zərərin bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sistemi;*

1.1.2-2. *müştərək sığorta fondu – fiziki və hüquqi şəxslərin əmlak mənafeələrinin müştərək sığorta əsasında sığorta etdirilməsi məqsədilə həmin şəxslərin ödədiyi, habelə dövlət büdcəsindən bu məqsədlə ayrılan vəsaitin məcmusu;*

1.1.3. sığortaçı – bu Qanun əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda icbari sığorta qanunlarında və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

1.1.3-1. *müştərək sığortaçı – müstəsna olaraq müştərək sığorta əsasında fəaliyyət göstərmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan sığortaçı;*

1.1.4. sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

1.1.5. sığorta olunan – sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeələri sığortalanan şəxs;

1.1.6. faydalanan şəxs - icbari sığorta qanunlarına və ya sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişi verilməli olan şəxs;

1.1.7. təkrarsığortaçı – ~~sığorta və ya~~ təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziyası olan, ilkin sığortaçı və ya ilkin təkrarsığortaçı tərəfindən bağlanmış sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələri əsasında sığortalanmış (təkrarsığortalanmış) riskləri təkrarsığortalayan (təkrarsığortaya qəbul edən) tərəf;

1.1.8. təkrarsığortalı – sığortaladığı və ya təkrarsığortaladığı riskləri təkrarsığorta müqaviləsi əsasında təkrarsığorta etdirən (təkrarsığortaya ötürən) sığortaçı və ya təkrarsığortaçı;

1.1.9. *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı – maliyyə bazarlarında tənzimləmə və nəzarətin həyata keçirilməsi məqsədilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının yaratdığı qurum;*

1.1.10. sığorta müqaviləsi - sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşıdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

1.1.11. sığorta şəhadətnaməsi - sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

1.1.12. sığorta qaydaları - ~~sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq~~, sığortaçının həyata keçirdiyi könüllü sığorta növünün əsaslandığı, sığortaçının özü tərəfindən; bu Qanunun 16.5-ci maddəsinə uyğun olaraq *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən və ya *bu Qanunun 16.6-cı maddəsinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)* tərəfindən Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin və bu Qanunun tələbləri nəzərə alınmaqla qəbul edilən, həmin sığorta növü üzrə qayda və şərtləri müəyyən edən sənəd;

1.1.13. sığorta obyektı - sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

1.1.14. sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində könüllü sığortada sığorta müqaviləsi ilə, icbari sığortada isə icbari sığorta qanunları ilə nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

1.1.15. sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin icbari sığorta üzrə icbari sığorta qanunları ilə, könüllü sığorta üzrə sığorta müqaviləsi ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

1.1.16. qaytarılan məbləğ – həyatın yığım sığortası üzrə müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilərkən sığortaçının sığortalıya ödəməli olduğu pul məbləği;

1.1.17. sığorta predmeti – sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafeələrinin aid olduğu fiziki şəxs, əmlak və ya hal;

1.1.18. sığorta riski və ya risk – sığorta obyektı ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

1.1.19. sığorta hadisəsi – icbari sığorta üzrə icbari sığorta qanunlarına, könüllü sığorta üzrə sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

1.1.20. sığorta tələbi – sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, bu Qanuna, icbari sığorta qanunlarına və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti; bu anlayış təkrarsığorta müqavilələri üzrə təkrarsığortalının təkrarsığortaçıya etdiyi müvafiq müraciətinə münasibətdə “təkrarsığorta tələbi” kimi işlədilir;

1.1.21. sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, icbari sığorta qanunlarına və ya sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

1.1.22. şəxsi tutum – sığorta və ya təkrarsığorta müqaviləsinə əsasən sığorta riskinin sığortaçının (təkrarsığortalının) öhdəliyində qalan hissəsi;

1.1.23. şərikli sığorta – sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş sığorta risklərinin birgə sığortalanması və sığorta ödənişi üzrə öhdəliklərin bölüşdürülməsi barədə bir neçə sığortaçının öz aralarında bağladıkları müqavilədən yaranan hüquqi və iqtisadi münasibətlər mexanizmi;

1.1.24. həyatın yığım sığortası – sığortalının müntəzəm şəkildə ödədiyi sığorta haqlarının sığortaçıda müddətli yığım vəsaitləri kimi toplanılmasını nəzərdə tutan həyat sığortasının aparılmasının forması;

1.1.25. aktuari – bu Qanuna uyğun olaraq iqtisadi-riyazi hesablamalar aparmaqla sığorta haqlarının hesablanmasının əsaslarını müəyyən edən, həmçinin sığorta ehtiyatlarını hesablayan mütəxəssis;

1.1.26. lisenziya – sığortaçıya sığorta fəaliyyətini, təkrarsığortaçıya təkrarsığorta fəaliyyətini, sığorta brokerinə sığorta brokeri fəaliyyətini, sığorta agentinə sığorta agent fəaliyyətini həyata keçirməyə icazə verən rəsmi sənəd;

1.1.27. tələb olunan kapital – sığortaçının maliyyə öhdəliklərinin tam həcmdə yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan vəsaiti ifadə edən məbləğ;

1.1.28. sığortaçının öz vəsaiti – sığortaçının öhdəliklərindən azad olan, məbləği *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilən qaydalara əsasən hesablanan vəsaitləri;

1.1.29. məcmu kapital – sığortaçının maliyyə sabitliyinin və ödəmə qabiliyyətinin təmin edilməsi üçün lazım olan vəsaitin mövcud məbləği;

1.1.30. şəxs – fiziki şəxs və ya hüquqi şəxs;

1.1.31. yerli hüquqi şəxs – Azərbaycan Respublikasının hüduqlarında yaradılmış istənilən hüquqi şəxs;

1.1.32. xarici fiziki şəxs – Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmayan və daimi yaşayış yeri Azərbaycan Respublikasının ərazisi olmayan fiziki şəxs;

1.1.33. xarici hüquqi şəxs – yerli hüquqi şəxs anlayışı ilə əhatə edilməyən hüquqi şəxslər;

1.1.34. xarici sığortaçı – öz ölkəsinin qanunlarına əsasən sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək hüququ olan xarici hüquqi şəxs;

1.1.35. xarici təkrarsığortaçı – öz ölkəsinin qanunlarına əsasən təkrarsığorta fəaliyyətini həyata keçirmək hüququ olan xarici hüquqi şəxs;

1.1.36. törəmə cəmiyyət - bu Qanunun məqsədləri üçün idarə edilməsində əsas təsisçisinin (səhmdarının) əhəmiyyətli nəzarətə malik olduğu hüquqi şəxs;

1.1.37. asılı cəmiyyətlər - biri digərinin və ya onların hər birinin eyni üçüncü şəxsin (şəxslərin) əhəmiyyətli nəzarəti altında olan hüquqi şəxslər;

1.1.38. əhəmiyyətli müqavilə - bu Qanunun məqsədləri üçün, hər hansı şəxsə onun hüquqi şəxsin səhmlərinə malik olub-olmamasından asılı olmayaraq həmin hüquqi şəxsə qərarların qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək səlahiyyəti verən müqavilə;

1.1.39. əhəmiyyətli nəzarət – bu Qanunun məqsədləri üçün səhmdarın hüquqi şəxsin yerləşdirilmiş adi səhmlərinin 50 faizinə və ya daha çox hissəsinə malik olması,

yaxud əhəmiyyətli müqavilə əsasında hər hansı şəxs tərəfindən hüquqi şəxsin qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərmək imkanı;

1.1.40. mühüm iştirak payı – nizamnamə kapitalında yerləşdirilmiş səhmlərin 20 və ya daha çox faizinə birbaşa və ya dolayı yolla malik olma; şəxs hüquqi şəxsdə o zaman dolayı yolla mühüm iştirak payının sahibi hesab edilir ki, o, bu hüquqi şəxsdə mühüm iştirak payına malik olan digər hüquqi şəxsə əhəmiyyətli nəzarəti həyata keçirsin;

1.1.41. vətəndaş qüsuruzluğu – bu Qanunda nəzərdə tutulan şəxslər üçün:

1.1.41.1. qəsdən törədilmiş cinayətə görə məhkumluğun olmaması;

1.1.41.2. mülkiyyət əleyhinə və iqtisadi fəaliyyət sahəsində ağır və ya xüsusilə ağır cinayətlərin törədilməsinə görə heç zaman məhkumluğun olmaması;

1.1.41.3. müvafiq vəzifəni tutması və ya peşə fəaliyyəti ilə məşğul olmasına məhkəmə qərarı ilə qadağa qoyulmaması;

1.1.42. yaxın qohumlar – bu Qanunun məqsədləri üçün ər, arvad, valideynlər, övladlar, övladlığa götürülənlər, bacılar, qardaşlar, ərin və ya arvadın valideynləri, bacıları, qardaşları;

1.1.43. maliyyə sahəsi — bu Qanunun məqsədləri üçün bank, sığorta, qiymətli kağızlar sektorları və pensiya fondları.

1.2. Aşağıdakı hallarda bu Qanunla müəyyən edilmiş sığortaçı və xarici sığortaçı anlayışları müvafiq olaraq təkrarsığortaçını və ya xarici təkrarsığortaçını da əhatə edir:

1.2.1. müvafiq müddədə xüsusi olaraq fərqləndirilmədikdə;

1.2.2. yalnız sığortaçıya və ya xarici sığortaçıya münasibətdə tətbiq edilə bilən məzmun ifadə olunmadıqda;

1.2.3. eyni cümlədə həm sığortaçı, həm də təkrarsığortaçı, yaxud həm xarici sığortaçı, həm də xarici təkrarsığortaçı anlayışından istifadə edilmədikdə;

1.2.4. sığortaçı və ya xarici sığortaçı anlayışından istifadə olunan müddədə yalnız təkrarsığortaçıya və ya xarici təkrarsığortaçıya şamil olunan başqa hal müəyyən edilmədikdə.

Maddə 2. Sığorta qanunvericiliyi

2.1. Azərbaycan Respublikasının sığorta qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsindən, bu Qanundan və onun əsasında qəbul edilən normativ hüquqi aktlardan, icbari sığorta qanunlarından, digər normativ hüquqi aktlardan və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir.

2.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, bu Qanunda və icbari sığorta qanunlarında nəzərdə tutulan hallarda sığorta bazarının tənzimlənməsi üzrə normativ *xarakterli* aktlar qəbul etmək, həmçinin sığortaçılar və sığorta vasitəçiləri üçün normativləri müəyyən etmək səlahiyyətinə malikdir.

2.3. İcbari sığorta qanunlarında fərqli müddələrin nəzərdə tutulduğu hallar və *bu Qanunun 2.6-cı maddəsi* istisna olmaqla, icbari sığorta növlərinin həyata keçirilməsindən irəli gələn münasibətlər bu Qanunla və Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi ilə tənzimlənir.

2.4. *Ələt azad iqtisadi zonasında sığorta sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.*

2.5. *Aqrar sığorta sistemi ilə əhatə olunan münasibətlər Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, bu Qanun və “Aqrar sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.*

2.6. *Bu Qanun sosial sığorta və dövlət icbari şəxsi sığorta münasibətlərinə şamil edilmir.*

Maddə 3. İcbari və könüllü sığorta

3.1. İcbari və ya könüllü sığorta müqaviləsini yalnız müvafiq sığorta növünü aparmağa *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* icazəsi olan sığortaçı bağlaya bilər.

3.2. İcbari sığortanın növləri, aparılması qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, bu Qanun və icbari sığorta qanunları ilə müəyyən edilir.

3.3. Bu Qanunun 16.5-ci maddəsini nəzərə almaqla könüllü sığortanın növləri və müvafiq sığorta qaydaları sığortaçı tərəfindən müəyyən edilir.

3.4. İcbari sığorta növünü aparmağa icazəsi olan sığortaçı müvafiq icbari sığorta müqaviləsini bağlamaqdan imtina edə bilməz.

Maddə 4. Sığorta fəaliyyəti ilə bağlı müəyyən sözlərdən digər şəxslərin adlarında istifadəyə qadağalar

4.1. "Sığorta" və "təkrarsığorta" sözlərinin, onlardan törəmiş digər sözlərin, habelə onların digər dillərdəki tərcüməsinin (onların işlədildiyi mətndən həmin sözün müvafiq olaraq sığorta, təkrarsığorta və ya sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə aid edilmədiyi tam aydın olduğu hallardan başqa), "sığorta brokeri" və "sığorta agentli" sözlərinin, həmçinin onların digər dillərdəki tərcüməsinin isə hər bir halda qeyd olunan fəaliyyət növləri ilə əsas fəaliyyət növü kimi məşğul olmayan şəxslərin öz adında istifadə etməsi qadağandır.

4.2. Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti üzrə lisenziyası ləğv olunmuş, yaxud bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hər hansı növ lisenziya verilməsindən imtina edilmiş hüquqi şəxs, bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müvafiq qərarının qəbul edildiyi tarixdən 2 ay müddətində bu Qanunun 4.1-ci maddəsinin tələbini təmin etməli və ya könüllü qaydada ləğv edilməlidir.

4.3. Hüquqi şəxs bu Qanunun 4.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətə riayət etmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* iddiası əsasında məhkəmənin qərarı ilə məcburi qaydada ləğv olunur.

Maddə 5. Sığorta sistemi və sığorta bazarının iştirakçıları

5.1. Sığorta sistemi sığorta bazarının iştirakçılarından və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* ibarətdir.

5.2. Sığortaçılar, təkrarsığortaçılar, sığorta vasitəçiləri, aktuarilər, müstəqil auditorlar, müstəqil ekspertlər və sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslər sığorta bazarının peşəkar iştirakçılarıdır.

5.3. Sığortalılar, sığorta olunanlar və faydalanan şəxslər sığorta bazarının digər iştirakçılarıdır.

Maddə 6. Sığorta sirri

6.1. Aşağıdakı məlumatlar sığorta sirri hesab edilir:

6.1.1. sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin adı, ünvanı və digər şəxsi məlumatları;

6.1.2. hər hansı sığorta müqaviləsinin sığorta məbləği və ya qaytarılan məbləğ;

6.1.3. hər hansı sığorta müqaviləsi üzrə ödənilmiş, yaxud ödənilməmiş sığorta haqqı;

6.1.4. hüquqi şəxs olan sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin kommersiya və ya biznes sirri;

6.1.5. sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin şəxsi və ailə həyatı ilə bağlı, o cümlədən səhhətinə və əmlakına aid məlumatlar.

6.2. Sığorta bazarının peşəkar iştirakçıları peşəkar fəaliyyətləri nəticəsində əldə etdikləri sığorta sirri hesab edilən məlumatları qorumalı, həmin məlumatları aşağıdakı hallardan başqa digər şəxslərə açıqlamamalıdır:

6.2.1. sığorta sirrinin aid olduğu şəxsin yazılı razılığı əsasında;

6.2.2. təkrarsığorta və ya şərikli sığorta müqaviləsi bağlamaq məqsədilə təkrarsığorta və ya şərikli sığorta müqaviləsinin digər tərəfinə, habelə təkrarsığorta müqaviləsinin bağlanması vasitəçilik edən sığorta brokerinə;

6.2.3. səlahiyyətli orqanın qərarı əsasında ibtidai istintaq orqanının icraatında olan cinayət işləri üzrə həmin orqana;

6.2.4. məhkəmənin qərarı əsasında onun icraatında olan işlər üzrə həmin məhkəməyə;

6.2.5. sığorta sistemində tənzimləmə və nəzarət funksiyalarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı məsələlər üzrə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının yazılı tələbi əsasında* həmin orqana, habelə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının səyyar yoxlama apardığı müddət ərzində müvafiq yoxlayıcılara*;

6.2.6. sığorta risklərinin qiymətləndirilməsi, sığorta hadisəsinin araşdırılması və (və ya) zərərlərin tənzimlənməsi üçün lazım olan istənilən məsələlər üzrə bu Qanunun 10.10-cu maddəsinin tələbi nəzərə alınmaqla sığorta əməliyyatlarına cəlb edilmiş sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxslərə və ~~sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta əməliyyatlarına cəlb olunmuş müstəqil ekspertlərə~~;

6.2.7. "İcbari sığortalar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda və "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş sığorta növləri üzrə İcbari Sığorta Bürosuna;

6.2.8. fiziki şəxs sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxs öldükdə aşağıdakı şəxslərə:

6.2.8.1. notariat qaydasında təsdiq edilmiş ərizələri əsasında vərəsələrə;

6.2.8.2. məhkəmənin qərarı əsasında icraatında ölmüş müvafiq şəxslə bağlı vərəsəlik işləri olan məhkəməyə;

6.2.8.3. şəxsin ölməsi haqqında şəhadətnamənin surəti əlavə olunmaqla müvafiq notariusun yazılı sorğusu əsasında ölmüş şəxslə bağlı vərəsəlik məsələlərinə baxan notariusu;

6.2.8.4. xarici ölkələrin konsulluq idarələrinin yazılı sorğusu əsasında icraatlarında ölmüş şəxslə bağlı vərəsəlik işləri olan həmin idarələrə.

6.2.9. *“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş hallarda maliyyə monitorinqi orqanına;*

6.2.10. *Vergi və maliyyə məlumatlarının mübadiləsini nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq, bu dövlətlərin hüquqi və fiziki şəxslərinin Azərbaycan Respublikası ərazisində həyata keçirdikləri maliyyə əməliyyatları barədə məlumatlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi hədlərdə və qaydada ~~birbaşa və ya~~ müvafiq icra hakimiyyəti orqanı vasitəsilə həmin xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarına.*

6.3. Sığorta sirrini qanuni yolla əldə edən bütün şəxslər onu yaymağa və digər şəxslərə açıqlamağa görə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 6-1. Hesablaşmalar

Bu Qanunla müəyyən edilmiş hesablaşmalar üzrə ödənişlər yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilir.

2-ci Fəsil

Sığortaçının fəaliyyətinin əsasları

Maddə 7. Sığortaçının hüquqi statusu

7.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində sığorta və təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada müvafiq lisenziya alınmalıdır.

7.2. Sığortaçı Azərbaycan Respublikasının ərazisində hər hansı sığorta növünü aparmaq üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* müvafiq icazə almalıdır.

~~7.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində təkrarsığorta fəaliyyətinin müstəsna fəaliyyət növü kimi həyata keçirilməsi üçün bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada lisenziya alınmalıdır.~~

7.4. Bu Qanunun 7.1-ci və 7.2-ci maddələrinə əməl etməyən şəxslər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

7.5. Sığortaçı öz fəaliyyətini bu Qanuna, Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi və *normativ xarakterli aktlarına* və öz nizamnaməsinə uyğun olaraq həyata keçirən, ictimai əhəmiyyətli qurum olan kommersion təşkilatıdır.

7.6. Sığortaçı kommersion təşkilatı olan hüquqi şəxs olmaqla yalnız açıq səhmdar cəmiyyəti təşkilatı-hüquqi formasında fəaliyyət göstərə bilər.

Maddə 8. Sığortaçının qiymətli kağızları

8.1. Sığortaçının qiymətli kağızları, o cümlədən səhmləri yalnız adlı qiymətli kağız kateqoriyasında olmalıdır.

8.2. Sığortaçının nizamnamə kapitalını təşkil edən səhmlər yalnız adi səhm formasında olmalıdır.

Maddə 9. Sığortaçının adı

9.1. Sığortaçının adı Azərbaycan dilində müəyyən olunmalıdır.

9.2. Sığortaçının adında mənə ifadə etməyən sözlərdən, o cümlədən hərflər birləşmələrindən ibarət olan adlardan istifadə edilməsi qadağandır.

9.3. Sığortaçı adının əks olduğu lövhələrdə, blanklarda, möhürlərdə və kargüzarlıqla bağlı rəsmi xarakterli bütün digər ləvazimatlarda, reklam və elanlarda nizamnaməsində müəyyən olunan tam və ya qısaltılmış addan istifadə etməlidir.

9.4. Sığortaçının tam adında «sığorta» sözünün olması məcburidir.

9.5. Müstəsna olaraq həyat sığortası sahəsində fəaliyyət göstərən sığortaçının tam adında "həyat" sözünün olması məcburidir.

9.6. Müstəsna olaraq təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olan təkrarsığortaçının tam adında «təkrarsığorta» sözünün olması məcburidir.

9.7. Əhəmiyyətli nəzarətin dövlətə məxsus olmadığı sığortaçının adında "Azərbaycan", "dövlət", "milli", "mərkəzi", "büdcə" və "respublika" sözlərindən istifadə edilməsi qadağandır.

9.8. Sığortaçının öz adında əvvəllər təsis edilmiş və fəaliyyət göstərən sığortaçıların, habelə xarici sığortaçıların adları ilə eyni olan, yaxud bir-biri ilə dəyişik salınacaq dərəcədə oxşar olan söz və ya söz birləşmələrindən istifadə etməsi qadağandır.

9.9. Öz adında səhmlərinin əlli faiz və ya daha çox hissəsinə malik olan xarici səhmdarının adından istifadə edən sığortaçıya bu Qanunun 9.1-ci və 9.8-ci maddələrinin tələbləri şamil olunmur.

9.10. Sığortaçı adında edilən dəyişikliklə bağlı müvafiq sənədləri hüquqi şəxslərin dövlət reyestrinə daxil edilməsi üçün səlahiyyətli orqana təqdim etməzdən əvvəl həmin dəyişikliyi *malıyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırmalıdır.

Maddə 10. Sığorta və təkrarsığorta fəaliyyəti

10.1. Sığorta fəaliyyəti sığortaçı tərəfindən sığorta risklərinin qəbul edilməsi, yerləşdirilməsi və ya bölüşdürülməsi üzrə sığorta müqavilələrinin bağlanması və yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olan, sığorta fəaliyyətinə verilmiş lisenziya əsasında həyata keçirilən fəaliyyət növüdür.

10.2. Təkrarsığorta fəaliyyəti sığortaçı tərəfindən digər sığortaçılardan sığorta risklərinin qəbul edilməsi və ya həmin risklərin bölüşdürülməsi üzrə təkrarsığorta müqavilələrinin bağlanması və yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olan, ~~sığorta fəaliyyətinə~~ ~~və~~ ~~ya~~ ~~təkrarsığorta~~ fəaliyyətinə verilmiş lisenziya əsasında həyata keçirilən fəaliyyət növüdür.

10.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən və ya mövcud olan sığorta predmeti ilə bağlı əmlak mənafeələrinin sığortalanması yalnız yerli sığortaçılar tərəfindən həyata keçirilir.

10.3-1. Kommersiya məqsədli beynəlxalq dəniz və hava daşımaları ilə, həmçinin kosmik uçuşlar, daşımalar və qurğularla (peyklər də daxil olmaqla) əlaqəli sığorta riskləri (daşınan yüklər, yükləri daşıyan nəqliyyat vasitələri və bunlarla bağlı hər hansı mülki məsuliyyət də daxil olmaqla) xarici sığortaçılar tərəfindən sığortalana bilər.

10.4. Sığortalılar sığortaçıları seçməkdə sərbəstdirlər.

10.5. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən və ya mövcud olan sığorta predmeti ilə bağlı əmlak mənafeələrinin yerli sığortaçılarda sığorta və ya təkrarsığorta etdirilməsində yalnız yerli sığorta brokerlərinin vasitəçiliyindən istifadə olunmalıdır.

10.6. Sığortaçılar Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən və ya mövcud olan sığorta predmeti ilə bağlı əmlak mənafeələri üzrə riskləri yerli sığortaçılarda və ya bu Qanunun tələblərinə cavab verən, həmçinin bu Qanunun 95.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş reyestrə daxil edilmiş xarici sığortaçılarda təkrarsığorta etdirə bilərlər. Belə təkrarsığorta birbaşa, yerli sığorta brokerləri və ya bu Qanunun tələblərinə cavab verən, xarici sığortaçılarda təkrarsığorta etdirmə zamanı bu Qanunun 95.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş reyestrə daxil edilmiş xarici sığorta brokerləri vasitəsilə həyata keçirilə bilər.

10.7. Sığortaçıların Azərbaycan Respublikasından xaricdə filial və nümayəndəlikləri yalnız *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı ilə açıla bilər.

10.8. Qanunda nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanları sığortaçının fəaliyyətinə qarışa, onun əmlakına, o cümlədən bank hesablarındakı vəsaitlərinə sərəncam verə bilməzlər.

10.9. Sığorta risklərinin və zərərlərin qiymətləndirilməsi, sığorta hadisələrinin araşdırılması, həmçinin zərərlərin tənzimlənməsi ilə bağlı xidmətlər sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslər tərəfindən həyata keçirildikdə də, bu fəaliyyət sığorta xidmətlərinin tərkib hissəsi hesab edilir.

10.10. Azərbaycan Respublikasının sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxsləri və müstəqil ekspertləri yalnız bu Qanunun 95.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş reyestrə daxil edilmiş olduqları halda sığorta əməliyyatları üzrə xidmət göstərmək üçün cəlb oluna bilərlər.

10.11. Hər bir sığortaçı öz fəaliyyəti, habelə göstərdiyi sığorta xidmətləri barədə məlumatların elektron qaydada yayılması, şikayət və müraciətlərin bu qaydada qəbul edilməsi üçün rəsmi internet sahifəsinə, həmçinin bağladığı sığorta və təkrarsığorta müqavilələrinə aid məlumatların elektron qaydada daxil edilməsi, emal olunması və saxlanılmasına imkan verən elektron informasiya sistemində malik olmalıdır. Sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi və elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələblər *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 11. Sığortaçının fəaliyyət istiqamətləri

11.1. Sığorta, bu Qanunun 11.4-cü maddəsində müəyyən edilmiş halda isə həmçinin təkrarsığorta fəaliyyəti sığortaçının, müstəsna olaraq təkrarsığorta fəaliyyəti isə təkrarsığortaçının həyata keçirdiyi əsas fəaliyyət növüdür.

11.2. Sığortaçı və təkrarsığortaçı əsas fəaliyyətlərindən başqa, yalnız aşağıdakı fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilərlər:

11.2.1. mütəxəssislərin ixtisasının artırılması məqsədilə sığorta bazarının peşəkar iştirakçıları üçün təlimin təşkili və keçirilməsi;

11.2.2. sığortaya və əlaqəli fəaliyyət sahələrinə aid xüsusi ədəbiyyatın müxtəlif növ məlumat daşıyıcılarında hazırlanması və satışı;

11.2.3. informasiya texnologiyaları əsasında sığorta ilə bağlı xüsusi proqram təminatının hazırlanması və satışı;

11.2.4. sığorta ilə bağlı məsələlər, o cümlədən zərərlərin qarşısının alınması üzrə məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi;

11.2.5. müştərilərinin sənədlərinin hüquqi ekspertizasının, habelə zərərlərin tənzimlənməsi zamanı hüquqi ekspertizanın keçirilməsi;

11.2.6. sığorta risklərinin qiymətləndirilməsi, sığorta hadisələrinin araşdırılması, həmçinin zərərlərin tənzimlənməsi üzrə hüquqi, texniki və təşkilati yardımın göstərilməsi.

11.3. Müstəsna olaraq təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olan təkrarsığortaçılar bütün sığorta sinifləri üzrə təkrarsığorta əməliyyatları apara bilərlər.

11.4. Hər hansı bir sığorta növünü həyata keçirməyə icazəsi olan sığortaçı həmin sığorta növünün əhatə etdiyi sığorta sinifləri üzrə təkrarsığorta fəaliyyətini bu Qanuna uyğun olaraq təkrarsığorta fəaliyyətinə alınmış ayrıca lisenziya əsasında həyata keçirə bilər.

11.4-1. İcbari sığorta növünü həyata keçirməyə icazəsi olmayan sığortaçı həmin növ üzrə təkrarsığorta fəaliyyəti göstərə bilməz.

11.5. Sığorta müqaviləsi üzrə sığortaçı sığorta etdiyi riskləri təkrarsığorta etdikdə təkrarsığorta müqaviləsi üzrə təkrarsığortalı hesab olunur.

11.6. Təkrarsığortanın təşkili üçün sığortaçılar birgə fəaliyyət müqaviləsi əsasında təkrarsığorta daxilləri təsis edə bilərlər.

Madde 12. İnhisarın qadağan olunması

12.1. Sığortaçıların və sığorta brokerlərinin sığorta xidmətlərinin inhisara alınmasına və sığorta bazarında rəqabətin məhdudlaşdırılmasına yönələn sazişlər bağlaması, həmçinin bunlara səbəb ola bilən əməliyyatlar aparması qadağandır.

12.2. Sığorta bazarında inhisara qarşı müəyyən edilən qaydaların yerinə yetirilməsinə və tədbirlərin həyata keçirilməsinə nəzarət "Antiinhisar fəaliyyəti haqqında", "Haqsız rəqabət haqqında" və "Təbii inhisarlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

12.3. Dövlət orqanlarının, onların struktur bölmələrinin, tabeliyində olan təşkilatların, yerlərdə olan bölmələrinin inzibati binalarında və ərazilərində sığortaçıların filial və nümayəndəliklərinin, habelə sığorta vasitəçilərinin fəaliyyət göstərməsi, o cümlədən sığorta müqavilələrinin bağlanması qadağandır.

Madde 13. Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması

13.1. Həyatın yığıcı sığortası fəaliyyəti ilə məşğul olan sığortaçılar, təkrarsığortaçılar və sığorta vasitəçiləri cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın

leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı monitoring olunmalı əməliyyatlar barədə məlumat və sənədləri maliyyə monitoringi orqanına təqdim edir, özünün daxili nəzarət proqramını hazırlayır və tətbiq edir, Azərbaycan Respublikasının qanunları və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrlə müəyyən edilmiş digər tədbirləri həyata keçirirlər.

13.2. Həyatın yığım sığortası fəaliyyəti ilə məşğul olan sığortaçılar, təkrarsığortaçılar və sığorta vasitəçiləri qanunla müəyyən olunmuş hallarda və qaydada sığortalıya, sığorta olunana, faydalanan şəxsə, benefisiar mülkiyyətçiyə və səlahiyyətli nümayəndəyə münasibətdə müştəri uyğunluğu tədbirləri tətbiq etməli, məlumat və sənədlərin saxlanması tələblərinə əməl etməlidirlər.

13.3. Bu Qanunun 13.1-ci və 13.2-ci maddələrində qeyd olunan tələblərdən başqa digər tələblər "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları, həmçinin digər normativ hüquqi və normativ xarakterli aktlarla müəyyən edilir.

Maddə 14. Həyat və qeyri-həyat sığortası, onlara aid olan sığorta sinifləri

14.1. Sığortaçılar həyat sığortası və ya qeyri-həyat sığortası (ümumi sığorta) sahələrindən yalnız biri üzrə fəaliyyət göstərə bilirlər.

14.2. Həyat sığortası sığorta obyektinə görə şəxsi sığortaya aid olan aşağıdakı sığorta siniflərini özündə birləşdirir:

14.2.1. sığortalı və ya sığorta olunan öldükdə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan həyatın ölüm halından sığortası;

14.2.2. sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddətdə sığorta olunanın öldüyü, yaxud sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş yaşa, müddətə qədər yaşadığı halda sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan həyatın yaşam sığortası;

14.2.3. sığorta olunanın müəyyən yaşa çatması, yaşı, əlilliyi ~~ə cümlədən, 18 yaşınadək sağlamlıq imkanlarının məhdudluğu~~ və ya xəstəliyi ilə əlaqədar əmək qabiliyyətini itirməsi, ailə başçısını itirməsi, işsiz qalması və şəxsi gəlirlərinin azalmasına, yaxud itirilməsinə səbəb olan digər hallarda pensiya, yaxud renta şəklində dövrü sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan annuitet sığortası;

14.2.4. sığorta olunanın xəstəlik və ya bədbəxt hadisə nəticəsində əmək qabiliyyətini tam və ya qismən itirdiyi halda, onun itirilmiş gəlirinin əvəzini ödəmək məqsədilə ~~vaxtaşırı~~ sığorta ödənişlərinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından sığorta;

14.2.5. sığorta olunanın səhhətində onun həyatını təhlükə altına qoyan xəstəlik müəyyən edildikdə sığorta ödənişlərinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan sağalmaz xəstəliklərdən sığorta.

14.3. Qeyri-həyat sığortası (ümumi sığorta) özündə aşağıdakı sığorta siniflərini birləşdirir:

14.3.1. sığorta obyektinə görə şəxsi sığortaya aid olan siniflər:

14.3.1.1. sığorta olunan bədbəxt hadisə, ~~yaxud xəstəlik~~ nəticəsində öldükdə, ümumi, yaxud peşə əmək qabiliyyətini tam və ya qismən itirdikdə, yaxud bədbəxt hadisə nəticəsində sağlamlığına başqa cür xəsarət dəydikdə, müqavilədə

müəyyən edilən məbləğdə, həmçinin sığorta olunanın əlavə xərclərinin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan fərdi qəza və xəstəlik sığortası;

14.3.1.2. tibbi sığorta proqramına daxil edilən tibbi xidmətlərə görə sığorta olunanın tibb müəssisələrinin ona göstərdiyi xidmətlərlə əlaqədar yaranan xərclərinin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan tibbi sığorta;

14.3.1.2-1. sığorta olunanın ölkə daxilində və ölkədən xaricə səfər zamanı xəstələnməsi, yaxud bədbəxt hadisə nəticəsində sağlamlığının pozulması ilə əlaqədar zəruri olan tibbi xərclərin, habelə sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş səfər zamanı ortaya çıxan digər itkilərinin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan səfər sığortası;

14.3.1.3. bu Qanunun 14.3.1.1-ci və 14.3.1.2-ci maddələrində göstərilməyən, sığorta obyektinə görə şəxsi sığortaya aid olan digər siniflər.

14.3.2. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakın sığortası üzrə aşağıdakı siniflər:

14.3.2.1. Bu Qanunun 14.3.2.2 – 14.3.2.5-ci maddələrində sadalanmış əmlak istisna olmaqla, digər əmlakın, onun ərazisində və (və ya) içərisində yerləşən başqa əmlakla birlikdə, yaxud ayrılıqda yanğın və ya digər hadisələr nəticəsində zədələnməsi, məhv olması, yaxud hər hansı formada itkisi ilə bağlı sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan əmlakın yanğından və digər risklərdən sığortası;

14.3.2.2. avtomobil nəqliyyatı vasitəsinin zədələnməsi, məhv olması, həmçinin qaçırılması və ya oğurlanması nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan avtonəqliyyat vasitələrinin sığortası;

14.3.2.3. dəmiryol nəqliyyatı vasitəsinin zədələnməsi, məhv olması, həmçinin qaçırılması və ya oğurlanması nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan dəmiryol nəqliyyatı vasitələrinin sığortası;

14.3.2.4. hava nəqliyyatı vasitəsinin zədələnməsi, məhv olması, həmçinin qaçırılması və ya oğurlanması nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan hava nəqliyyatı vasitələrinin sığortası;

14.3.2.5. su nəqliyyatı vasitəsinin zədələnməsi, məhv olması, həmçinin qaçırılması və ya oğurlanması nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan su nəqliyyatı vasitələrinin sığortası;

14.3.2.6. daşıma üsulundan asılı olmayaraq yükün zədələnməsi, korlanması, məhv olması, yaxud hər hansı formada itkisi nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan yüklərin (nəqliyyat) sığortası;

14.3.2.6-1. digər şəxslərin hər hansı bir əmlaka mülkiyyət hüququnun mübahisələndirilməsi ilə əlaqədar qaldırıldıqları iddiaları əsasında həmin əmlaka mülkiyyət hüququnun itirilməsi ilə əlaqədar sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin

tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan titullu sığortası;

14.3.2.6-2. yanğın, təbii fəlakətlər, xəstəliklər, ziyanvericilərin yayılması və hücumu nəticəsində kənd təsərrüfatı bitkilərinin və (və ya məhsullarının) tam və ya qismən məhv olması ilə əlaqədar sığorta olunanın əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan kənd təsərrüfatı bitkilərinin sığortası;

14.3.2.6-3. yanğın, təbii fəlakətlər, ziyanvericilərin yayılması və hücumu, yoluxucu xəstəliklər nəticəsində kənd təsərrüfatına aid edilən heyvanların və quşların, dovşanların, arı ailələrinin, xəz dərili vəhşi heyvanların məhv olması ilə əlaqədar sığorta olunanın əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan kənd təsərrüfatı heyvanlarının sığortası;

14.3.2.6-4. *“Aqrar sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş hadisələr nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan aqrar sığorta;*

14.3.2.7. bu Qanunun 14.3.2.1-14.3.2.6-4-cü maddələrində göstərilməyən, sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakın sığortası ilə bağlı digər siniflər.

14.3.3. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan mülki məsuliyyətin sığortası üzrə aşağıdakı siniflər:

14.3.3.1. sığortalının özü, yaxud onun etibar etdiyi şəxs sığortalanmış avtomobil nəqliyyatı vasitəsindən istifadə edərkən üçüncü şəxslərə vurduğu zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələri ilə bağlı zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan avtonəqliyyat vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.2. sığortalıya məxsus dəmiryol nəqliyyatı vasitəsindən istifadə olunarkən üçüncü şəxslərə vurulan zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələri ilə bağlı zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan dəmiryol nəqliyyatı vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.3. sığortalıya məxsus hava nəqliyyatı vasitəsindən istifadə olunarkən üçüncü şəxslərə vurulan zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələri ilə bağlı zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan hava nəqliyyatı vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.4. sığortalıya məxsus su nəqliyyatı vasitəsindən istifadə olunarkən üçüncü şəxslərə vurulan zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələri ilə bağlı zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan su nəqliyyatı vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.5. sığortalının yükdaşıyan qismində nəqliyyat vasitəsindən istifadə edərkən üçüncü şəxslərə vurduğu zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan yük daşıyanın mülki məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.6. sığortalı müqavilə şərtlərini pozmağa görə mülki məsuliyyətini sığorta etdirdiyi hallarda müvafiq sığorta hadisəsinin baş verməsi ilə əlaqədar sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan mülki-hüquqi müqavilə üzrə mülki məsuliyyətin sığortası;

14.3.3.7. lazımi ixtisas keyfiyyətlərinə malik olan müxtəlif peşə sahiblərinin peşəkar fəaliyyətləri zamanı etdiyi səhv və ya yol verdiyi ehtiyatsızlıq, yaxud diqqətsizlik üzündən xidmət göstərdiyi üçüncü şəxslərə dəyən zərər üzrə öhdəlikləri ilə əlaqədar sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan peşə məsuliyyətinin sığortası;

14.3.3.8. işçinin əmək funksiyalarını yerinə yetirərkən sağlamlığına dəyən xəsarət, yaranan xəstəliyi, yaxud ölümü nəticəsində onun əmlak mənafeləri ilə bağlı olan xərclərin əvəzinin işçiyə və ya ailəsinə ödənilməsi ilə əlaqədar işəgötürənin öhdəlikləri üzrə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan işəgötürənin məsuliyyət sığortası;

14.3.3.9. bu Qanunun 14.3.3.1-14.3.3.8-ci maddələrində göstərilməyən, sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan ümumi mülki məsuliyyətin sığortası.

14.3.4. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan kredit sığortası üzrə aşağıdakı siniflər:

14.3.4.1. müflis olması və ya ölməsi, həmçinin öz öhdəliklərini digər səbəblərdən yerinə yetirə bilməməsi ilə əlaqədar kredit verilmiş şəxsin krediti qaytarmaması nəticəsində kreditorun əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi üçün sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan kreditlərin sığortası;

14.3.4.2. ipoteka qoyanın (borclunun) ipoteka saxlayan (kreditor) qarşısındakı ipoteka müqaviləsində nəzərdə tutulan borc öhdəliklərini tam və ya qismən yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində kreditorun əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi üçün sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan ipoteka sığortası;

14.3.4.3. bu Qanunun 14.3.4.1-14.3.4.2-ci maddələrində göstərilməyən, sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan kreditlərin sığortası üzrə digər siniflər.

14.3.5. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan qarışıq maliyyə risklərinin sığortası üzrə aşağıdakı siniflər:

14.3.5.1. əmlakın bazar qiymətinin düşməsi halında ondan istifadə ilə əlaqədar sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi üçün sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan bazar dəyərinin düşməsi riskindən sığorta;

14.3.5.2. sığortalının kommersiya fəaliyyətində sığorta hadisəsi nəticəsində baş verən fasilə ilə əlaqədar, onun əmlak mənafeələrinə əldən çıxan fayda və əlavə xərclərlə bağlı dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi üçün sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan işin dayanması ilə bağlı risklərdən sığorta.

14.3.6. Gələcəkdə ortaya çıxan mübahisələr nəticəsində hüquqi müdafiə, məsləhət, danışıqların aparılması və bununla əlaqədar digər hüquqi xidmətlərin əldə edilməsi ilə bağlı, həmçinin istintaq, məhkəmə, arbitraj və digər bu kimi icraatların keçirilməsi zamanı ortaya çıxan xərclərin tam və ya qismən ödənilməsi üçün sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan hüquqi xərclərin sığortası.

Maddə 15. Sığorta siniflərinə dair tələblər

15.1. Bu Qanunun 14.2.2-ci və 14.2.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş sığorta sinifləri həyatın yığım sığortasına aiddir.

~~15.2. Bu Qanunun 14.3.2-ci maddəsində göstərilmiş hər hansı sığorta sinifi üzrə sığortaçının zərərliyi sığorta nəzarəti orqanının müəyyən etdiyi həddən artıq olduqda o, həmin sinifə aid bir ildən çox müddəti əhatə edən sığorta müqavilələri bağlaya bilməz. Zərərlik dərəcəsinin müəyyən olunması qaydası sığorta nəzarəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.~~

15.3. Bu Qanunun 14.3.3.1-14.3.3.5-ci və 14.3.3.9-cu maddələrinə əsasən mülki məsuliyyətin sığortasında həm sığortalının özünün, həm də üzərinə bu cür öhdəlik qoyula bilən digər şəxsin məsuliyyəti sığortalana bilər. Mülki məsuliyyəti bu cür sığortalanan digər şəxsin (şəxslərin) adı və ya kateqoriyası sığorta müqaviləsində göstərilməlidir. Digər şəxsin (şəxslərin) mülki məsuliyyətinin sığortalınması müqavilədə qeyd edilmədiyi halda yalnız sığortalının özünün mülki məsuliyyəti sığortalınmış hesab edilir.

Maddə 16. Sığorta və sığorta qaydaları

16.1. Sığorta növü sığortaçı tərəfindən bir, yaxud bir neçə sığorta sinifləri əsasında təklif edilən və sığorta müqaviləsi bağlanması yolu ilə sığortalılara təqdim olunan sığorta məhsuludur.

16.2. Yalnız *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* icazə aldıqdan sonra sığortaçı müvafiq sığorta növü üzrə sığorta müqavilələri bağlaya bilər.

16.3. Bu Qanunun 16.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müəyyən qaydalar mövcud olmadıqda sığortaçı könüllü sığorta növünün aparılmasına icazə almaq üçün hazırladığı müvafiq sığorta qaydalarını *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırmalıdır.

16.4. İcbari sığortanın hər bir növünün aparılması üzrə əlavə tələblər icbari sığorta qanunları ilə müəyyən edilir.

16.5. *Bu Qanunun 16.6-cı maddəsinin tələbi nəzərə alınmaqla, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* fiziki şəxslərə təqdim edilən müəyyən könüllü sığorta növü üzrə bütün sığortaçılar üçün məcburi olan sığorta qaydalarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tapşırığı əsasında qəbul edir.

16.6. *“Aqrar sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş sığorta qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilir.*

Maddə 17. Həyatın yığım sığortası üzrə fəaliyyətin həyata keçirilməsinin əlavə xüsusiyyətləri

17.1. Həyatın yığım sığortası üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçı sığorta olunan şəxsə sığorta müqaviləsinin ən azı 2 il müddətində qüvvədə olması şərti ilə, qaytarılan məbləğin 50 faizi həddində, həmin məbləğ girov qoyulmaqla borc verə bilər. Bu halda borc sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddətinin başa çatmasınadək qalmış vaxtdan çox müddətə verilə bilməz. Bu maddədə nəzərdə tutulmuş borcun verilməsi qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

17.2. Annuitet müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində sığortaçı dövrü sığorta ödənişlərinin miqdarını aktuarinin rəyi əsasında artırma bilər.

17.3. *Həyatın yığılma sığortası və (və ya) annuitet sığortası üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçı müştərilərə hesab açdıqda və ya maliyyə xidmətləri göstərdikdə, Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarının, habelə vergi və maliyyə məlumatlarının mübadiləsinə nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrin tələblərinə əməl edilməsini təmin etməli və həmin beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq, xarici dövlətlərin hüquqi və fiziki şəxslərinin Azərbaycan Respublikasının ərazisində həyata keçirdikləri maliyyə əməliyyatları barədə məlumatları Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin 76-1-ci maddəsinin tələbləri əsasında həmin xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarına təqdim etməlidir.*

Maddə 17-1. Sığorta müqavilələrinin elektron sənəd formasında bağlanması

17-1.1. Sığortaçı sığorta müqavilələrini yalnız aşağıdakı imkanlar mövcud olduqda elektron sənəd formasında bağlaya bilər:

17-1.1.1. sığorta etdirən şəxs sığorta müqaviləsini bağlamazdan əvvəl sığorta qaydalarının elektron versiyası ilə, o cümlədən bu qaydalarla təminat verilən risklərin birini və ya bir neçəsini elektron qaydada seçməklə təklif olunan sığorta şərtləri (sığorta haqqı, sığorta məbləği, azadolma məbləği, güzəştlər) ilə tanış olmaq və onu çap etdirmək imkanına malik olmalıdır;

17-1.1.2. sığorta müqaviləsini bağladıqdan sonra, sığortalı həmin müqavilənin qüvvədə olduğu və bu Qanunun 123.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddət ərzində istənilən vaxt onun elektron versiyasına çıxış imkanına, eyni zamanda onu çap etdirmək və müvafiq elektron poçt ünvanına yönləndirmək imkanına malik olmalıdır.

17-1.2. Sığortaçının rəsmi internet sahifəsində bu Qanunun 17—1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan imkanlar mövcud olmadıqda, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığorta müqavilələrinin elektron sənəd formasında bağlanmasının dayandırılması barədə əsaslandırılmış təqdimatı həmin sığortaçıya verir.

3-cü Fəsil

Sığortaçının təsisçiləri və səhmdarları

Maddə 18. Sığortaçının təsisçilərinin və səhmdarlarının kateqoriyası

18.0. *Aşağıdakılardan başqa hər bir şəxs, bu Qanunun tələbləri nəzərə alınmaqla sığortaçının təsisçisi və ya səhmdarı ola bilər:*

18.0.1. *vətəndaşlığı olmayan şəxslər;*

18.0.2. *siyasi partiyalar;*

18.0.3. *qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar);*

18.0.4. *Azərbaycan Respublikasının üzv olduğu beynəlxalq maliyyə təşkilatları istisna olmaqla, digər beynəlxalq təşkilatlar.*

Maddə 19. Sığortaçının təsisçisinə və ya səhmdarına dair tələblər

19.1. Fiziki şəxs sığortaçının təsisçisi və ya səhmdarı olmaq üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

19.1.1. *müvafiq səhmləri almaq üçün kifayət qədər maliyyə vəsaitinin olması;*

19.1.2. mühüm iştirak payını və ya əhəmiyyətli nəzarəti əldə etmək niyyətində olduqda - vətəndaş qüsursuzluğu.

19.2. Hüquqi şəxs sığortaçının təsisçisi və ya səhmdarı olmaq üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

19.2.1. qanunla tələb olunduğu halda fəaliyyət göstərdiyi sahə üzrə maliyyə sabitliyi normativlərinə uyğunluğu;

19.2.2. mühüm iştirak payını və ya əhəmiyyətli nəzarəti əldə etmək niyyətində olduqda - yerli hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbər işçilərinin vətəndaş qüsursuzluğu, xarici hüquqi şəxslərin isə beynəlxalq reyting təşkilatları tərəfindən verilmiş və Azərbaycan Respublikasının müvafiq kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olması.

~~19.3. Xarici sığortaçı sığortaçının təsisçisi və ya səhmdarı olmaq üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:-~~

~~19.3.1. öz ölkəsinin qanunvericiliyinin tələblərinə müvafiq olaraq maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti normativlərinə uyğunluğu;~~

~~19.3.2. fəaliyyətində qanun pozuntusuna yol verməməsi faktının öz ölkəsinin sığorta nəzarəti orqanı tərəfindən təsdiq edilməsi;~~

~~19.3.3. son beş il ərzində öz ölkəsində fasiləsiz olaraq sığorta və (və ya) təkrarsığorta fəaliyyətini həyata keçirməsi;~~

~~19.3.4. beynəlxalq reyting təşkilatları tərəfindən verilmiş və sığorta nəzarəti orqanının təsdiq etdiyi qaydalara uyğun olan müvafiq reytingə malik olması.~~

Maddə 20. Xarici kapitala dair əlavə tələblər

20.1. Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bütün sığortaçıların nizamnamə kapitalının ümumi məbləğində xarici kapital payının son həddi və bu payın hesablanması qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

20.2. Xarici sığortaçının Azərbaycan Respublikasının ərazisində filial açması qadağandır.

20.1-1. Sığortaçının nizamnamə kapitalında bir xarici fiziki şəxsin payı səhmlərin 10 faizindən, xarici fiziki şəxslərə məxsus payların ümumi həcmi 30 faizindən çox ola bilməz.

20.1-2. Azərbaycan Respublikasının üzv olduğu beynəlxalq maliyyə təşkilatları, xarici sığortaçılar, həmçinin xarici institusional investitorlar (bank və kredit təşkilatları, pensiya fondları, investisiya fondları) istisna olmaqla, digər xarici hüquqi şəxslərin sığortaçının nizamnamə kapitalındakı ümumi payı səhmlərin 50 faizindən az olmalıdır.

Maddə 21. Mühüm iştirak payının əldə edilməsinə və ya əhəmiyyətli nəzarətə razılıq

21.1. Heç bir şəxs, o cümlədən sığortaçının təsisçisi və səhmdarı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı olmadan sığortaçının adi səhmlərini almaqla, onun nizamnamə kapitalında mühüm iştirak payına malik olması, həmçinin sığortaçının üzərində əhəmiyyətli nəzarəti həyata keçirməsi ilə nəticələnən müqavilə bağlaya bilməz.

21.2. Şəxs sığortaçıda mühüm iştirak payını tam və ya qismən bu Qanunun tələblərini pozmaqla əldə edərsə, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* həmin payın və ya

onun müvafiq hissəsinin müəyyənləşdirdiyi müddət ərzində ləğv edilməsi barədə şəxsə yazılı göstəriş verir.

Maddə 22. Mühüm iştirak payının əldə edilməsinə və ya əhəmiyyətli nəzarətə razılıq üçün müraciət

22.1. Sığortaçıda mühüm iştirak payına və ya əhəmiyyətli nəzarətə malik olmaq istəyən şəxs bu Qanunun tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədləri əlavə etməklə niyyətini *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırmaq üçün yazılı müraciət etməlidir.

22.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunun 22.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müraciətə baxarkən təqdim olunmuş sənədlərdə və ya məlumatlarda çatışmazlıq və ya bu Qanuna uyğunsuzluq aşkar edərsə, müraciəti aldığı tarixdən etibarən 20 təqvim günü müddətində müraciət edəndən əlavə məlumatı, sənədi və ya izahatı yazılı şəkildə tələb etməlidir.

22.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunun 22.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müraciətə baxarkən sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanlarından və digər şəxslərdən müraciətdə və ona əlavə edilmiş sənədlərdə qeyd olunan informasiyanın düzgünlüyü barədə məlumat almalıdır.

22.4. Dövlət orqanları və digər şəxslər bu Qanunun 22.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş sorğuya onu aldıqları tarixdən 10 iş günü müddətində cavab verməlidirlər.

22.5. Müraciət edən bu Qanunun tələblərinə cavab verdikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* onun mühüm iştirak payına və ya əhəmiyyətli nəzarətə malik olmasına razılıq verilməsi, əks halda isə belə razılıq verilməsindən imtina olunması barədə əsaslandırılmış (razılıq və ya bundan imtinanın əsasları və səbəbləri göstərilməklə) qərar qəbul edir.

22.6. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunun 22.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müraciəti və ya müvafiq halda 22.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əlavə məlumatı, sənədi, izahatı aldığı tarixdən etibarən 30 iş günü müddətində bu Qanunun 22.5-ci maddəsində göstərilən qərarın surətini müraciət edənə göndərir.

22.7. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* bu Qanunun 22.5-ci maddəsində göstərilən qərarın surətini bu Qanunun 22.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə müraciət edənə göndərməməsi qeyd olunan mühüm iştirak payına və ya əhəmiyyətli nəzarətə malik olmağa bu orqanın razılığı kimi qiymətləndirilir.

Maddə 23. Səhmdarın məlumat vermək vəzifəsi

23.1. Xarici sığortaçı olan səhmdar və ya sığortaçıda mühüm iştirak payına malik olan yerli hüquqi şəxs aşağıda göstərilən müvafiq halın baş verdiyi tarixdən etibarən 10 iş günü müddətində bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* məlumat verməlidir:

23.1.1. yerli və ya xarici hüquqi şəxsdə əhəmiyyətli nəzarətə malik olan şəxsin dəyişməsi;

23.1.2. yerli və ya xarici hüquqi şəxsdə əhəmiyyətli nəzarətə malik olan fiziki və ya hüquqi şəxsin müvafiq olaraq vətəndaş qüursuzluğuna, yaxud işgüzar nüfuzuna təsir göstərən halın yaranması;

23.1.3. yerli və ya xarici hüquqi şəxsin rəhbər işçisinin vətəndaş qüsursuzluğuna təsir göstərən halın yaranması;

23.1.4. yerli və ya xarici hüquqi şəxsə əhəmiyyətli nəzarətə malik olan şəxsin həmin hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalındakı payının əhəmiyyətli nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnən miqdarda azalması;

23.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanuna riayət edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək məqsədi ilə sığortaçının nizamnamə kapitalında mühüm iştirak payına malik olan və ya ona əhəmiyyətli nəzarəti həyata keçirən səhmdarlardan, yaxud digər şəxslərdən ildə bir dəfə fiziki şəxs olan həmin səhmdarların vətəndaş qüsursuzluğuna, hüquqi şəxs olan həmin səhmdarların isə rəhbər işçilərinin vətəndaş qüsursuzluğuna aid məlumatlar tələb etməlidir.

Maddə 24. Səhmdarın səs hüququnun etibarsızlığı

24.1. Şəxs sığortaçıda mühüm iştirak payını bu Qanunun tələblərini pozmaqla əldə edərsə, onun bu yolla malik olduğu səhmlər üzrə səs hüququ Səhmdarların Ümumi Yığıncağının iclaslarında nəzərə alınmır.

24.2. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının bu Qanunun 24.1-ci maddəsi ilə qadağan olunan səs hüququ nəzərə alınmaqla qəbul etdiyi hər hansı qərar hüquqi qüvvəyə malik deyil və qəbul edildiyi andan etibarsızdır.

4-cü Fəsil Sığortaçılarda korporativ idarəetmə

Maddə 25. Sığortaçının idarəetmə orqanları

25.1. Sığortaçılarda korporativ idarəetmə Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, həmçinin bu Qanunda müəyyən olunmuş əlavə tələblər nəzərə alınmaqla formalaşdırılır və həyata keçirilir.

25.2. Sığortaçı aşağıdakı orqanlar tərəfindən idarə olunur:

25.2.1. ali idarəetmə orqanı olan Səhmdarların Ümumi Yığıncağı;

25.2.2. ümumi rəhbərliyi və sığortaçının fəaliyyəti üzərində nəzarəti həyata keçirən Direktorlar Şurası;

25.2.3. icra orqanı olan İdarə Heyəti;

25.2.4. sığortaçının maliyyə təsərrüfat fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirən Təftiş Komissiyası.

Maddə 26. Sığortaçının Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağı

26.1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının Azərbaycan Respublikasının *Mülki Məcəlləsinin 107.1-ci maddəsində* nəzərdə tutulmuş müstəsna səlahiyyətlərindən başqa sığortaçıların Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağının aşağıdakı əlavə səlahiyyətləri var:

26.1.1. digər hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalına investisiya qoyulması, o cümlədən başqa sığortaçının səhmlərinin alınması, sığortaçının töərəmə cəmiyyətlərinin təsis edilməsi və fəaliyyətlərinə xitam verilməsi barədə qərarlar qəbul etmək;

26.1.2. sığortaçının qiymətli kağızlarının, o cümlədən səhmlərinin buraxılması müddətlərini və şərtlərini müəyyənləşdirmək, sığortaçının kapitalının artırılması və ya azaldılması, xalis mənfəət hesabına ehtiyatların formalaşdırılması barədə qərarlar qəbul etmək;

26.1.3. bu Qanunun VIII Fəslində nəzərdə tutulmuş əsaslı dəyişikliklər barədə qərarlar qəbul etmək;

26.1.4. sığortaçının maliyyə, uçot, inzibati və kadr siyasətini müəyyənləşdirmək;

26.1.5. bu Qanunun 10.7-ci maddəsi nəzərə alınmaqla sığortaçının filial və nümayəndəliklərinin açılması və ya ləğvi barədə qərarlar qəbul etmək, onların əsasnamələrini təsdiq etmək;

26.1.6. bu Qanunun 75.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, sığortaçının müstəqil auditorunu seçmək və təyinatını geri götürmək;

26.1.7. sığortaçının büdcəsini təsdiq və qəbul etmək;

26.1.8. Direktorlar Şurasının, İdarə Heyətinin və Təftiş Komissiyasının əsasnamələrini təsdiq etmək;

26.1.9. Direktorlar Şurasından və Təftiş Komissiyasından hesabatlar almaq;

26.1.10. İdarə Heyətinin üzvlərini, o cümlədən sədrini və onun müavinlərini seçmək, onların səlahiyyətlərinə xitam vermək;

26.1.11. rəhbər işçilərin sığortaçının adından öhdəliklər qəbul etmək, səlahiyyətlərini və həmin səlahiyyətlərin sığortaçının digər əməkdaşlarına verilməsi hədlərini müəyyənləşdirmək;

26.1.12. sığortaçının müstəqil auditor tərəfindən təsdiqlənmiş və Təftiş Komissiyası tərəfindən tövsiyə edilmiş maliyyə hesabatlarını təsdiq etmək.

26.2. Bu Qanunun 26.1.4-26.1.6-cı və 26.1.10-cu maddələrində nəzərdə tutulmuş səlahiyyətlər nizamnamə əsasında və ya Səhmdarların Ümumi Yığıncağının qərarı ilə sığortaçının Direktorlar Şurasına verilə bilər.

Maddə 27. Sığortaçının Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağının iclasları

27.1. Sığortaçının Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağının iclaslarında *səhmdarların səsvermədə iştirakının və qərar qəbul edilməsi qaydasının* Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində *nəzərdə tutulan hallardan* başqa, Direktorlar Şurası və İdarə Heyəti üzvlərinin vəzifəyə seçilməsi və vəzifədən azad edilməsi, başqa sığortaçının səhmlərinin alınması, törəmə cəmiyyətlərin təsis edilməsi məsələləri üzrə qərarlar iclasda təmsil edilən səhmdarların üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

27.2. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının növbəti iclasları Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada, ~~lakin maliyyə ili bitdikdən sonra 2 aydan gec olmayan müddətdə~~ çağırılmalıdır.

27.3. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının növbədən kənar iclasları Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada, həmçinin müvafiq hallarda Təftiş Komissiyasının tələbi ilə Direktorlar Şurası tərəfindən çağırılır.

27.4. Səsvermə hüququna malik olan səhmdarların yekdil razılığı ilə Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağının iclası gündəliyə daxil edilməmiş məsələləri də müzakirə edə və onlara dair qərarlar qəbul edə bilər.

Maddə 28. Sığortaçının Direktorlar Şurasının tərkibi və iclasları 28.1. Direktorlar Şurası üç nəfərdən az olmayan tək sayda fiziki şəxs olan üzvlərdən ibarətdir. Bu

üzlərdən ən azı biri bu Qanunun 28.3-cü maddəsinə uyğun olaraq seçilən müstəqil şəxs olmalıdır.

28.2. Direktorlar Şurasının üzvləri 3 ildən çox olmayan müddətə seçilir. Direktorlar Şurasının üzvləri növbəti müddətlərə yenidən seçilə bilərlər.

28.3. Sığortaçının və ya *ona aidiyyəti olan* şəxsin idarəetmə orqanının üzvü olmayan, həmçinin özü və ya arvadı (əri) sığortaçının və ya *ona aidiyyəti olan* şəxsin hər hansı səhminə malik olmayan şəxs Direktorlar Şurasının müstəqil üzvü seçilə bilər.

28.4. Direktorlar Şurasının sədri sığortaçının Səhmdarlarının Ümumi Yığıncağı tərəfindən şuranın üzvləri sırasından seçilir. Direktorlar Şurasının sədri sığortaçının digər idarəetmə orqanında vəzifə tuta bilməz.

28.5. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulandan başqa, aşağıdakı şəxslər də Direktorlar Şurasının üzvü ola bilməzlər:

28.5.1. bir sığortaçının digərində əhəmiyyətli nəzarətə və ya mühüm iştirak payına malik olduğu və ya sığortaçıların hər birinin səhmlərinin 50 faizi və ya daha çox hissəsi eyni səhmdarlara məxsus olduğu hallar istisna olmaqla, sığortaçının idarəetmə orqanının üzvləri;

28.5.2. sığortaçı olmayan üç və ya daha çox hüquqi şəxsin idarəetmə orqanının üzvü olan şəxslər.

28.6. Bu Qanunun 28.5-ci maddəsində göstərilən şəxslər Səhmdarların Ümumi Yığıncağının qərarı ilə Direktorlar Şurasının üzvü vəzifəsindən azad edilməlidirlər.

28.7. Direktorlar Şurası iclasında üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir. İclasların keçirilməsi qaydası sığortaçının nizamnaməsi və ya Direktorlar Şurası haqqında əsasnamə ilə müəyyən edilir.

28.8. Direktorlar Şurasının qərarları iclasda iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hər bir üzv bir səs hüququna malikdir. Direktorlar Şurasının iclaslarında üzvlərin səsvermə zamanı bitərəf qalmasına icazə verilmir.

Maddə 29. Sığortaçının Direktorlar Şurasının səlahiyyətləri

29.1. Sığortaçının Direktorlar Şurasının səlahiyyətlərinə aşağıdakılar aiddir:

29.1.1. sığortaçının idarə edilməsinə və fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirmək, o cümlədən sığortaçının İdarə Heyətindən hesabatlar almaq;

29.1.2. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı və İdarə Heyəti üçün tövsiyələr vermək;

29.1.3. bildirişlər göndərmək yolu ilə Səhmdarların Ümumi Yığıncağının iclaslarını çağırmaq və səhmdarların, İdarə Heyətinin və Təftiş Komissiyasının tələbi ilə keçirilən növbədənənar iclaslar istisna olmaqla, hər bir iclasın gündəliyini müəyyən etmək;

29.1.4. İdarə Heyətinin və Təftiş Komissiyasının iclaslarını çağırmaq;

29.1.5. sığortaçı tərəfindən qanuna əməl edilməməsi faktını müəyyən etdikdə pozuntunun aradan qaldırılmasını təmin edən tədbirlər görməklə Səhmdarların Ümumi Yığıncağını, İdarə Heyətini və Təftiş Komissiyasını bu barədə xəbərdar etmək;

29.1.6. Direktorlar Şurasının, İdarə Heyətinin və Təftiş Komissiyasının üzvlərindən başqa digər rəhbər işçiləri təyin etmək və onların əmək haqlarının miqdarını müəyyən etmək;

29.1.7. İdarə Heyətinin hər hansı bir üzvünün fəaliyyətini qeyri-qənaətbəxş hesab etdikdə onu vəzifədən kənarlaşdıraraq Səhmdarların Ümumi Yığıncağı tərəfindən İdarə

Heyətinin yeni üzvü təsdiq edilənədək müvafiq vəzifənin icrası üçün bu Qanunun tələblərinə cavab verən digər şəxsi müvəqqəti seçmək;

29.1.8. öz üzvləri arasında, öz üzvləri ilə İdarə Heyətinin üzvləri arasında, həmçinin İdarə Heyətinin üzvlərinin öz aralarında baş verən mənafə toqquşmalarının tənzimlənməsi üzrə qaydalar müəyyənləşdirmək və təsdiq etmək;

29.1.9. sığortaçının biznes strategiyasını müəyyən etmək;

29.1.10. sığortaçının daxili nəzarət sistemini təşkil edən qayda və prosedurları aşağıdakı prinsiplər əsasında təsdiq etmək:

29.1.10.1. sığortaçının fəaliyyətinin Direktorlar Şurasının müəyyən etdiyi strategiyaya və qaydalara uyğun həyata keçirilməsi;

29.1.10.2. sığorta əməliyyatlarının yalnız lisenziyaya müvafiq qaydada aparılması;

29.1.10.3. sığortaçının aktivlərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi;

29.1.10.4. verilən məlumatların mühasibat uçotunda tam, dəqiq, dürüst, yoxlanıla bilən formada və vaxtında əks etdirilməsi;

29.1.10.5. rəhbər işçilərin sahibkarlıq risklərini müəyyən etmək, qiymətləndirmək, tənzimləmək, belə risklər üçün kapitalın müvafiq səviyyəsini saxlamaq bacarığına malik olması;

29.1.10.6. sığortaçının fəaliyyəti zamanı "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "*Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında*" Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə əməl edilməsini təmin etmək;

29.1.11. sığortaçının kapital ehtiyatlarının formalaşdırılması haqqında qərar qəbul etmək;

29.1.12. sığortaçının nizamnaməsində nəzərdə tutulmuş hallarda sığortaçının adından müvafiq əqdlərin bağlanmasına icazə vermək;

29.1.13. sığortaçının fəaliyyətinin kompleks və ya ayrı-ayrı sahələrinin daxili yoxlanması barədə qərar qəbul etmək;

29.1.14. müstəqil və ya daxili auditorların, habelə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* yoxlamalarının nəticələrinə baxmaq, bu yoxlamaların yekunlarına dair tədbirlər görmək;

29.1.15. qanunla, həmçinin sığortaçının nizamnaməsi ilə nəzərdə tutulmuş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

29.2. Direktorlar Şurasının bu Qanunun 29.1.7-ci və 29.1.11-ci maddələrinə əsasən qəbul etdiyi qərarlar Səhmdarların Ümumi Yığıncağının iclasının gündəliyinə daxil edilməli və müzakirə olunmalıdır.

29.3. Sığortaçının məsul aktuarisini onun Direktorlar Şurası təyin etməlidir.

Maddə 30. Sığortaçının Direktorlar Şurasının vəzifələri

30.1. Sığortaçının Direktorlar Şurasının vəzifələri aşağıdakılardır:

30.1.1. öz öhdəliklərini lazımi səviyyədə yerinə yetirməsi üçün sığortaçının maliyyə vəsaitlərinin kifayət qədər saxlanılmasının təmin edilməsinə, sığortalılarla ədalətli rəftar olunmasına, sığortaçının biznesinin və digər əməliyyatlarının idarə olunmasına nəzarət etmək;

30.1.2. sığortaçının mənafeələrinə uyğun gəlməyən halların aradan qaldırılması məqsədi ilə bu Qanunun VII Fəslində nəzərdə tutulmuş *aidiyyəti* şəxslərlə bağlanan əqdlərin müəyyənləşdirilməsi və araşdırılması üzrə təlimatı təsdiq etmək;

30.1.3. müştərilərlə ədalətli rəftar olunması, o cümlədən, onlara müvafiq məlumatların verilməsi, şəxsi məlumatlarının məxfiliyinin bu Qanuna uyğun olaraq qorunması, sığorta hadisəsi ilə bağlı zərərlərin vaxtında və ədalətli qiymətləndirilməsi, sığortalıların, sığorta olunanların və faydalanan şəxslərin sığorta tələbləri üzrə sığorta ödənişlərinin mümkün olan ən tez müddət ərzində ödənilməsi, həmçinin sığortalıların və digər müştərilərin şikayətlərinə vaxtında baxılıb həll edilməsi üzrə təlimatı təsdiq etmək;

30.1.4. əhəmiyyətli risklərin mütəmadi olaraq müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi və nəzarətdə saxlanması məqsədi ilə risklərin idarə edilməsinin daxili siyasətini və qaydalarını təsdiq etmək;

30.1.5. böyük həcmli itkilərin baş verməsi risklərinin qarşısının alınması və əvvəlcədən nəzərdə tutulan gəlir əldə edilməsi üçün bu Qanunun VI Fəslinin tələblərinə cavab verən sığortaçının investisiya siyasətini təsdiq etmək;

30.1.6. təkrarsığorta əməliyyatları üzrə siyasəti, o cümlədən təkrarsığortanın etibarlığını, risklərin bölüşdürülməsinin ümumi səviyyəsini, hər bir risk üzrə şəxsi tutumun və hər bir sığorta hadisəsi üzrə öhdəliyin yuxarı həddini və təkrarsığortanın sığortaçı üçün məqbul hesab edilən digər meyarlarını təsdiq etmək;

30.1.7. sığortaçının bu Qanunun 30.1.1-30.1.6-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş siyasətə, strategiyalara və təlimatlara ciddi riayət etməsinə, şəraitin dəyişməsi nəzərə alınmaqla bu sənədlərə mütəmadi qaydada yenidən baxılmasına daimi nəzarəti həyata keçirmək.

Maddə 31. Sığortaçının İdarə Heyəti

31.1. Sığortaçının İdarə Heyəti üç nəfərdən az olmayan tək sayda fiziki şəxs olan üzvlərdən ibarətdir.

31.2. İdarə Heyətinin üzvləri 3 ildən çox olmayan müddətə seçilir. İdarə Heyətinin üzvləri növbəti müddətlərə yenidən seçilə bilərlər.

31.3. Digər hüquqi şəxsin icra orqanında rəhbər vəzifə tutan şəxs sığortaçının İdarə Heyətinin üzvü ola bilməz. Sığortaçının İdarə Heyətinin üzvü digər hüquqi şəxsdə rəhbər vəzifəyə təyin olunduqda ~~Səhmdarların Ümumi Yığıncağının qərarı ilə~~ İdarə Heyətinin üzvü vəzifəsindən azad edilir.

31.4. İdarə Heyətinin üzvləri sırasından İdarə Heyətinin sədri və onun bir, yaxud bir neçə müavini seçilir. İdarə Heyəti sədrinin səlahiyyətləri İdarə Heyətinin əsasnaməsində müəyyən edilir.

31.5. İdarə Heyətinin iclası üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

31.6. İdarə Heyətinin qərarları iclasda iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hər bir üzv bir səs hüququna malikdir. Üzvlərin səsvermə zamanı bitərəf qalmasına icazə verilmir. Səslər bərabər bölündükdə İdarə Heyəti sədrinin səsi həlledici sayılır.

31.7. İdarə Heyəti fəaliyyətini Direktorlar Şurası tərəfindən işlənilən hazırlanan biznes strategiyasına, həmçinin bu Qanunun 29.1.10-cu maddəsinə əsasən qəbul edilən qayda və prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirir.

31.8. *İdarə Heyətinin üzvlərinin şəxsi marağı ilə sığortaçının maraqları arasında ziddiyyətlərə gətirib çıxara bilən hallarda məlumat verilməsi, habelə sığortaçının maraqlarına zidd olan əqdlərin bağlanması Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 107-10.5-ci maddəsinin tələblərinə uyğun həyata keçirilir.*

Maddə 32. Sığortaçının Təftiş Komissiyası, onun tərkibi və iclasları

32.1. Sığortaçının Təftiş Komissiyası üç nəfərdən az olmayan tək sayda fiziki şəxs olan üzvlərdən ibarətdir. Bu üzvlərdən ən azı biri bu Qanunun 32.3-cü maddəsinə uyğun olaraq seçilən müstəqil şəxs olmalıdır.

32.2. Təftiş Komissiyasının üzvləri 3 ildən çox olmayan müddətə seçilir. Təftiş Komissiyasının üzvləri növbəti müddətlərə yenidən seçilə bilərlər.

32.3. Sığortaçının və ya *ona aidiyyəti olan* şəxsin idarəetmə orqanının üzvü olmayan, həmçinin özü və ya arvadı (əri) sığortaçının və ya *ona aidiyyəti olan* şəxsin hər hansı səhminə malik olmayan şəxs Təftiş Komissiyasının müstəqil üzvü seçilə bilər.

32.4. Təftiş Komissiyasının üzvləri sırasından Təftiş Komissiyasının sədri və onun bir, yaxud bir neçə müavini seçilir. Təftiş Komissiyasının sədrinin səlahiyyətləri Təftiş Komissiyası haqqında əsasnamə ilə müəyyən edilir.

32.5. Təftiş Komissiyasının iclasları üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

32.6. Təftiş Komissiyasının qərarları iclasda iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hər bir üzv bir səs hüququna malikdir. Üzvlərin səsvermə zamanı bitərəf qalmasına icazə verilmir. Səslər bərabər bölündükdə Təftiş Komissiyasının sədrinin səsi həlledici sayılır.

Maddə 33. Sığortaçının Təftiş Komissiyasının səlahiyyətləri

33.1. Sığortaçının Təftiş Komissiyasının səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

33.1.1. sığortaçının audit strategiyasını və siyasətini müəyyən etmək;

33.1.2. daxili audit planlarını təsdiq etmək;

33.1.3. müstəqil auditorun təyin edilməsi ilə əlaqədar sığortaçının səlahiyyətli idarəetmə orqanlarına təkliflər vermək;

33.1.4. Səhmdarların Ümumi Yığıncağına və Direktorlar Şurasına daxili nəzarət sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər vermək;

33.1.5. daxili audit xidmətinin fəaliyyətinə nəzarət etmək;

33.1.6. səlahiyyətlərinə aid olan məsələlər üzrə Direktorlar Şurasının və İdarə Heyətinin iclaslarının çağırılmasını tələb etmək, daxili audit xidmətinin iclasını çağırmaq;

33.1.7. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

Maddə 34. Sığortaçının Təftiş Komissiyasının vəzifələri

34.1. Sığortaçının Təftiş Komissiyasının vəzifələri aşağıdakılardır:

34.1.1. sığortaçının maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir göstərmək ehtimalı olan əməliyyatlara və ya şəraitə nəzarət etmək;

34.1.2. illik maliyyə nəticələrini müzakirə etmək üçün müstəqil auditorla görüşlər keçirmək;

34.1.3. sığortaçının rəhbər işçilərinin müstəqil auditorla birgə işini təşkil etmək, müstəqil auditorun aşkarladığı çatışmazlıqların aradan qaldırılması və tövsiyələrinin tətbiqi üçün tədbirlər görmək;

34.1.4. sığortaçının idarəetmə orqanlarının müstəqil auditorlarla, səlahiyyətli dövlət orqanları, o cümlədən *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə əməkdaşlığını təmin etmək;

34.1.5. sığortaçının daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyini İdarə Heyəti ilə müzakirə etmək;

34.1.6. sığortaçının maliyyə hesabatlarına, o cümlədən illik balansına baxmaq, müvafiq irad və tövsiyələrini Direktorlar Şurasına bildirmək;

34.1.7. Direktorlar Şurasının təqdimatı əsasında *aidiyyəti* şəxslərlə bağlanmasına bu Qanunla icazə verilən əqdlərə rəsmiləşdirilməzdən əvvəl baxmaq və əqdin bu Qanunun tələblərinə və sığortaçının maraqlarına uyğunluğu barədə rəy bildirmək.

Maddə 35. Sığortaçının daxili audit xidməti

35.1. Daxili audit xidməti İdarə Heyəti ilə birlikdə sığortaçının daxili nəzarət və risklərin idarə edilməsi sistemlərinin fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirir. Daxili audit xidməti Təftiş Komissiyasının nəzarəti altında fəaliyyət göstərir.

35.2. Daxili audit xidmətinin rəhbəri Təftiş Komissiyasının təqdimatı ilə Direktorlar Şurası tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad olunur.

35.3. Sığortaçılarda daxili auditin aparılması qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 36. Yardımçı komitələr

36.1. Direktorlar Şurası öz üzvləri sırasından yardımçı komitələr təşkil edə və öz səlahiyyətlərinin bir hissəsini onlara həvalə edə bilər.

36.2. Yardımçı komitələrin təşkili və onlara müvafiq səlahiyyətlərin həvalə edilməsi Direktorlar Şurasının səlahiyyətlərini və vəzifələrini məhdudlaşdırmır.

Maddə 37. Sığortaçının rəhbər işçilərinə dair tələblər

37.1. Sığortaçının Direktorlar Şurasının, İdarə Heyətinin və Təftiş Komissiyasının üzvləri, daxili audit xidmətinin rəhbəri, baş mühasibi və məsul aktuarisi sığortaçının rəhbər işçiləridir.

37.2. Sığortaçının rəhbər işçisi aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

37.2.1. ali təhsili olmalıdır;

37.2.1-1. *baş mühasib və ya bu vəzifələri icra edən şəxs peşəkar mühasib olmalıdır;*

37.2.2. müvafiq rəhbər vəzifəyə təyin olunmaq üçün aşağıdakı iş təcrübəsinə malik olmalıdır:

37.2.2.1. Direktorlar Şurasının sədri — sığorta sektorunda, həmçinin sığorta tənzimləməsi və nəzarəti sahəsində ən azı 3 il və ya digər maliyyə sahəsində ən azı 5 il,

üzləri — sığorta sektorunda, həmçinin sığorta tənzimləməsi və nəzarəti sahəsində ən azı 2 il və ya digər maliyyə sahəsində ən azı 4 il;

37.2.2.2. İdarə Heyətinin sədri — sığorta sektorunda, həmçinin sığorta tənzimləməsi və nəzarəti sahəsində ən azı 3 il və ya digər maliyyə sahəsində ən azı 4 il, üzləri - sığorta sektorunda, həmçinin sığorta tənzimləməsi və nəzarəti sahəsində ən azı 2 il və ya digər maliyyə sahəsində ən azı 3 il;

37.2.2.3. Təftiş Komissiyasının üzləri, habelə daxili audit xidmətinin rəhbəri — sığorta sektorunda, həmçinin sığorta tənzimləməsi və nəzarəti sahəsində və ya audit sahəsində ən azı 2 il və ya digər maliyyə sahəsində, habelə maliyyə menecmenti, mühasibatlıqla bağlı vəzifələrdə ən azı 3 il;

37.2.2.4. baş mühasib — sığorta sektorunda mühasib kimi ən azı 1 il və ya digər maliyyə sahəsində baş mühasib kimi ən azı 2 il, digər sahələrdə isə baş mühasib kimi ən azı 4 il;

37.2.2.5. məsul aktuari — aktuari kimi ən azı 1 il;

37.2.3. ~~qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada~~ müflis elan olunaraq məcburi ləğv edilmiş hüquqi şəxsin ləğvi haqqında qərarın qəbul edildiyi tarixdən ən azı 12 ay əvvəlki dövrdə həmin hüquqi şəxsin Direktorlar Şurasının, Təftiş Komissiyasının, İdarə Heyətinin və ya daxili audit xidmətinin üzvü, yaxud baş mühasibi olmamalıdır. Bu tələb həmin hüquqi şəxsin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada müflis elan olunaraq məcburi ləğvi haqqında qərarın qəbul edildiyi tarixdən etibarən 5 il müddətində tətbiq edilir;

37.2.4. sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsindən qanunla müəyyən olunmuş qaydada qeyri-qənaətbəxş fəaliyyətinə görə kənarlaşdırılmış olmamalıdır;

37.2.5. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı istisna edilməklə, sığortaçının bir idarəetmə orqanının üzvü digər idarəetmə orqanının üzvü vəzifəsini, baş mühasibi və məsul aktuarisi sığortaçının Təftiş Komissiyasının üzvü vəzifəsini, daxili audit xidmətinin rəhbəri isə sığortaçıda digər hər hansı vəzifəni tuta bilməz;

37.2.6. bu Qanunla müəyyən edilmiş vətəndaş qüsursuzluğu tələblərinə uyğun gəlməlidir;

37.2.7. *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilən qaydalara əsasən həmin orqanda müvafiq attestasiyadan keçməlidir.

37.3. Sığortaçının rəhbər işçilərinə dair bu Qanunun 37.2-ci maddəsinin tələbləri sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsini 60 gündən artıq müddətə müvəqqəti icra etməsi nəzərdə tutulan şəxslərə də şamil olunur.

37.4. Bu Qanunun 37.2-ci maddəsində göstərilən tələblərə cavab verməyən şəxslər rəhbər işçi vəzifəsinə uyğun hesab edilmir.

37.5. Bu Qanunun 37.2.7-ci maddəsinin tələbi Direktorlar Şurasının üzvlərinə və məsul aktuariyə şamil edilmir.

37.6. Bu Qanunun 37-ci maddəsində müəyyən edilmiş müvafiq sahədə və ya sektorda iş təcrübəsinə aid tələblər həmin sahədəki və ya sektordakı əsas fəaliyyətin həyata keçirilməsi ilə bağlı vəzifələrdəki iş təcrübəsini nəzərdə tutur.

Maddə 38. Sığortaçının rəhbər işçilərinin təyin edilməsi

38.1. Sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsinə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanını* məlumatlandırmaqla təyin edilir. Bu tələb sığortaçının idarəetmə orqanlarının üzvü vəzifəsinə növbəti müddətə yenidən təyin edilən şəxslərə şamil olunmur.

~~38.2. Sığorta nəzarəti orqanının razılığı olmadan sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsinə təyinat, o cümlədən müvəqqəti təyinat barədə qərar qəbul edildiyi andan etibarsızdır.~~

38.3. Sığortaçı rəhbər işçisini vəzifəyə təyin edir və bu barədə 3 gün müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* məlumat (rəhbər işçinin bu Qanunun 37.2-ci maddəsində müəyyən edilmiş tələblərə cavab verməsini təsdiqləyən məlumatlar, o cümlədən təhsili və iş təcrübəsi barədə müvafiq sənədlərin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surətləri ilə birlikdə) göndərir. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunun 37.2-ci maddəsinin tələblərinə uyğunsuzluq aşkar etdikdə sığortaçıya bu barədə təqdimat verir.

38.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* hər hansı şəxsin sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsinə təyinatı ilə bağlı müraciətinə bu Qanunun 38.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə yazılı etiraz etməməsi qeyd olunan təyinata bu orqanın razılığı kimi qiymətləndirilir.

38.5. Aşağıdakı hallarda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçıya rəhbər işçisinin təyin edilməsinə verdiyi razılığın geri alınması və onun əsasında vəzifəyə təyin edilmiş şəxsin vəzifəsindən kənarlaşdırılması ilə bağlı təqdimat verir:

38.5.1. razılığın verilməsi üçün əsas kimi götürülmüş məlumatların yanlış olması sonradan aşkar edildikdə;

38.5.2. rəhbər işçi sığortaçıdakı fəaliyyəti ilə bağlı yol verdiyi hüquq pozuntularına görə son 1 il ərzində iki dəfə və ya daha çox inzibati məsuliyyətə cəlb edildikdə.

38.6. Sığortaçı məsul aktuarisi ilə bağladığı əmək müqaviləsinə yalnız *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* əsaslandırılmış müraciət etməklə, bu orqanın razılığı əsasında xitam verə bilər.

Maddə 39. Sığortaçının xarici fiziki şəxs olan rəhbər işçisi

Xarici fiziki şəxslər sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsinə Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsinin 13-cü maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla təyin edilir.

Maddə 40. Sığortaçının rəhbər işçiləri üçün məlumatların açıqlığı

Rəhbər işçinin vəzifələrini yerinə yetirməsi üçün lazım olan məlumatlar, o cümlədən maliyyə hesabatları və digər hesabatlar sığortaçı tərəfindən təmin edilməlidir.

Maddə 41. Sığortaçının işçilərinin vəzifələri

41.1. Sığortaçının işçiləri, o cümlədən rəhbər işçiləri qanuna, sığortaçının nizamnaməsinə və daxili sənədlərinə, əmək müqaviləsinin şərtlərinə riayət etməli, funksiyalarının icrası zamanı sığortaçının mənafeələrinin yüksək səviyyədə təmsil olunması üçün çalışmalı, müvafiq şəraitdə mümkün olan qayğı, çalışqanlıq və bacarıqla hərəkət etməlidirlər.

41.2. Sığortaçının daxili sənədlərinin, həmçinin hər hansı müqavilənin müddəaları sığortaçının rəhbər və digər işçilərini qanunla müəyyən olunmuş məsuliyyətdən azad etmir.

41.3. Rəhbər və digər işçilər öz funksiyalarını bu Qanunun 41.1-ci maddəsinin tələblərinə müvafiq olaraq yerinə yetirdikdə onların hər hansı məsuliyyətə cəlb edilməsi ilə, o cümlədən hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı xərclərinin əvəzi sığortaçı tərəfindən ödənilə bilər.

Maddə 42. Sığortaçının rəhbər işçiləri və müstəqil auditoru barədə məlumat

42.1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının aşağıda göstərilən şəxslər barədə qərar qəbul edilmiş hər iclasından sonra sığortaçı 10 iş günü ərzində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* aşağıdakı məlumatları təqdim etməlidir:

42.1.1. sığortaçının Direktorlar Şurasının, Təftiş Komissiyasının və İdarə Heyətinin üzvlərinin:

42.1.1.1. adı, soyadı, atasının adı, yaşadığı yer və poçt ünvanı;

42.1.1.2. iş təcrübəsi və ixtisas keyfiyyətləri;

42.1.1.3. digər hüquqi şəxsin idarəetmə orqanının üzvü olub olmaması barədə məlumat;

42.1.1.4. səlahiyyət müddətinin başa çatma tarixi;

42.1.2. sığortaçının müstəqil auditorunun:

42.1.2.1. fiziki şəxs olduqda — adı, soyadı, atasının adı, yaşadığı yer, hüquqi şəxs olduqda — adı və olduğu yer.

42.1.2.2. təyin olunma tarixi;

42.1.2.3. fiziki şəxs olduqda — iş təcrübəsi və ixtisas keyfiyyətləri.

5-ci Fəsil

Sığorta və təkrarsığorta fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması

Maddə 43. Lisenziyalaşdırmaya dair tələblər

43.1. Sığorta fəaliyyətinə və təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziyanın verilməsi, lisenziyanın qüvvəsinin müvəqqəti dayandırılması, məhdudlaşdırılması və ləğv edilməsi bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən həyata keçirilir.

43.2. Yeni təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin müvafiq olaraq sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya 5 il müddətinə, lisenziya almaq üçün bu Qanunun 57.1-ci maddəsinə əsasən müraciət edən sığortaçıların müvafiq olaraq sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya isə müddətsiz verilir.

~~43.3. Sığorta fəaliyyətinə verilən lisenziya sığorta və təkrarsığorta fəaliyyəti ilə, təkrarsığorta fəaliyyətinə verilən lisenziya isə yalnız təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ verir.~~

43.4. Sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziyanın verilməsi üçün müraciətə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən iki mərhələdə baxılır:

43.4.1. təsisçilər və ya Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq digər şəxs (şəxslər) tərəfindən lisenziya verilməsi üçün edilən ilkin müraciətə baxılması;

43.4.2. açıq səhmdar cəmiyyəti kimi dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra lisenziya verilməsi üçün yekun müraciətə baxılması.

Maddə 44. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciət zamanı təqdim olunan sənədlər

44.1. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciət edilərkən sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin təsisçilərinin və ya səhmdarlarının bu Qanunun 19-cu maddəsinin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlərlə yanaşı, aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

44.1.1. sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin bu Qanuna uyğun şəkildə müəyyən edilmiş adı və ünvanı əks olunmaqla lisenziya verilməsi barədə yazılı müraciət;

44.1.2. açıq səhmdar cəmiyyətinin nizamnaməsinin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti, təsisçilərin sayı birdən artıq olduqda isə, həmçinin müvafiq qaydada təsdiq edilmiş təsis müqaviləsinin surəti;

44.1.3. hüquqi şəxs olan təsisçilər haqqında məlumatlar, o cümlədən belə təsisçilərin:

44.1.3.1. hüquqi şəxs kimi dövlət qeydiyyatına alınması haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

44.1.3.2. təsis sənədlərinin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiqlənmiş surəti;

44.1.3.3. son üç maliyyə ili üzrə, 3 ildən az müddətdə fəaliyyət göstərdikdə isə, bütün fəaliyyət dövrü üzrə, o cümlədən sənədlərin təqdim edildiyi tarixdən əvvəlki rübün mühasibat balansları, mənfəət və zərərlər haqqında müstəqil auditor tərəfindən müvafiq rəy əlavə olunmaqla təsdiq edilmiş maliyyə hesabatları;

44.1.3.4. nəzərdə tutulan iştirak payını əldə etməsi barədə onun səlahiyyətli idarəetmə orqanının qərarının müvafiq qaydada təsdiq edilmiş surəti;

44.1.4. fiziki şəxs olan təsisçilərin şəxsiyyət vəsiqəsinin məlumatları, daimi yaşayış yerini, iş yerini (məşğuliyyət növünü) göstərən məlumatlar və sənədlər, səhmləri almaq üçün vəsaitinin kifayət qədər olmasını təsdiq edən sənədlər;

44.1.5. şəxsin təsisçilər adından müraciət etmək səlahiyyətini təsdiqləyən, müvafiq qaydada təsdiq olunmuş sənəd;

44.1.6. təsisçilərin digər hüquqi şəxslərdə mühüm iştirak payları, habelə hər bir hüquqi şəxs olan təsisçi üçün onun nizamnamə kapitalında digər şəxslərin mühüm iştirak payları haqqında məlumatlar;

44.1.7. ən azı növbəti 3 il üçün aşağıdakı məlumatları əks etdirən biznes-plan:

44.1.7.1. təşkilati tədbirlər planı və bu məqsədlə ayrılan vəsaitin əsaslandırılmış məbləği;

44.1.7.2. fəaliyyətin ilkin mərhələsi üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə vəsaitlərinin məbləği;

44.1.7.3. sığorta risklərinin növləri və qəbul ediləcək öhdəliklər;

44.1.7.4. marketing planı, gələcək müştəri bazasının təsviri və ehtimal olunan müştəri qrupları;

44.1.7.5. təkrarsığorta siyasətinin prinsipləri və təkrarsığorta proqramı;

44.1.7.6. təsis edilən sığortaçının maliyyə nəticələrinə dair proqnoz;

44.1.7.7. auditi həyata keçirəcək müstəqil auditor barədə məlumat;

44.1.7.8. biznesin inkişaf etdirilməsi və ödəmə qabiliyyətinin artırılması planını gəlir və xərclər formasında əks etdirən, əməliyyatların həcmnin və strukturunun, sığorta haqlarının, komissiyon mükafatların, işlərin aparılması xərclərinin, sığorta ödənişlərinin, investisiya gəlirlərinin və vergilərin proqnozlaşdırılmış rəqəmlərdə ifadə olunduğu sadələşdirilmiş balans nümunəsi;

44.1.7.9. istifadə ediləcək ofis binasının, kompüter və telekommunikasiya sistemlərinin, elektron mühasibat və digər kompüter proqramlarının təsviri;

44.1.7.10. daxili nəzarət mexanizmlərinin təsviri;

44.1.8. rəhbər işçi vəzifələrinə təyin olunması nəzərdə tutulan şəxslərin siyahısı və onların vətəndaş qüursuzluğu barədə notariat qaydasında təsdiq edilmiş ərizəsi.

44.2. Maliyyə, vergi və hüquq mühafizə orqanları sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin nizamnamə kapitalında mühüm iştirak payını əldə etməyi nəzərdə tutan fiziki şəxs olan təsisçi və ya səhmdar, hüquqi şəxs olan təsisçinin və ya səhmdarın rəhbər işçiləri barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* tələb etdiyi məlumatları 10 gün müddətində verməyə borcludurlar.

~~44.3. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətlə bağlı xarici təsisçinin xarici ölkənin müvafiq dövlət orqanı tərəfindən verilmiş sənədləri qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada təsdiq olunmalıdır.~~

Maddə 45. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətə baxılması

45.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətə bu Qanunun 44.1-ci maddəsinə əsasən tələb olunan sənədlərdən, 45.2-ci maddəsinə uyğun olaraq tələb olunduqda isə, əlavələr və ya düzəlişlər edilmiş sənədlərdən ən sonuncusunun ona təqdim edildiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində baxmalıdır.

45.2. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətlə bağlı sənədlər tam həcmdə təqdim olunmadıqda, yaxud sənədlərdəki məlumatlar tam olmadıqda və ya yanlış olduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sənədlərin tam həcmdə təqdim edilməsini, məlumatların tamamlanmasını və ya düzəldilməsini tələb etməlidir.

45.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətə müsbət cavab verdiyi tarixdən etibarən 6 ay müddətində lisenziya almaq üçün yekun müraciət təqdim olunmalıdır.

45.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətə baxılmasının nəticəsi barədə müraciət edənə bu Qanunun 45.1-ci maddəsində göstərilən müddətdə yazılı bildiriş göndərir.

Maddə 46. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətin rədd edilməsinin əsasları

46.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciəti aşağıdakı hallarda rədd edir:

46.1.1. bu Qanunun 44.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sənədlər tam həcmdə təqdim edilmədikdə və ya onlarda bu Qanunun tələblərinə uyğunsuzluqlar aşkar olunduqda, habelə sənədlərdəki məlumatlar 45.2-ci maddəyə uyğun olaraq tələb olunan qaydada tamamlanmadıqda və ya düzəldilmədikdə;

46.1.2. bu Qanunun 18-ci, 19-cu və 20.1-ci maddələrinin tələbləri tam təmin olunmadıqda;

46.1.3. təsisçilərin maliyyə vəsaitləri səhmlərin ödənilməsi və təşkilati tədbirlər üçün kifayət etmədikdə;

46.1.4. biznes-plan gələcək fəaliyyət zamanı maliyyə sabitliyinin və ödəmə qabiliyyətinin, təsis edilən sığortaçının normal fəaliyyət göstərməsinin təmin edilməsi, habelə sığortalıların hüquqlarının müdafiəsi baxımından qənaətbəxş hesab edilmədikdə;

46.1.5. *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* bu Qanunun 45.2-ci maddəsinə uyğun olaraq verilmiş tələbdən sonra da sığortaçı olmaq üçün təsis edilən hüquqi şəxs və onun təsisçiləri barədə yanlış məlumatlar təqdim edilməsi aşkar və şübhəsiz olduqda.

46.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciəti rədd etdikdə bu Qanunun 45.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş bildirişdə bunun səbəblərini göstərməlidir.

Maddə 47. Lisenziya verilməsi üçün yeni ilkin müraciət

Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciət rədd edildikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təkrarən təqdim edilən lisenziya verilməsi üçün müraciətə yeni ilkin müraciət kimi baxılır.

Maddə 48. Lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətlə bağlı müsbət cavabın dəyişdirilməsinin əsasları

48.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün ilkin müraciətlə bağlı müsbət cavabını aşağıdakı hallarda geri götürür:

48.1.1. lisenziyanın verilməsi üçün ilkin müraciətlə bağlı təqdim olunmuş sənədlərdə yanlış məlumatların mövcudluğu sonradan aşkar edildikdə;

48.1.2. açıq səhmdar cəmiyyəti kimi dövlət qeydiyyatına alınmış hüquqi şəxsin müvafiq lisenziya almadan sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olması faktı aşkar edildikdə;

48.1.3. təsisçilərdən asılı olmayan səbəblərə görə dövlət qeydiyyatının yubadılması halları istisna olmaqla, bu Qanunun 45.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə açıq səhmdar cəmiyyəti kimi hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatına alınması təmin edilmədikdə.

Maddə 49. Sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin dövlət qeydiyyatı

Lisenzia verilməsi üçün ilkin müraciətinə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müsbət cavab verildikdən sonra sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyəti "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət qeydiyyatına alınır.

Maddə 50. Lisenziya verilməsi üçün yekun müraciət zamanı təqdim olunan sənədlər

50.1. Sığortaçı kimi təsis edilmiş hüquqi şəxs dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra lisenziya verilməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

50.1.1. adını, təşkilati-hüquqi formasını, olduğu yeri, hesablaşma hesabının nömrəsini və müvafiq bankın adını, lisenziya verilməsi üçün müraciət olunan fəaliyyət növünün adını əks etdirən yekun müraciət;

50.1.2. dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

50.1.3. sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin müvafiq vergi orqanı tərəfindən uçota alınması haqqında sənədin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

50.1.4. nizamnaməsinin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

50.1.5. sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının bu Qanuna uyğun olaraq bank hesabına ödənilməsinə təsdiq edən sənədlər;

50.1.6. rəhbər işçi vəzifələrinə təyin edilən şəxslərin bu Qanunun tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən məlumatlar, o cümlədən təhsili və iş təcrübəsi barədə müvafiq sənədlərin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surətləri;

50.1.7. bu Qanunun 16.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq qaydalar mövcud olmadıqda aparılmasına icazə istənilən könüllü sığorta növü (və ya növləri) üzrə sığorta qaydaları;

50.1.8. sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinin fəaliyyət göstərəcəyi ofis binasından istifadə hüququnu təsdiq edən sənədin surəti;

50.2. Bu Qanunun 50.1.7-ci maddəsi müstəsna olaraq təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyətinə şamil edilmir.

Maddə 51. Lisenziya verilməsi üçün yekun müraciətə baxılması

51.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün yekun müraciətə bu Qanunun 50.1-ci maddəsinə əsasən tələb olunan sənədlərdən, 51.2-ci maddəsinə uyğun olaraq tələb olunduqda isə əlavələr və ya düzəlişlər edilmiş sənədlərdən sonuncusunun təqdim edildiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində baxmalıdır.

51.2. Lisenziya verilməsi üçün yekun müraciətlə bağlı sənədlər tam həcmdə təqdim olunmadıqda, yaxud sənədlərdəki məlumatlar tam olmadıqda və ya yanlış

olduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sənədlərin tam həcmdə təqdim edilməsini, məlumatların tamamlanmasını və ya düzəldilməsini tələb etməlidir.

51.3. Lisenziya verilməsi üçün ödənilən dövlət rüsumunun məbləği "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

51.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün yekun müraciət zamanı təqdim olunan sənədləri və məlumatları bu Qanunun tələblərinə uyğun hesab edib bu barədə müraciət edənə bildirdikdən və lisenziya verilməsi üçün dövlət rüsumunun ödənilməsinə təsdiq edən sənəd təqdim olunduqdan sonra müvafiq lisenziya verir.

51.5. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın verilməsi və ya lisenziya verilməsindən imtina olunması barədə məlumatı bu Qanunun 51.1-ci maddəsində göstərilən müddət ərzində müraciət edənə yazılı bildiriş göndərməklə çatdırır. Lisenziya *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən sığortaçının səlahiyyətli nümayəndəsinə şəxsən təqdim edilir.

51.6. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın bu Qanunun 54-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada reyestrde qeydə alındığı tarixdən etibarən 10 gün müddətində lisenziyanın verilməsi barədə müvafiq vergi orqanına bildiriş göndərir və lisenziya sahibinin vəsaiti hesabına Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan iki dövlət qəzetində məlumat dərc etdirir.

51.7. Lisenziya aldıqdan 6 ay müddətində sığortaçı rəsmi internet səhifəsinin yerləşdirilmiş olduğu ünvan barədə məlumatı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etməlidir.

Maddə 52. Sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya verməkdən imtina edilməsinin əsasları

52.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya verməkdən aşağıdakı hallarda imtina edir:

52.1.1. bu Qanunun 50.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sənədlər tam həcmdə təqdim edilmədikdə və ya onlarda bu Qanunun tələblərinə uyğunsuzluqlar aşkar olunduqda, habelə sənədlərdəki məlumatlar 51.2-ci maddəyə uyğun olaraq tələb olunan qaydada tamamlanmadıqda və ya düzəldilmədikdə;

52.1.2. bu Qanunun və rəhbər işçilərlə bağlı 37-ci və 39-cu maddələrinin tələblərinə uyğunsuzluqlar aşkar olunduqda;

52.1.3. bu Qanunun 45.3-cü maddəsində müəyyən edilmiş müddət ərzində bu Qanunun 46.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslardan hər hansı birinin yaranması aşkar edildikdə;

52.1.4. *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* bu Qanunun 51.2-ci maddəsinə uyğun olaraq verilmiş tələbdən sonra da lisenziya verilməsi üçün təqdim edilmiş sənədlərdə yanlış məlumatlar təqdim edilməsi aşkar və şübhəsiz olduqda.

52.1.5. təsisçilərdən asılı olmayan səbəblərə görə dövlət qeydiyyatının yubadılması halları istisna olmaqla, sığortaçı olmaq üçün təsis edilmiş açıq səhmdar cəmiyyəti lisenziya verilməsi üçün bu Qanunun 45.3-cü maddəsində müəyyən edilmiş müddətdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yekun müraciət etmədikdə.

Maddə 53. Lisenziyanın forması

- 53.1. Sığortaçıya verilən lisenziyada aşağıdakı məlumatlar göstərilir:
- 53.1.1. lisenziyanın qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi;
 - 53.1.2. lisenziya verən *orqanın* adı;
 - 53.1.3. lisenziya sahibinin tam adı və hüquqi ünvanı;
 - 53.1.4. aşağıdakı kimi fəaliyyət növlərinin adı:
 - 53.1.4.1. lisenziya sığorta fəaliyyətinə verildikdə “sığorta fəaliyyəti”;
 - 53.1.4.2. lisenziya təkrarsığorta fəaliyyətinə verildikdə “təkrarsığorta fəaliyyəti”.
- 53.2. Yeni təsis edilən sığortaçıya verilən lisenziyada bu Qanunun 53.1-ci maddəsində göstərilənlərlə yanaşı lisenziyanın müddəti də göstərilməlidir.
- 53.3. Lisenziya *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və möhürlə təsdiq edilir.
- 53.4. Lisenziyanın forması və doldurulması qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 54. Lisenziyaların reyestri

- 54.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* verilən, qüvvəsi məhdudlaşdırılan və ya dayandırılan, həmçinin ləğv edilən lisenziyaların reyestrini aparır.
- 54.2. Reyestrə aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:
- 54.2.1. lisenziya sahibinin tam adı və hüquqi ünvanı;
 - 54.2.2. lisenziyaların verilmə tarixi, müddəti, nömrəsi və qeydiyyat nömrəsi;
 - 54.2.3. lisenziyanın verilməsinə dair *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* qərarının tarixi və nömrəsi;
 - 54.2.4. fəaliyyət növünün adı;
 - 54.2.5. lisenziyanı imzalayan məsul şəxsin vəzifəsi, adı, soyadı, atasının adı;
 - 54.2.6. lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılması tarixi və müddəti;
 - 54.2.7. lisenziyanın qüvvəsinin məhdudlaşdırılması tarixi və müddəti;
 - 54.2.8. lisenziyanın ləğv edildiyi tarix.
- 54.3. Lisenziyanın verilməsi, qüvvəsinin məhdudlaşdırılması və ya dayandırılması, həmçinin ləğv edilməsi barədə reyestrə qeydiyyat müvafiq qərar qüvvəyə mindiyi tarixdə aparılır.
- 54.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyaların reyestr məlumatlarını özünün rəsmi internet sahifəsində yerləşdirməlidir.

Maddə 55. Sığorta növünün aparılmasına icazə

- 55.1. Sığortaçı könüllü sığorta növü üzrə fəaliyyətini *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* verdiyi icazə əsasında həyata keçirir.
- 55.2. Sığortaçının könüllü sığorta növləri üzrə fəaliyyətinə icazə bu Qanunun 16.5-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq qaydaların mövcud olması halı istisna edilməklə müvafiq sığorta qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırıldıqdan sonra verilir.
- 55.3. İcbari sığorta növləri üzrə fəaliyyət *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* icazə alındıqdan sonra həyata keçirilir.

55.4. Sığorta növünün aparılmasına icazə verilməsi ilə bağlı müraciət lisenziya alınması üçün yekun müraciətlə birlikdə, həmçinin lisenziyanın qüvvədə olduğu müddət ərzində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim edilə bilər.

55.5. Könüllü sığorta növü üzrə sığorta qaydalarına sığortaçının etdiyi dəyişikliklər *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırıldıqdan sonra tətbiq edilə bilər.

Maddə 56. Sığorta növünün aparılmasına icazə verməkdən imtinanın əsasları

56.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçıya sığorta növünü aparmağa icazə verməkdən aşağıdakı əsaslardan biri olduqda imtina edir:

56.1.1. sığortaçının sığorta qaydalarının müddəaları mövcud normativ hüquqi və *normativ xarakterli aktlara* zidd olduqda;

56.1.2. sığortaçının sığorta qaydalarında sığortalıların, sığorta olunanların, yaxud faydalanan şəxslərin qanuni mənafeələrinə uyğun olmayan müddəalar nəzərdə tutulduqda;

56.1.3. müvafiq sığorta qaydaları üzrə sığorta haqlarının tarif dərəcələri düzgün əsaslandırılmadıqda, yaxud aktuar hesablamalar adekvat olmadıqda;

56.1.4. bu Qanunun tələblərinə əməl edilməməsinə görə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən verilmiş hər hansı təqdimatın və ya tətbiq edilmiş sanksiyanın tələblərinin yerinə yetirilməsi başa çatdırılmamış olduqda.

Maddə 57. Müddətsiz lisenziyanın verilməsi ilə bağlı müraciət

57.1. Sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətini davam etdirmək istəyən sığortaçı ilk lisenziyasının müddətinin başa çatmasına ən azı 1 ay qalmış yeni - müddətsiz lisenziyanın verilməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müraciət etməlidir.

57.2. Müddətsiz lisenziyanın verilməsi üçün müraciət edərkən sığortaçı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* aşağıdakıları təqdim etməlidir:

57.2.1. bu Qanunun 50.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məzmununda müraciət;

57.2.2. hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən müvafiq çıxarış;

57.2.3. əgər bu Qanunun 50.1-ci maddəsinə əsasən vaxtilə təqdim edilmiş müvafiq sənədlərin məzmunu üzrə hər hansı dəyişiklik baş vermişdirsə, həmin sənədlərin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surətləri.

57.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müddətsiz lisenziya verilməsi üçün müraciətə bu Qanunun 57.2-ci maddəsinə əsasən tələb olunan sənədlərdən və 57.4-cü maddəsinə uyğun olaraq tələb olunan əlavələr və ya düzəlişlər edilmiş sənədlərdən ən sonuncusunun ona təqdim edildiyi tarixdən etibarən 20 gün müddətində baxmalıdır.

57.4. Müddətsiz lisenziya verilməsi üçün müraciətlə bağlı sənədlər tam təqdim olunmadıqda, yaxud təqdim olunan sənədlərdəki məlumatlar tam olmadıqda və ya yanlış olduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sənədlərin tam təqdim edilməsini, məlumatların tamamlanmasını və ya düzəldilməsini tələb etməlidir.

57.5. Müddətsiz lisenziyanın verilməsi və ya verilməsindən imtina barədə məlumat müraciət edənin bu Qanunun 51.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada çatdırılır.

57.6. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müddətsiz lisenziya verilməsi üçün müraciət zamanı təqdim olunan sənədləri və məlumatları bu Qanunun tələblərinə uyğun

hesab etdikdə, həmçinin bu Qanunun 58.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda bu barədə müraciət edənə bildirdikdən və lisenziya verilməsi üçün dövlət rüsumunun ödənilməsinə təsdiq edən sənəd təqdim olunduqdan sonra müvafiq lisenziya verir.

57.7. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müddətsiz lisenziya verdikdə də bu Qanunun 51.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl etməlidir.

57.8. Sığortaçı bu Qanunun 57.1-ci və 57.2-ci maddələrinin tələblərinə əməl etdiyi halda ilk lisenziyanın müddəti başa çatsa da onun qüvvəsi 51.5-ci maddədə nəzərdə tutulan müvafiq bildiriş sığortaçıya çatdığı tarixədək uzadılmış hesab olunur.

Maddə 58. Müddətsiz lisenziyanın verilməsindən imtinanın əsasları

58.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müddətsiz lisenziyanın verilməsindən sığortaçının fəaliyyətində bu Qanunun 107.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş lisenziyanın ləğv edilməsinə əsas verən hallardan hər hansı biri aşkar olunduqda imtina edir.

58.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verməkdən imtina etdikdə bu Qanunun 51.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş bildirişdə imtinanın səbəblərini göstərməlidir.

58.3. Lisenziyanın ləğvinin nəticələri ilə bağlı bu Qanunun 108.1-ci, 108.2-ci, 108.4-cü və 108.5-ci maddələrində müəyyən edilmiş tələblər müddətsiz lisenziyanın verilməsindən imtinanın hüquqi nəticələrinə də tətbiq edilir.

Maddə 59. Müddətsiz lisenziyanın verilməsi ilə bağlı müraciətə baxılmasının təxirə salınması

Lisenziyanın qüvvəsinin bu Qanun əsasında dayandırılmış olduğu dövrdə müddətsiz lisenziyanın verilməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müraciət edildikdə müddətsiz lisenziyanın verilməsi ilə bağlı sığortaçının müraciətinə baxılması lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılmasının son tarixinədək təxirə salınır və bu zaman bu Qanunun 57.8-ci maddəsi tətbiq olunur.

Maddə 60. Lisenziyanın yenilənməsi

60.1. Sığortaçı adında dəyişiklik edildikdə belə dəyişikliyin hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatına alınması barədə sənədi aldıqdan sonra 5 iş günü müddətində, lisenziya itirildikdə, yararsız hala düşdükdə və ya məhv olduqda isə, onun etibarsız hesab edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan iki dövlət qəzetində dərhal elan dərc etdirməklə lisenziyanın yenilənməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müraciət etməlidir.

60.2. Sığortaçının adında dəyişiklik edildikdə lisenziyanın yenilənməsi ilə bağlı müraciətə aşağıdakı sənədlər əlavə olunmalıdır:

60.2.1. sığortaçının adının dəyişdirilməsi barədə onun səlahiyyətli idarəetmə orqanının qərarının surəti;

60.2.2. dəyişiklik edilmiş nizamnamənin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq olunmuş surəti;

60.2.3. dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti.

60.3. Lisenziya itirildikdə, yararsız hala düşdükdə və ya məhv olduqda lisenziyanın yenilənməsi ilə bağlı müraciətə onun etibarsız hesab edilməsi barədə elanların dərc edildiyi qəzetlərin nüsxələri, habelə müvafiq halda yararsız hala düşmüş lisenziya əlavə olunmalıdır.

60.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın yenilənməsi üçün müraciətə bu Qanunun 60.2-ci və ya 60.3-cü maddələrində tələb olunan sənədlərdən sonuncusunun təqdim edildiyi tarixdən etibarən 15 gün müddətində baxmalıdır.

Maddə 61. Sığortaçıların birləşməsi ilə bağlı lisenziyanın verilməsi

İki və ya daha çox sığortaçı birləşmək barədə qərar qəbul etdikdə bu Qanunun 73-cü maddəsinə uyğun olaraq sığortaçı kimi yenidən təşkil edilən açıq səhmdar cəmiyyəti dövlət qeydiyyatına alındığı gündən sonra 10 gün ərzində sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya verilməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* bu Qanunun 50.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məzmununda müraciət etməli, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* isə bu müraciəti aldıqdan sonra 15 gün ərzində müvafiq lisenziyanı verməlidir.

6-cı Fəsil İnvestisiyalar

Maddə 62. Sığortaçının investisiya siyasəti

62.1. Hər bir sığortaçı böyük itkilərə məruz qalma risklərinin qarşısını almaq və gəlir əldə etmək məqsədi ilə bu Qanunun tələblərinə cavab verən, sığortaçının öhdəliklərinin strukturunu adekvat əks etdirən səmərəli investisiya siyasətini müəyyənləşdirməli və ona əsasən fəaliyyət göstərməlidir.

62.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçıların investisiya əməliyyatları ilə bağlı qaydalar müəyyənləşdirir.

Maddə 63. Sığortaçının öz vəsaitlərinin investisiyaya yönəldilməsi

63.1. Sığortaçının öz vəsaiti etibarlılığı, mənfəətliliyi, likvidliyi və müxtəlifliyi nəzərə alınmaqla investisiyaya yönəldilir və bu vəsaitin onun məcmu kapitalının hesablanması üçün qəbul edilən hissəsi aktivlərin aşağıdakı qrupları ilə ifadə olunur:

63.1.1 dövlət qiymətli kağızları;

63.1.2 bank hesablarındakı pul vəsaitləri;

63.1.3 daşınmaz əmlak;

63.1.4 qeyri-dövlət qiymətli kağızları;

63.1.5 digər hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalına qoyulmuş vəsaitlər;

63.1.6 öz işçilərinə borc verilmiş pul vəsaitləri.

63.2. Sığortaçının aktivlərin bu Qanunun 63.1.1-63.1.6-cı maddələrində göstərilməyən qruplarına investisiyaya yönəldilmiş öz vəsaiti onun məcmu kapitalının hesablanması nəzərə alınmır.

63.3. Sığortaçının öz vəsaitinin investisiyaya yönəldilməsi bu Qanunun 62.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalarla müəyyən edilir.

Maddə 64. Sığortaçının sığorta ehtiyatlarını təmin edən vəsaitlərinin investisiyaya yönəldilməsi

64.1. Sığorta ehtiyatlarını təmin edən pul vəsaitləri etibarlılığı, mənfəətliliyi, likvidliyi və müxtəlifliyi nəzərə alınmaqla investisiyaya yönəldilir və aktivlərin aşağıdakı qrupları ilə ifadə olunur:

64.1.1. dövlət qiymətli kağızları;

64.1.2. bank hesablarındakı pul vəsaitləri;

64.1.3. daşınmaz əmlak;

64.1.4. qeyri-dövlət qiymətli kağızları;

64.1.5. sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə alınmalı olan sığorta və təkrarsığorta haqları;

64.1.6. sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı;

64.1.7. həyatın yığım sığortası üzrə sığortalılara və ya sığorta olunanlara borc verilmiş pul vəsaitləri.

64.2. Sığorta ehtiyatlarını təmin edən pul vəsaitləri aktivlərin bu Qanunun 64.1.1-64.1.7-ci maddələrində göstərilməyən qruplarına investisiyaya yönəldilə bilməz.

64.3. Sığortaçının sığorta ehtiyatlarını təmin edən pul vəsaitlərinin investisiyaya yönəldilməsi bu Qanunun 62.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalarla müəyyən edilir.

Maddə 65. Sığortaçı tərəfindən verilən borclar

65.1. Həyat sığortası sahəsində fəaliyyət göstərən sığortaçı bu Qanunun 17.1-ci maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq sığortalılar və ya sığorta olunanlardan, həmçinin öz işçilərindən başqa heç kəsə borc verə bilməz.

65.2. Həyat sığortası sahəsində fəaliyyət göstərməyən sığortaçı bu Qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada öz işçilərindən başqa heç kəsə borc verə bilməz.

Maddə 66. Digər hüquqi şəxsdə mühüm iştirak payının alınmasına razılıq

66.1. Bu Qanunun 66.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, sığortaçı özünün törəmə cəmiyyətlərindən başqa *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı olmadan digər hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında mühüm iştirak payına sahib ola bilməz.

~~66.2. Sığorta nəzarəti orqanı digər hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına investisiya qoymaq üçün razılığın verilməsi barədə sığortaçının müraciətinə baxarkən vacib və ya lazım hesab etdiyi məlumatları, yaxud izahatları ondan tələb edə bilər.~~

66.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* digər hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına investisiya qoymaq üçün bu Qanunun 66.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş razılığın verilməsi üçün müraciətə onun daxil olduğu tarixdən etibarən 15 iş günü ərzində baxaraq müvafiq qərarı barədə müraciət edənə yazılı bildiriş göndərir.

66.4. Aşağıdakı şərtlərin hər ikisi eyni zamanda mövcud olduqda sığortaçı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığını almadan yerli hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına investisiya qoya bilər:

66.4.1. hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına yönəldilən investisiyanın həcmi investisiya qoyan sığortaçının məcmu kapitalının 2 faizindən çox deyilsə;

66.4.2. nizamnamə kapitalına investisiya qoyulan hüquqi şəxs maliyyə sahəsində fəaliyyət göstərsə.

Maddə 67. Sığortaçının törəmə cəmiyyətləri

67.1. Sığortaçının törəmə cəmiyyətləri aşağıdakılar ola bilər:

67.1.1. yerli və ya xarici sığortaçı;

67.1.2. bu Qanunun 11.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş fəaliyyət növlərindən hər hansı birini həyata keçirən hüquqi şəxs.

7-ci Fəsil

Aidiyyəti şəxslərlə bağlanan əqdlər

Maddə 68. Sığortaçıya aidiyyəti olan şəxslər

68.1. *Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 49-1.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş hüquqi şəxsə aidiyyəti olan şəxslər sığortaçıya aidiyyəti olan şəxslər hesab edilir.*

~~68.2. Bu Qanunun 68.1-ci maddəsində göstərilmiş şəxslərdən başqa, sığorta nəzarəti orqanı öz mülahizəsi əsasında sığortaçının idarə edilməsinə və ya əməliyyatlarına hər hansı üsulla mühüm təsir göstərmək imkanı olan şəxsləri də sığortaçının əlaqəli şəxsləri kimi qəbul edə bilər.~~

68.3. Əqd sığortaçının törəmə cəmiyyəti tərəfindən bağlandıqda sığortaçı tərəfindən dolayısı ilə bağlanmış hesab edilir.

Maddə 69. Aidiyyəti şəxslərlə bağlanmasına icazə verilən əqdlər

69.1. Sığortaçı *ona aidiyyəti olan şəxslərlə* aşağıdakılar barədə əqdlər bağlaya bilər:

69.1.1. *ona aidiyyəti şəxs* olan digər sığortaçı ilə təkrarsığorta müqaviləsinin bağlanması;

69.1.2. bu Qanunun investisiyalarla bağlı tələblərini nəzərə almaqla, işçisi olan *aidiyyəti şəxsə* borc və ya onun xeyrinə zəmanət verilməsi;

69.1.3. *ona aidiyyəti olan şəxsdən* borca pul götürülməsi və ya ona sadə veksəl verilməsi;

69.1.4. *ona aidiyyəti olan şəxslə* sığorta müqaviləsinin bağlanması;

69.1.5. *ona aidiyyəti olan şəxsdən* aşağıdakıların satın alınması, yaxud digər yolla əldə edilməsi:

69.1.5.1. dövlət qiymətli kağızlarının və ya dövlətin zəmanət verdiyi qiymətli kağızların;

69.1.5.2. adi biznes əməliyyatlarında istifadə edilən malların.

69.2. Sığortaçı *ona aidiyyəti olan şəxsə* öz əmlakını əmlakın dəyərinin həmin şəxs tərəfindən tam məbləğdə ödənilməsi şərtilə sata bilər.

69.3. Sığortaçı *ona aidiyyəti olan şəxsin* adi biznes əməliyyatlarında təklif etdiyi xidmətlərdən istifadə edə bilər.

69.4. Sığortaçı bu Qanunun tələblərini nəzərə almaqla, adi biznes əməliyyatlarında özünün təklif etdiyi xidmətlərlə *ona aidiyyəti olan şəxsi* təmin edə bilər.

69.5. *Aidiyyəti şəxs* dəyərini dərhal pul formasında ödəməklə sığortaçının səhmlərini ala bilər.

69.6. Sığortaçı idarəetmə orqanının üzvü olan *ona aidiyyəti olan şəxslə* idarəetmə orqanının üzvü kimi əməyin ödənilməsi, pensiya təminatı, mükafatlandırma, opsiya və digər bu kimi təminatlar barədə əqdlər bağlaya bilər.

69.7. Bu Qanunla nəzərdə tutulanlar istisna edilməklə, sığortaçı *ona aidiyyəti olan şəxslərlə* digər əqdlər bağlaya bilməz.

Maddə 70. Aidiyyəti şəxslərlə bağlanmasına icazə verilən əqdlərə əlavə tələblər

70.1. Sığortaçı *ona aidiyyəti olan şəxslə* bu Qanunun 69.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əqdləri yalnız aşağıdakı şərtlərlə bağlaya bilər:

70.1.1. sığortaçının Direktorlar Şurası təklif olunan əqdi sığortaçının maraqlarına və bu Qanunun 69-cu və 71-ci maddələrinin tələblərinə uyğun hesab etdikdə;

70.1.2. bu Qanunun 69.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əqdlər istisna olmaqla, *aidiyyəti şəxslərlə* bağlanan əqdlərin məcmu dəyəri sığortaçının öz vəsaitinin 10 faizindən çox olmadığıda;

70.1.3. *aidiyyəti şəxslə bağlanması nəzərdə tutulan əqdin dəyəri sığortaçının aktivlərinin 5 faizini və daha çox hissəsini təşkil etdiyi halda, həmin əqdin bağlanması barədə sığortaçı tərəfindən cəlb edilmiş müstəqil auditorun rəyi və səsvermədə iştirak etmək hüququ olan səhmdarların Ümumi Yığıncağının sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilən qərarı olduqda;*

70.1.4. *aidiyyəti şəxslə bağlanması nəzərdə tutulan əqdin dəyəri sığortaçının aktivlərinin 5 faizədək hissəsini təşkil etdiyi halda, həmin əqdin bağlanması barədə qərarın qəbul edilməsi səlahiyyətinin sığortaçının nizamnaməsi ilə səhmdarların Ümumi Yığıncağına və ya İdarə Heyətinə həvalə edildiyi hallar istisna olmaqla, Direktorlar Şurasının qərarı olduqda.*

70.2. Direktorlar Şurasının və İdarə Heyətinin üzvləri, habelə sığortaçının struktur bölmələrinin (filial, nümayəndəlik və s.) rəhbərləri özlərinin, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 49-1.1.3-cü və 49-1.1.5-ci maddələrində göstərilən şəxslərin bağlanılan əqdə münasibətdə aidiyyəti şəxs qismində çıxış etmələri, həmçinin həmin əqdlə əlaqədar öz maraqlarının xüsusiyyətləri (onun yaranması, həcmi və s.) barədə məlumatı Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 49-1.5-ci, 49-1.6-cı və 49-1.7-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş qaydada təqdim etməlidirlər.

70.3. *Aidiyyəti şəxslərlə əqdlərin bağlanılmasının digər qaydaları Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 49-1-ci maddəsi ilə müəyyən olunur.*

Maddə 71. Aidiyyəti şəxslərlə bağlanmasına icazə verilən əqdlərə məhdudiyətlər

71.1. Sığortaçının *ona aidiyyəti olan şəxslə* bağladığı bu Qanunun 69.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hər hansı əqdin şərtləri *sığortaçıya aidiyyəti olmayan şəxsə* təklif etdiyi müvafiq əqdin şərtlərindən əlverişli olmamalıdır.

71.2. Aşağıdakı hallarda sığortaçının *ona aidiyyəti olan şəxsə* təklif etdiyi şərtlər *ona aidiyyəti olmayan şəxsə* təklif etdiyi şərtlərdən əlverişli hesab edilir:

71.2.1. sığortaçının *ona aidiyyəti olan şəxslə* bağladığı sığorta müqaviləsinin şərtləri sığorta riskinin qiymətləndirilməsi baxımından həmin şəxslə eyni vəziyyətdə olan, lakin *sığortaçıya aidiyyəti olan şəxs* hesab edilməyən tərəfə təklif etdiyi şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə əlverişli olması;

71.2.2. *sığortaçıya aidiyyəti olan şəxsdən* əmlakın real bazar dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənən qiymətlə alması və ya ondan aşağı keyfiyyətli malların alınması;

71.2.3. *sığortaçıya aidiyyəti olan şəxsə* əmlakın real bazar dəyərindən aşağı qiymətə satılması;

71.2.4. adi biznes əməliyyatlarının gedişində *sığortaçıya aidiyyəti olmayan şəxslə* müqayisədə, *ona aidiyyəti olan şəxsin* təklif etdiyi eyni cinsli və eyni keyfiyyətli malların və ya xidmətlərin dəyərinin sığortaçı tərəfindən yüksək qiymətlə ödənilməsi.

71.3. Sığortaçının bu Qanunla nəzərdə tutulmayan, bu Qanunun 70-ci maddəsinin şərtləri nəzərə alınmadan, habelə *ona aidiyyəti olmayan şəxsə* təklif etdiyi şərtlərdən əlverişli şərtlərlə *ona aidiyyəti şəxslə* bağladığı əqd bağlandığı andan etibarsız sayılır və heç bir hüquqi qüvvəyə malik deyil.

8-ci Fəsil

Sığortaçının fəaliyyətində əsaslı dəyişikliklər

Maddə 72. Sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələrinin ötürülməsi

72.1. Sığortaçının (təkrarsığortaçının) lisenziyası məhdudlaşdırıldıqda, dayandırıldıqda və ya ləğv edildikdə, aidiyyəti olan sığortalının (təkrarsığortalının) razılığı, habelə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* yazılı razılığı əsasında sığortaçı (təkrarsığortaçı) bağladığı sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrini tam və ya qismən digər sığortaçıya (təkrarsığortaçıya) ötürə bilər.

72.2. Sığortaçı (təkrarsığortaçı) sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinin digər sığortaçıya (təkrarsığortaçıya) ötürmək barədə qərar qəbul etdiyi tarixdən 3 iş günü müddətində həmin müqavilələrin aid olduğu sığortalıya (təkrarsığortalıya), onun yaşayış yerinə (hüquqi şəxsin olduğu yerə) və mobil rabitə vasitəsilə yazılı bildiriş göndərməklə, alınması təsdiq edilən qaydada məlumat verməlidir.

72.3. Sığortalının (təkrarsığortalının) ona aid müqavilənin ötürülməsi barədə bu Qanunun 72.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məlumatlandırma üsulları ilə göndərilən

sonuncu məlumatı aldığı tarixdən 7 iş günü müddətində həmin müqavilənin ötürülməsinə etiraz etməməsi, buna razılıq kimi qiymətləndirilir.

72.4. Bu Qanunun 72.3-cü maddəsində göstərilən müddətdə sığortalı (təkrarsığortalı) özünə aid olan müqavilənin başqa sığortaçıya (təkrarsığortaçıya) ötürülməsinə dair etirazını bildirdikdə, həmin müqavilə sığortalının (təkrarsığortalının) istəyi ilə onun özünün razılığa gəldiyi sığortaçıya (təkrarsığortaçıya) ötürülür və ya müqaviləyə xitam verilir.

72.5. Bu Qanunun 72.4-cü maddəsində nəzərdə tutulduğu halda sığorta (təkrarsığorta) müqaviləsinə xitam verilərkən həmin müqavilə üzrə sığorta (təkrarsığorta) haqları tam məbləğdə sığortalıya (təkrarsığortalıya) qaytarılır.

72.6. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinin digər sığortaçıya (təkrarsığortaçıya) ötürülməsinə aşağıdakı hallarda razılıq vermir:

72.6.1. ötürülən sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə sığortalıların (təkrarsığortalıların), sığortaolunanların və faydalanan şəxslərin mənafeləri adekvat olaraq nəzərə alınmadıqda;

72.6.2. sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri ötürülən sığortaçının (təkrarsığortaçının) müvafiq fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün lisenziyası və ya ötürülən sığorta (bu Qanunun 11.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş halda, həmçinin təkrarsığorta) müqavilələrinin aid olduğu sığorta növü üzrə müvafiq icazəsi olmadıqda;

72.6.3 təkrarsığorta müqavilələri ötürülən xarici təkrarsığortaçının öz ölkəsinin qanunları ilə nəzərdə tutulmuş müvafiq lisenziyası olmadıqda.

Maddə 73. Sığortaçıların birləşmə yolu ilə yenidən təşkili

73.1. Sığortaçı yalnız sığortaçı olan digər hüquqi şəxslə (şəxslərlə) birləşə bilər. Belə birləşmənin həyata keçirilməsi üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı tələb olunur.

73.2. Sığortaçıların birləşməsi nəticəsində təsis edilən yeni hüquqi şəxs açıq səhmdar cəmiyyəti formasında olmalıdır.

73.3. Birləşmə barədə qərar qəbul etmiş sığortaçılar müvafiq razılığın alınması üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müraciət etməlidirlər. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* göstərilən müraciət barədə elanı Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan iki dövlət qəzetinin hər birində aralarında 30 gün müddət olmaq və dəyəri birləşən sığortaçılar tərəfindən ödənilmək şərti ilə, iki dəfə dərc etdirir.

73.4. Bu Qanunun 73.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş birinci elanda birləşən sığortaçıların sığortalılarının, təkrarsığortalılarının və digər maraqlı tərəflərin 30 gün müddətində bu birləşməyə etiraz etmək imkanları, həmçinin bu cür etirazın *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* bildirilməsi qaydası göstərilməlidir.

73.5. Sığortaçıların birləşməsi barədə müqavilə bu Qanunun 73.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş sonuncu elanın dərc edildiyi gündən 15 gün müddətində qeyd olunan müqavilə iştirakçısı olan tərəflərin Azərbaycan Respublikası ərazisindəki baş ofisində istənilən bütün şəxslər üçün adi iş vaxtlarında açıq olmalıdır.

73.6. Sığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatların, materialların və digər sənədlərin siyahısını *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müəyyən edir.

73.7. Birləşmə nəticəsində sığortaçı kimi yenidən təşkil edilən açıq səhmdar cəmiyyəti bu Qanunun lisenziyalaşdırma ilə bağlı tələblərinə uyğun olmadıqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* birləşməyə razılıq vermir.

9-cü Fəsil

Sığortaçının müstəqil auditoru və hesabatlılığı

Maddə 74. Sığortaçının müstəqil auditorunun təyin edilməsi

74.1. Sığortaçının səlahiyyətli idarəetmə orqanı hər il sığortaçının müstəqil auditorunu təyin edir.

74.2. Aşağıdakı tələblərə cavab verən sərbəst auditorlar və ya auditor təşkilatları sığortaçının müstəqil auditoru ola bilər:

74.2.1. audit xidməti göstərmək üçün müvafiq lisenziyanın olması;

74.2.2. sığortaçıya münasibətdə müstəqil olması.

74.3. Sərbəst auditor və ya auditor təşkilatı aşağıdakı hallarda auditin aparılması nəzərdə tutulan sığortaçıya münasibətdə müstəqil hesab edilmir:

74.3.1. həmin sığortaçı ilə münasibətlərində sığortalı və ya sığorta olunan qismində çıxış etdiyi hallardan başqa, onunla hər hansı maliyyə əlaqəsində olduqda;

74.3.2. sığortaçının, onun törəmə cəmiyyətinin və ya asılı cəmiyyətinin idarəetmə orqanlarının üzvü, işçisi və ya sığorta agentı olduqda;

74.3.3. sığortaçının, onun törəmə cəmiyyətinin və ya asılı cəmiyyətinin idarəetmə orqanlarının üzvü, işçisi və ya sığorta agentı ilə hər hansı maliyyə əlaqəsində olduqda;

74.3.4. sığortaçının, onun törəmə cəmiyyətinin və ya asılı cəmiyyətinin nizamnamə kapitalında birbaşa və ya dolayısı ilə mühüm iştirak payına malik olduqda;

74.3.5. sığortaçının auditoru təyin edildiyi tarixdən əvvəlki 2 il ərzində onun törəmə cəmiyyətinin və ya asılı cəmiyyətinin müvəqqəti inzibatçısı olduqda.

74.4. Sərbəst auditor və ya auditor təşkilatı ardıcıl olaraq 3 ildən artıq müddət ərzində eyni sığortaçının müstəqil auditoru təyin edilə bilməz.

Maddə 75. Sığortaçının müstəqil auditorunun əvəz edilməsi

75.1. Sığortaçının müstəqil auditoru bu Qanunun tələblərinə uyğun olmadıqda səlahiyyətli idarəetmə orqanının qərarı ilə onun təyinatı geri götürülə bilər.

75.2. Sığortaçının müstəqil auditoru funksiyalarının icrasından imtina edə bilər.

75.3. Bu Qanunun 75.1-ci və 75.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda Səhmdarların Ümumi Yığıncağı tərəfindən yeni auditorun təyin edilməsi 15 gün müddətində mümkün olmadıqda həmin müddətdə yeni auditoru Direktorlar Şurası təyin edir.

75.4. Yeni müstəqil auditor əvvəlki müstəqil auditorun funksiyalarının başa çatmasına qalan müddətə təyin edilir.

Maddə 76. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müstəqil auditor barədə məlumat verilməsi

Sığortaçı özünün müstəqil auditorunun təyin olunması və belə təyinatın geri götürülməsi barədə qərar qəbul etdiyi, habelə müstəqil auditorun sığortaçıda öz funksiyalarının icrasından imtina etdiyi tarixdən 7 iş günü müddətində bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat verməlidir.

Maddə 77. Sığortaçının auditinin keçirilməsi

~~77.1. Müstəqil auditor sığortaçının auditini qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada aparmalıdır.~~

77.2. Sığortaçının Direktorlar Şurasının və İdarə Heyətinin üzvləri, işçiləri və ya nümayəndələri müstəqil auditorun bütün mümkün sənədləri, aktivləri və ya qiymətli kağızları sərbəst yoxlaması üçün şərait yaratmalı, sığortaçının fəaliyyəti ilə əlaqədar lazım olan bütün mümkün məlumatlarla onu təmin etməlidirlər.

77.3. Müstəqil auditor apardığı yoxlama nəticəsində qanuna zidd olan və ya sığortaçının maliyyə sabitliyinə mənfi təsir göstərə bilən əqdlər, yaxud hallar barədə sığortaçıya və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat təqdim etməlidir.

77.4. Sığortaçının müstəqil auditoru maliyyə hesabatlarında məlumatların yanlış göstərilməsi və düzgün əks etdirilməməsi hallarının aşkar olunmamasına görə məsuliyyət daşıyır.

77.5. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçının müstəqil auditinin aparılmasına dair beynəlxalq sığorta nəzarəti təcrübəsinə uyğun olaraq minimum tələblər müəyyənləşdirir.

~~77.6. Sığorta nəzarəti orqanı müstəqil auditorun sığortaçıda keçirdiyi audit və ya onun məqamları barədə yazılı məlumatın təqdim olunmasını, həmçinin auditin mövzusunun genişləndirilməsini və ya sığortaçının hesabına xüsusi məqsədli auditin keçirilməsini tələb edə bilər.~~

77.7. Sığortaçının auditini "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda və bu Qanunun 77.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğun aparılmadıqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müstəqil auditoru dəyişdirməklə sığortaçının öz hesabına təkrar auditin keçirilməsini tələb etməlidir.

Maddə 78. Sığortaçının maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim etdiyi hesabatlar və məlumatlar

78.1. Sığortaçı illik maliyyə hesabatlarını *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müvafiq auditor rəyi ilə birlikdə təqdim etməlidir.

~~78.2. Sığortaçılar fəaliyyətləri barədə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş aylıq, rüblük və illik hesabatları, habelə bu Qanunun 78.7-ci maddəsinə uyğun olaraq müvafiq məlumatları bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etməlidirlər.~~

78.3. Sığortaçılar illik hesabatları *təqvim ili* başa çatdıqdan 90 gün müddətində, rüblük hesabatları müvafiq rüb başa çatdıqdan 20 gün müddətində, aylıq hesabatları isə müvafiq ay başa çatdıqdan 10 gün müddətində *Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına* təqdim etməlidirlər.

78.3-1. Sığortaçının rüblük hesabatlarına bu Qanunun 81—6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş aktuari rəyi əlavə edilir.

78.4. Sığortaçı mühasibat uçotunun aparılmasını və maliyyə hesabatlarının tertib edilməsini "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirir. Maliyyə hesabatlarından başqa digər hesabatların siyahısını, formalarını və dövriliyini *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müəyyənləşdirir.

78.5. Bu Qanunda nəzərdə tutulmuş maliyyə hesabatları və digər hesabatlar *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən təhlil edilir.

78.6. Sığortaçı nizamnaməsində edilən dəyişikliklərin hüquqi şəxslərin dövlət reyestrində qeydiyyatda alınması barədə müvafiq sənədləri onları aldıqdan 5 iş günü müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etməli, habelə rəhbər işçilərin vəzifədən kənarlaşdırılması, işdən çıxarılması və ya daimi fəaliyyət göstərən orqanın yerləşdiyi ünvanının dəyişməsi barədə müvafiq qərar qəbul edildiyi tarixdən 3 iş günü müddətində, filial və ya nümayəndəliyinin açılması, onların fəaliyyətinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etdiyi tarixdən isə 7 iş günü müddətində bu barədə həmin orqana yazılı məlumat verməlidir.

78.7. Sığortaçı sığorta sirri hesab edilən məlumatlar da daxil olmaqla öz əmlakı, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının ərazisindən kənar da yerləşən əmlakı, sığorta etdiyi risklər üzrə sığorta məbləği, verdiyi zəmanətlər, sığorta və təkrarsığorta üzrə bağladığı əqdlər, digər hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında iştirak payları barədə məlumatları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* yazılı sorğusuna əsasən həmin sorğuda müəyyən edilmiş müddətdə ona təqdim etməlidir.

78.8. Sığortaçı maliyyə ilinin bitməsindən ən gec üç ay müddətində kənar auditor tərəfindən yoxlanılmış illik maliyyə hesabatlarını, ən gec altı ay müddətində isə kənar auditor tərəfindən yoxlanılmış birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarını auditor rəyi ilə birlikdə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına təqdim etməli, özünün rəsmi internet sahifəsində və mətbu orqanda dərc etdirməli və bu barədə məlumatı Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına təqdim etməlidir.

78.8-1. Sığortaçı illik maliyyə hesabatlarının və birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarının surətini auditor rəyi ilə birlikdə hər hansı şəxsə onun müraciəti əsasında pulsuz təqdim etməlidir.

78.9. Sığortaçının mühasibat uçotu və maliyyə hesabatlılığı sahəsində fəaliyyətinə nəzarət bu Qanuna və "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən həyata keçirilir.

10-cu Fəsil

Sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti

Maddə 79. Sığortaçının tələb olunan kapitalı və məcmu kapitalı

79.1. Sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti onun maliyyə öhdəliklərini vaxtında və tam həcmdə yerinə yetirmək imkanları ilə şərtlənir.

79.2. Sığortaçının tələb olunan kapitalının minimum məbləği *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

79.3. Sığortaçının tələb olunan kapitalının müəyyənləşdirilməsi qaydaları *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

79.4. Sığortaçının məcmu kapitalı onun aktivlərinin diversifikasiya səviyyəsinə, etibarlılığına, investisiyaya yönəldilməsinə, rentabelliyyəsinə, likvidliyinə, tərkibinə və digər keyfiyyət meyarlarına dair tələblər nəzərə alınmaqla bu Qanunun 62.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalar əsasında müəyyən edilir.

79.5. Sığortaçının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğindən az ola bilməz.

79.6. Sığortaçının bir sığorta predmeti üzrə sığorta riskləri ilə bağlı şəxsi tutumunun həcmi onun məcmu kapitalının 10 faizindən çox olmamalıdır.

79.7. Bu Qanunun 79.6-cı maddəsinin tələbi nəzərə alınmaqla, sığortaçının əmlak sığortasına aid bir sığorta müqaviləsi üzrə risklərlə bağlı şəxsi tutumunun həcmi onun məcmu kapitalının 30 faizindən çox olmamalıdır.

79.8. Sığortaçının bir müqavilə əsasında sığortalana bilən və müəyyən sığorta hadisəsinin baş verəcəyi halda əksəriyyətinə zərər dəymə ehtimalı olan eyni kateqoriyalı sığorta predmetlərini süni şəkildə ayrı-ayrı müqavilələr əsasında sığortalaması qadağandır.

Maddə 80. Sığortaçının nizamnamə kapitalı

80.1. Sığortaçı olmaq üçün təsis edilən hüquqi şəxs dövlət qeydiyyatına alınanadək onun nizamnamə kapitalı tələb olunan kapitalın *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən olunmuş minimum məbləğindən az olmayan hissəsində pul ilə ödənilməlidir.

80.2. Sığortaçının nizamnamə kapitalının formalaşdırılması üçün kredit və ya borc şəklində cəlb olunmuş pul vəsaitindən, girov götürülmüş və ya qanunsuz yolla əldə edilmiş əmlakdan, ~~habelə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla~~, dövlət və bələdiyyə büdcələrinin, büdcədənkenar fondların pul vəsaitlərindən və dövlət hakimiyyəti orqanlarının sərəncamında olan digər vəsaitdən istifadə edilə bilməz.

Maddə 81. Sığorta ehtiyatları

81.1. Sığorta ehtiyatları sığortaçının sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələri üzrə sığorta ödənişlərinin həyata keçirilməsi üçün öhdəliklərinin məcmusuna uyğun olaraq formalaşdırılan fondlardır.

81.2 Sığortaçılar sığorta əməliyyatları üzrə fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün sığorta haqları hesabına sığorta ehtiyatlarını formalaşdırırlar.

81.3 Sığortaçı qüvvədə olan sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə qəbul edilmiş öhdəliklərinin yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün həyat sığortası və qeyri-həyat sığortası üzrə aktuari tərəfindən hesablanmış məbləğdə sığorta ehtiyatlarını formalaşdırmalıdır.

81.4 Sığortaçı həyat sığortası üzrə formalaşdırdığı sığorta ehtiyatlarından yalnız həyat sığortası müqavilələri üzrə sığorta ödənişlərinin verilməsi üçün istifadə etməlidir. Sığortaçı müflisləşdikdə və ya ləğv edildikdə həmin ehtiyatlar sığortalının və sığorta olunanın seçimi əsasında digər sığortaçıya ötürülə və ya sığorta olunana qaytarıla bilər.

81.5 Sığortaçı həyat sığortası üzrə aşağıdakı ehtiyatları formalaşdırır:

81.5.1 uzunmüddətli öhdəliklər ehtiyatı (riyazi ehtiyatlar);

81.5.2 baş vermiş, lakin bildirilməmiş zərərlər ehtiyatı;

81.5.3 bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatı.

81.6 Sığortaçı qeyri-həyat sığortası üzrə aşağıdakı ehtiyatları formalaşdırır:

81.6.1. qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatı;

81.6.2. baş vermiş, lakin bildirilməmiş zərərlər ehtiyatı;

81.6.3. bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatı;

81.6.4. sabitləşdirici ehtiyat;

81.6.5. "İcbari sığortalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 31.2-ci maddəsində müəyyən edilmiş şərti öhdəliklər ehtiyatı.

81.7. Sığortaçının qeyri-həyat sığortası üzrə formalaşdırdığı sığorta ehtiyatları onun sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə öhdəliklərinə uyğun gəlmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ondan əlavə ehtiyatların formalaşdırılmasını tələb etməlidir.

81.8. Həyat sığortası və qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılması qaydaları, onları təmin edən aktivlərin diversifikasiya səviyyəsinə, etibarlılığına, investisiyaya yönəldilməsinə, rentabelliyyəsinə, likvidliyinə, tərkibinə və digər keyfiyyət meyarlarına dair tələblər nəzərə alınmaqla *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

81.9. Sığorta ehtiyatlarının aktuari tərəfindən hesablanmış məbləği həmin ehtiyatların bu Qanunun 81.8-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq hesablanmış məbləğindən az ola bilməz.

10-1-ci fəsil. Aktuari fəaliyyəti

Maddə 81-1. Aktuari fəaliyyətinin məqsədi

81-1.0. Aktuari fəaliyyətinin məqsədi sığortaçının maliyyə sabitliyinin və ödəmə qabiliyyətinin bu Qanunla tələb olunan səviyyəsinin təmin olunması məqsədilə aşağıdakıların müəyyən edilməsi üçün müvafiq hesablamaların aparılmasıdır:

81-1.0.1. sığorta tarifləri;

81-1.0.2. tələb olunan kapitalın məbləği;

81-1.0.3. məcmu kapitalın məbləği;

81-1.0.4. sığortaçının öz vəsaitinin məbləği;

81-1.0.5. sığorta ehtiyatlarının məbləği;

81-1.0.6. zərərlik dərəcəsi;

81-1.0.7. sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələri üzrə şəxsi tutum.

Maddə 81-2. Aktuari fəaliyyətinin istiqamətləri

81-2.1. Aktuari fəaliyyəti aşağıdakı xidmətlərin göstərilməsini də özündə birləşdirir:

81-2.1.1. sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılması metodları və mənbələri ilə bağlı məsləhətlər və tövsiyələrin verilməsi;

81-2.1.2. sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı məsələlər üzrə xidmətlərin göstərilməsi;

81-2.1.3. sığorta tariflərinin hesablanması və iqtisadi əsaslandırılmasının metodologiyasının işlənilib hazırlanması;

81-2.1.4. bu Qanunda müəyyən edilmiş sığorta siniflərinin təsnifatına müvafiq olaraq sığorta risklərinin tədqiq edilməsi və sistemləşdirilməsi;

81-2.1.5. sığortaçının könüllü sığorta növləri üzrə sığorta qaydalarındakı şərtlərin iqtisadi əsaslandırılması;

81-2.1.6. həyatın yığıcı sığortası müqavilələri üzrə sığorta olunanlara verilən borcların son həddinin müəyyən olunması;

81-2.1.7. aktuar hesablamalar üzrə məsləhət xidmətləri.

81-2.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* aktuar hesablamaların aparılmasına dair təlimat müəyyən edir.

81-2.3. Aktuari fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə aid olan xidmətlər (bundan sonra — aktuari xidmətləri) sığorta xidmətlərinin tərkib hissəsi hesab edilir.

Maddə 81-3. Aktuari şəhadətnaməsi

81-3.1. Aktuari fəaliyyəti ilə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* verdiyi müvafiq şəhadətnaməyə (bundan sonra — "aktuari şəhadətnaməsi") malik olan şəxslər məşğul ola bilər.

81-3.2. Aktuari şəhadətnaməsi verilməsi üçün keçirilən attestasiyaya vətəndaş qüsursuzluğu və ali təhsili olan şəxslər buraxılır.

81-3.3. Aktuari şəhadətnaməsi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* müvafiq attestasiyadan keçmiş şəxslərə attestasiyanın keçirildiyi tarixdən 10 iş günü ərzində 5 il müddətinə verilir.

81-3.4. Aktuari şəhadətnaməsinin müddəti bitdikdə, aktuari yeni şəhadətnamə almaq üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* yenidən attestasiyadan keçməlidir.

81-3.5. Aktuari şəhadətnaməsi verilməsi üçün ödənilən dövlət rüsumunun məbləği "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

81-3.6. Aktuari şəhadətnaməsinin forması və doldurulması qaydası *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 81-4. Aktuarilərin reyestri

81-4.1. Bu Qanunun 81-3.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan attestasiyadan keçmiş şəxslər attestasiyanın keçirildiyi tarixdən 5 iş günü müddətində bu Qanunun 95.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan aktuarilərin reyestrinə daxil edilir.

81-4.2. Aktuari aşağıdakı hallarda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən aktuarilərin reyestrindən çıxarılır:

81-4.2.1. aktuari şəhadətnaməsinin müddəti bitdikdə;

81-4.2.2. məsul aktuari bir il ərzində iki dəfə bu Qanunun 81-7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyətə cəlb edildikdə;

81-4.2.3. vətəndaş qüsursuzluğunu aradan qaldıran hal baş verdikdə;

81-4.2.4. öldükdə.

81-4.3. Bu Qanunun 81-4.2.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, aktuarilərin reyestrindən çıxarılmış şəxsin aktuari şəhadətnaməsi reyestrindən çıxarıldığı tarixdən ləğv edilmiş hesab olunur.

81-4.4. Bu Qanunun 81-4.2.2-ci maddəsinə əsasən reyestrdən çıxarılmış şəxs yenidən aktuari şəhadətnaməsi almaq üçün reyestrdən çıxarıldığı tarixdən ən azı bir il sonra *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* müraciət edə bilər.

Maddə 81-5. Sığortaçının məsul aktuarisi

81-5.1. Sığortaçının məsul aktuarisi, bu Qanunun 37-ci maddəsində sığortaçının rəhbər işçiləri üçün nəzərdə tutulmuş ümumi tələblərlə yanaşı aşağıdakı tələblərə də cavab verməlidir:

81-5.1.1. bu Qanunun 95.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan aktuarilərin reyestrinə daxil olmalıdır;

81-5.1.2. sığortaçıda digər vəzifə tutmamalıdır.

81-5.2. Məsul aktuari aşağıdakılara görə sığortaçı və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* qarşısında öhdəlik daşıyır:

81-5.2.1. maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı sığortaçının gündəlik vəziyyətini nəzarətdə saxlamaq;

81-5.2.2. sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyətinin pisləşməsinə səbəb ola bilən hallar barədə sığortaçının İdarə Heyətini və Direktorlar Şurasını xəbərdar etmək;

81-5.2.3. sığortaçının idarəetmə orqanları tərəfindən bu Qanunun 81-5.2.2-ci maddəsində göstərilən halların aradan qaldırılması istiqamətində tədbirlər görülmədikdə, bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat vermək.

81-5.3. Məsul aktuari yayılması "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qadağan olunmayan sənədləri və məlumatları sorğu əsasında dövlət orqanlarından və digər təşkilatlardan almaq hüququna malikdir.

Maddə 81-6. Aktuari rəyi

81-6.1. Bu Qanunun 81-1.0-cü maddəsində nəzərdə tutulan hesablamaların nəticəsi üzrə rəy — aktuari rəyi sığortaçının məsul aktuarisi tərəfindən təsdiqlənməlidir.

81-6.2. Sığortaçı aktuari rəyinin tərtib edilməsi üçün öz fəaliyyəti ilə bağlı tələb olunan bütün sənəd və məlumatları məsul aktuariyə təqdim etməlidir.

81-6.3. Aktuari rəyi aşağıdakı tələblərə riayət olunmaqla tərtib edilir:

81-6.3.1. metodik vəsaitlərin və aktuar fərziyyələrin düzgün seçilməsi və aktuar hesablamaların düzgün aparılması;

81-6.3.2. sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı mövcud vəziyyəti tam əhatə etməklə onun düzgün qiymətləndirilməsi;

81-6.3.3. sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair lazımi tövsiyələrin verilməsi.

81-6.4. Aktuari rəyinin hazırlanması zamanı istifadə olunmuş metodoloji vəsaitlər, modelləşdirmə prinsipləri barədə məlumat və aktuar fərziyyələri həmin rəyə əlavə olunur.

81-6.5. Sığortaçı aktuari rəyinin tərtib edilməsi üçün öz fəaliyyəti ilə bağlı tələb olunan hər hansı sənədi və ya məlumatı verməkdən imtina etdikdə, yaxud sığortaçının belə sənəd və ya məlumatı gizlətməsini məsul aktuarinin bildiyi və ya bilməli olduğu halda, o, bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat verməlidir.

81-6.6. Aktuari rəyi üç nüsxədə tərtib edilməklə, məsul aktuari tərəfindən təsdiqləndiyi tarixdən 3 iş günü müddətində sığortaçıya və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim edilməlidir.

81-6.7. Aktuari rəyinin hazırlanmasında istifadə olunmuş metodoloji vəsaitlər, modelləşdirmə prinsipləri və aktuar fərziyyələri barədə məlumat həmin rəyin *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim olunan nüsxəsinə əlavə edilir.

Maddə 81-7. Məsul aktuarinin məsuliyyəti

Məsul aktuari aktuari rəyinin bu Qanunun 81-6.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan tələblərə sığortaçının ona təqdim etdiyi sənədlərin və məlumatların imkan verdiyi həddə əməl olunmamasına, 81-5.2.3-cü və 81-6.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş vəzifələrini yerinə yetirməməsinə, həmçinin aktuari rəyini vaxtında təqdim etməməyə görə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyır.

11-ci Fəsil Sığorta vasitəçiləri

Maddə 82. Sığorta vasitəçilərinin fəaliyyətinin əsasları

82.1. Bu Qanunun məqsədləri üçün sığorta agentləri və sığorta brokerləri sığorta vasitəçiləri hesab edilir.

82.2. Sığortaçı ilə bağladığı tapşırıq müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta agentləri sığortaçının adından və onun verdiyi səlahiyyətlər daxilində sığorta müqavilələrinin bağlanması, davam etdirilməsində və ya yenilənməsində, habelə tərəflər arasında danışıqların aparılmasında vasitəçilik fəaliyyəti göstərən fiziki, yaxud hüquqi şəxsdir. Sığorta agentləri bir neçə sığortaçının sığorta agentləri kimi fəaliyyət göstərə bilər.

82.2-2. Sığortaçı ilə sığorta agentləri arasında bağlanan vasitəçilik xidmətinin göstərilməsi üzrə tapşırıq müqaviləsində aşağıdakılar əks olunmalıdır:

82.2-2.1. tapşırıq müqaviləsinin nömrəsi və tarixi;

82.2-2.2. sığortaçının adı və ünvanı;

82.2-2.3. sığorta agentləri fiziki şəxs olduqda, onun adı, atasının adı, soyadı, yaşayış yeri, şəxsiyyət vəsiqəsinin seriya və nömrəsi, lisenziyasının seriya və nömrəsi və VÖEN-i;

82.2-2.4. sığorta agentləri hüquqi şəxs olduqda, onun adı, olduğu yer, lisenziyasının seriya və nömrəsi, VÖEN-i, müstəsna olaraq sığorta agentləri fəaliyyəti ilə məşğuldursa, icra orqanının rəhbərinin, əsas fəaliyyəti digər fəaliyyət növüdürsə, icra orqanının rəhbəri ilə yanaşı, *bu Qanunun 83.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq attestasiyadan keçmiş işçilərinin* adı, soyadı və atasının adı;

82.2-2.5. tapşırıq müqaviləsinin predmeti;

82.2-2.6. sığorta agentlərinin müştərilərə təklif edəcəyi sığorta növlərinin siyahısı;

82.2-2.7. tapşırıq müqaviləsi üzrə sığorta agentinə ödənilməli olan komisyona muzdun məbləği;

82.2-2.8. tərəflərin hüquq və vəzifələri;

82.2-2.9. müqavilə şərtlərini pozmağa görə tərəflərin məsuliyyəti;

82.2-2.10. tapşırıq müqaviləsinin qüvvədə olduğu ərazi;

82.2-2.11. tapşırıq müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət;

82.2-2.12. tərəflərin rekvizitləri.

82.3. Sığorta brokeri sığorta məsələləri, o cümlədən danışıqların aparılması, sığorta müqaviləsinin davam etdirilməsi və ya yenilənməsi, risklərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar vasitəçilik fəaliyyəti göstərən, sığorta müqavilələrinin bağlanmasına və sığorta tələbinə dair məsləhətlər verən fiziki, yaxud hüquqi şəxsdir.

82.4. Sığorta vasitəçiləri müştərilərinə göstərdikləri vasitəçilik, yaxud məsləhət xidmətlərinə görə komisiyon maddə alırlar.

82.5. Fiziki şəxs müvafiq sığorta vasitəçiliyini sərbəst və ya hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisinin icra orqanının rəhbəri, yaxud adi işçisi kimi onun adından həyata keçirə bilər.

82.6. Hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisinin icra orqanının rəhbəri kimi onun adından müvafiq sığorta vasitəçiliyini həyata keçirən fiziki şəxs belə fəaliyyətlə sərbəst məşğul ola bilməz.

82.7. Hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçiləri istənilən təşkilati-hüquqi formaya malik ola bilər.

~~82.8. Sığorta vasitəçilərinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi üçün sığorta nəzarəti orqanı müvafiq təlimatlar və qaydalar qəbul edə bilər.~~

Maddə 83. Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması

83.1. Azərbaycan Respublikasında sığorta agentləri və ya sığorta brokeri fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanından* müvafiq lisenziya alınmalıdır. Şəxslər bu tələbə əməl etməməyə görə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalara Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

83.2. Fiziki şəxs müvafiq sığorta vasitəçiliyi üzrə fəaliyyətə lisenziya almaq üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

83.2.1. ən azı 19 yaşının olması;

83.2.2. müvafiq lisenziya almaq istəyən şəxslər üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həmin orqanda müvafiq attestasiyadan keçməsi;

83.2.3. *bu Qanunun 107.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə verilmiş lisenziyanın digər əsaslarla ləğv edilməməsi;*

83.2.4. vətəndaş qüsuruzluğu;

83.2.5. sığorta əməliyyatlarına nəzarət etmək, istiqamətləndirmək və ya cəlb etmək üçün məcbur etmə, təzyiq və ya təsir göstərmə imkanı verən mövqeyə malik olmaması.

83.3. Hüquqi şəxs sığorta agentləri fəaliyyətinə lisenziya almaq üçün onun əmək müqaviləsi əsasında işçisi olan ən azı iki şəxs bu Qanunun 83.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* attestasiyadan keçməlidir.

83.4. Hüquqi şəxs olan sığorta brokeri, habelə müstəsna olaraq sığorta agentləri olmaq üçün təsis edilmiş hüquqi şəxs müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya

almaq üçün onun icra orqanının rəhbəri bu Qanunun 83.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* attestasiyadan keçməlidir.

83.5. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin səhmdarı və ya iştirakçısı sığorta əməliyyatlarına nəzarət etmək, istiqamətləndirmək və ya cəlb etmək üçün məcbur etmə, təzyiq və ya təsir göstərmə imkanı verən mövqeyə malik olmamalıdır.

83.6. Bu Qanunun 83.2.5-ci və 83.5-ci maddələrində müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gəlməyən şəxslərin kateqoriyasını *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müəyyən edir.

83.7. Şəxs sığorta agentliyi və sığorta brokerliyi fəaliyyətləri ilə eyni vaxtda məşğul ola bilməz.

83.8. Sığorta agentliyi və ya sığorta brokerliyi fəaliyyətinə verilən lisenziya müddətsizdir.

83.9. Sığorta agentliyi və ya sığorta brokerliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi, onun qüvvəsinin dayandırılması və ya ləğvi qaydaları bu Qanunla müəyyən edilir.

Maddə 84. Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi üçün tələb olunan sənədlər

84.1. Sığorta vasitəçisi olmaq istəyən şəxs müvafiq lisenziyanı almaq üçün bu Qanunun 83.2-83.5-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğunluğu təsdiq edən sənədlər və məlumatlardan başqa aşağıdakı sənədləri *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etməlidir:

84.1.1. Fiziki şəxslər:

84.1.1.1. şəxsiyyət vəsiqəsinin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

84.1.1.2. ~~bu Qanunun 84.3-cü maddəsi nəzərə alınmaqla,~~ müvafiq vergi orqanında qeydiyyatla alınma haqqında sənədin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

84.1.2. hüquqi şəxslər:

84.1.2.1. dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

84.1.2.2. nizamnaməsinin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilmiş surəti;

84.1.2.3. rəhbər vəzifəyə təyin edilən şəxsin bu Qanunun 91-ci maddəsinin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlər;

84.1.2.4. bu Qanunun 83.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş *işçilərin bu Qanunun 83.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq attestasiyadan keçməsinə* təsdiq edən sənəd.

84.2. Şəxsin bu Qanunun 83.2.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan tələbə uyğunluğuna dair sənədi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* sorğusu əsasında daxili işlər orqanı təqdim edir.

~~84.3. Müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün təsis edilmiş hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbəri kimi namizədliyi verilmiş fiziki şəxslərə, həmçinin bu Qanunun 83.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş işçiyə müvafiq lisenziyanın verilməsi ilə bağlı hüquqi şəxsin müraciətinə baxılarkən bu Qanunun 84.1.1.2-ci maddəsində göstərilmiş sənədin təqdim edilməsi tələb olunmur.~~

Maddə 85. Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi üçün müraciətə baxılması

85.1. Müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi üçün müraciətlə bağlı sənədlər tam həcmdə təqdim olunmadıqda, yaxud sənədlərdəki məlumatlar tam olmadıqda və ya yanlış olduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sənədlərin tam həcmdə təqdim edilməsini, məlumatların tamamlanmasını və ya düzəldilməsini tələb etməlidir.

85.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi üçün müraciətə bu Qanunun 84.1-ci maddəsinə əsasən tələb olunan sənədlərdən, həmin müraciət əsasında 83.2.4-cü maddəsinin tələbinə uyğunluğu təsdiq edən 121-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq arayışdan, həmçinin 85.1-ci maddəsinə uyğun olaraq tələb olunduqda isə, əlavələr və ya düzəlişlər edilmiş sənədlərdən sonuncusunun təqdim edildiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində baxmalıdır.

85.3. Sığorta vasitəçilərinə lisenziya verilməsi üçün ödənilən dövlət rüsumunun məbləği "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

Maddə 86. Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyətinə lisenziya verilməsi

86.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziya verilməsi üçün müraciət zamanı təqdim olunan sənədləri və məlumatları bu Qanunun tələblərinə uyğun hesab edib bu barədə müraciət edənə bildirdikdən və lisenziya verilməsi üçün dövlət rüsumunun ödənilməsini təsdiq edən sənəd təqdim olunduqdan sonra müvafiq olaraq sığorta agentləri və ya sığorta brokerləri fəaliyyətinə lisenziya verir.

86.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın verilməsi və ya lisenziya verilməsindən imtina olunması barədə məlumatı müraciət edənə bu Qanunun 85.2-ci maddəsində göstərilən müddətdə yazılı bildiriş göndərməklə çatdırır. Lisenziya *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən fiziki şəxs olan sığorta vasitəçisinin özünə və ya hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisinin səlahiyyətli nümayəndəsinə şəxsən təqdim edilir.

Maddə 87. Sığorta vasitəçilərinin lisenziyalarının forması, yenilənməsi və reyestri

87.1. Bu Qanunun 87.2-ci maddəsi nəzərə alınmaqla, sığortaçıların lisenziyasının forması ilə bağlı 53-cü maddəsinin, reyestri ilə bağlı 54-cü maddəsinin və yenilənməsi ilə bağlı 60-cı maddəsinin müvafiq tələbləri sığorta agentlərinin və sığorta brokerlərinin lisenziyalarının formasına, reyestrinə və yenilənməsinə də tətbiq edilir.

87.2. Sığorta vasitəçilərinə verilən lisenziyada fəaliyyət növü kimi müvafiq olaraq «sığorta agentliyi fəaliyyəti» və ya «sığorta brokerliyi fəaliyyəti» qeyd edilir.

Maddə 88. Sığorta vasitəçilərinə dair əlavə tələblər

88.1. Sığorta brokeri müvafiq lisenziya aldıqdan 15 gün müddətində öz peşə məsuliyyətini *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müəyyən etdiyi məbləğdə sığorta etdirməli və belə sığorta onun fəaliyyətinin bütün müddəti ərzində təmin olunmalıdır.

88.2. Sığorta müqaviləsinin bağlanmasında vasitəçilik və ya məsləhət xidməti göstərmiş sığorta brokerinin həmin müqavilə üzrə risklərin təkrarsığorta etdirilməsi zamanı vasitəçilik və ya məsləhət xidmətinə cəlb edilməsi qadağandır. Bu tələbə riayət etməməyə görə həm sığorta brokeri, həm də müvafiq sığortaçı məsuliyyət daşıyır.

88.3. Fiziki şəxs sığorta vasitəçisi, habelə bu Qanunun 83.3-cü və 83.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş şəxslər *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* attestasiyadan keçdiyi tarixdən hesablanmaqla 3 ildə bir dəfə həmin orqanda attestasiyadan keçməlidir.

Maddə 89. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin təsisçiləri və ya iştirakçılarına dair tələblər

89.1. Aşağıda göstərilən şəxslər istisna edilməklə, hər bir şəxs sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin təsisçisi və iştirakçısı ola bilər:

89.1.1. bu Qanunun 89.1.2-ci maddəsinin tələblərinə cavab verməyən xarici hüquqi şəxsin törəmə cəmiyyəti olan yerli hüquqi şəxs;

89.1.2. aşağıdakı tələblərə cavab verməyən xarici şəxs:

89.1.2.1. ən azı son 5 il ərzində müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti ilə məşğul olması;

89.1.2.2. öz ölkəsində müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti ilə məşğul olmasının qadağan edilməməsi.

89.1.3. siyasi partiyalar;

89.1.4. qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar).

89.2. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin təsisçisi və iştirakçısı eyni zamanda sığortaçıda vəzifə tuta bilməz.

89.3. Xarici sığorta brokerlərinin Azərbaycan Respublikasının ərazisində filial açması qadağandır.

Maddə 90. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin adı

90.1. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin adı Azərbaycan dilində müəyyən edilməlidir.

90.2. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin adında məna ifadə etməyən sözlərdən, o cümlədən hərflər birləşmələrindən ibarət olan adlardan istifadə edilməsi qadağandır.

90.3. Hüquqi şəxs olan sığorta brokeri və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs adının əks olunduğu lövhələrdə, blanklarda, möhürlərdə və kargüzərliqlə bağlı rəsmi xarakterli bütün digər ləvazimatlarda, reklam və elanlarda nizamnaməsində müəyyən olunan tam və ya qısaltılmış addan istifadə etməlidir.

90.4. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin adında müvafiq olaraq «sığorta brokeri» və «sığorta agenti» sözləri olmalıdır.

90.5. Əhəmiyyətli nəzarətin dövlətə məxsus olmadığı hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin adında «Azərbaycan», «dövlət», «milli», «mərkəzi», «büdcə», yaxud «respublika» sözlərindən istifadə edilməsi qadağandır.

90.6. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin öz adında əvvəllər təsis edilmiş və fəaliyyət göstərən sığorta vasitəçilərinin, habelə xarici sığorta vasitəçilərinin adları ilə eyni olan, yaxud bir-biri ilə dəyişik salınacaq dərəcədə oxşar olan söz və ya söz birləşmələrindən istifadə etməsi qadağandır.

90.7. Bu Qanunun 90.1-ci və 90.6-cı maddəsinin tələbləri öz adında nizamnamə kapitalının əlli faiz və ya daha çox hissəsinə malik olan xarici hüquqi şəxsin adından istifadə edən sığorta vasitəçisinə şamil olunmur.

Maddə 91. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçilərinə dair tələblər

91.1. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbəri, onun müavinləri və baş mühasibi onun rəhbər işçiləridir.

91.2. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçisi ali təhsilə, həmçinin vətəndaş qüursuzluğuna malik olmalıdır, *baş mühasib və ya bu vəzifələri icra edən şəxs peşəkar mühasib olmalıdır.*

91.3. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçiləri aşağıda göstərilən iş təcrübəsinə malik olmalıdırlar:

91.3.1. icra orqanının rəhbəri və onun müavinləri - maliyyə sahəsində ştat işçisi kimi ən azı 2 il;

91.3.2. baş mühasibi – mühasib kimi ən azı 2 il.

~~91.4. Müvafiq sığorta vasitəçisi lisenziyasına malik olmayan fiziki şəxs hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbəri ola bilməz.~~

Maddə 92. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçilərinin təyin edilməsi

92.1. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agenti fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçisi vəzifəyə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı ilə təyin edilir.

92.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* razılığı olmadan hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçisi vəzifəsinə təyinat, o cümlədən müvəqqəti təyinat barədə qərar qəbul edildiyi andan etibarsızdır.

92.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* şəxsin rəhbər işçi vəzifəsinə təyinatı ilə bağlı müvafiq sənədlər və məlumatlar hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisi tərəfindən təqdim edildiyi tarixdən 10 iş günü müddətində təyinata razılıq, yaxud bu Qanunun 91-ci maddəsinin tələblərinə uyğunsuzluq aşkar etdikdə razılıqdan imtina barədə hüquqi şəxs olan sığorta brokerinə yazılı bildiriş göndərir.

92.4. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* hər hansı şəxsin hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisinin rəhbər işçisi vəzifəsinə təyinatı ilə bağlı bu Qanunun 92.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə həmin maddəyə uyğun olaraq hər hansı bir yazılı münasibət bildirməməsi qeyd olunan təyinata bu orqanın razılığı kimi qiymətləndirilir.

92.5. Razılığın verilməsi üçün əsas kimi götürülmüş məlumatların yanlış olması sonradan aşkar edildikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və ya müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin rəhbər işçisinin təyin edilməsinə verdiyi razılığın geri alınması və onun əsasında vəzifəyə təyin edilmiş şəxsin vəzifəsindən kənarlaşdırılması ilə bağlı təqdimat verməlidir.

Maddə 93. Sığorta vasitəçilərinin hesabatları və məlumatları

93.1. Sığortaçıların hesabatları və məlumatları ilə bağlı bu Qanunun tələbləri hüquqi şəxs olan sığorta brokerlərinə və müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxslərə də şamil edilir.

93.2. Hüquqi şəxs olan sığorta brokerlərinin və müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxslərin (*iri və orta sahibkarlıq subyektləri istisna olmaqla*) maliyyə hesabatlarının müstəqil auditor tərəfindən yoxlanılması tələb olunmur.

93.2-2. Hüquqi şəxs sığorta agentı bu Qanunun 83.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş işçisi barədə hər maliyyə ilinin sonunda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat verməlidir.

93.2-3. *Hüquqi şəxs olan sığorta brokerləri və müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxslər istisna olmaqla, sığorta vasitəçiləri müvafiq sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti ilə bağlı rüblük hesabatı rüb başa çatdıqdan sonra 20 gün müddətində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi formada Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına təqdim etməlidirlər.*

~~93.3. Sığorta vasitəçilərinin hesabatları və ya məlumatları ilə bağlı əlavə tələblər sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi müvafiq təlimat və ya qaydalarda nəzərdə tutula bilər.~~

Maddə 94. Sığorta vasitəçilərinin digər fəaliyyət növləri ilə məşğul olması

94.1. Sığorta brokeri fəaliyyəti sığorta brokerinin, sığorta agentı fəaliyyəti isə müstəsna olaraq sığorta agentı fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin əsas fəaliyyət növüdür.

94.2. Sığorta vasitəçisi fəaliyyəti ilə yanaşı başqa vəzifə tutan və ya başqa fəaliyyətlə məşğul olan fiziki şəxs, bu vəzifə və ya fəaliyyətlə bağlı maraqlarının sığorta vasitəçisi kimi qərar qəbul etməsinə, səlahiyyətlərini həyata keçirməsinə xələl gətirməsinə imkan verməməlidir.

94.3. Fiziki şəxs olan sığorta brokeri və *sığorta agent*i eyni zamanda sığortaçıda vəzifə tuta bilməz.

94.4. Hüquqi şəxs olan sığorta brokeri və müstəsna olaraq sığorta agent fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs əsas fəaliyyətindən başqa yalnız aşağıdakı fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilər:

94.4.1. sığorta sahəsində mütəxəssislərin ixtisasının artırılması məqsədilə təlimin təşkili və keçirilməsi;

94.4.2. sığortaya və əlaqəli fəaliyyət sahələrinə aid xüsusi ədəbiyyatın müxtəlif növ məlumat daşıyıcılarında hazırlanması və satışı;

94.4.3. sığorta ilə bağlı xüsusi proqram təminatının hazırlanması və satışı;

94.4.4. öz müştərilərinin sənədlərinin hüquqi ekspertizasının keçirilməsi.

12-ci Fəsil

Sığorta sektorunda *tənzimləmə və nəzarət*

Maddə 95. Sığorta sektorunda *tənzimləmə və nəzarətin vəzifələri*

95.1. Sığorta sektorunda *tənzimləmənin və nəzarətin* əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

95.1.1. Azərbaycan Respublikasında sığorta bazarının inkişaf etdirilməsi və sığorta sisteminin təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər həyata keçirmək;

95.1.2. sığorta işini, həmçinin sığorta bazarını *tənzimləmək* və sığorta fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirmək;

95.1.3. sığorta işinin qanunvericilik bazasının möhkəmləndirilməsi üzrə tədbirlər həyata keçirmək, icbari sığorta növlərini və beynəlxalq sığorta sistemində Azərbaycan Respublikasının iştirakının prinsiplərini müəyyən etmək;

95.1.4. sığortaçıların, sığortalıların, sığorta olunanların, faydalanan şəxslərin və sığorta bazarının digər iştirakçılarının hüquqlarının və qanuni mənafələrinin, habelə *ümumdövlət və ictimai əhəmiyyət daşıyan maraqların* qorunması üçün tədbirlər həyata keçirmək;

95.1.5. “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” və “*Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında*” Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə əməl edilməsini təmin etmək.

95.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı*, onun vəzifəli şəxsi, əməkdaşı, təyin edilmiş müvəqqəti inzibatçı sığorta sektorunda *tənzimləmə və nəzarətlə* bağlı səlahiyyətlərini, habelə ləğvetmə ilə bağlı funksiyalarını həyata keçirərkən qanuna zidd olması və qəsdən zərər vurmağa yönəldilməsi qanuna uyğun qaydada sübuta yetirilməyən hərəkəti (hərəkətsizliyi) nəticəsində yaranan zərərlərə görə məsuliyyət daşıyırlar.

95.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçıların, sığorta vasitəçilərinin, o cümlədən xarici sığortaçıların və xarici sığorta brokerlərinin, onların Azərbaycan

Respublikasındaki nümayəndəliklərinin, aktuarilərin, habelə sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərin və müvafiq müstəqil ekspertlərin reyestrini aparır. Bu reyestrlərin aparılması qaydalarını *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* müəyyən edir.

Maddə 96. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına ödənilən haqlar

Sığorta bazarının peşəkar iştirakçıları maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına həmin orqan tərəfindən müəyyən edilmiş məbləğdə və qaydada haqlar ödəyirlər.

Maddə 96-1. Sığortaçıya maliyyə vəziyyətinin və itirilmiş kapitalının bərpası məqsədi ilə tətbiq olunan tədbirlər

96-1.1. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçının maliyyə vəziyyətinin və itirilmiş kapitalının bərpası məqsədilə sığortaçıya aşağıdakı hallarda bu Qanunun 96-1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan tədbirləri tətbiq edir:

96-1.1.1. maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına sığortaçı tərəfindən təqdim olunmuş hesabatlardan və (və ya) maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən əldə edilmiş və sənədlərlə təsdiq olunmuş faktlardan sığortaçının məcmu kapitalının məbləğinin onun tələb olunan kapitalının məbləğindən az olması müəyyən edildikdə;

96-1.1.2. sığortaçı sığortalılar, sığorta olunanlar, faydalanan şəxslər, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı, İcbari Sığorta Bürosu və digər şəxslər qarşısında olan öhdəliklərini, eləcə də qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər öhdəliklərini ardıcıl olaraq 3 ay ərzində tam icra etmədikdə və bu barədə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən verilmiş xəbərdarlıqdan sonra 30 gün ərzində həmin xəbərdarlıqda göstərilən öhdəlik tam icra edilmədikdə.

96-1.2. Maliyyə vəziyyətinin və itirilmiş kapitalının bərpası məqsədilə sığortaçıya tətbiq olunan tədbirlər aşağıdakılardır:

96-1.2.1. sağlamlaşdırma planının hazırlanmasının və tətbiqinin tələb edilməsi;

96-1.2.2. sığortaçının rəhbər işçilərinin vəzifələrindən müvəqqəti kənarlaşdırılmasının və azad edilməsinin tələb edilməsi;

96-1.2.3. sığortaçıya müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi.

Maddə 96-2. Sağlamlaşdırma planı

96-2.1. Sığortaçının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğinin 90 faizinə qədər endikdə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıdan sığortaçının maliyyə vəziyyətinin və itirilmiş kapitalının bərpası üçün tədbirləri və onların icra müddətlərini özündə əks etdirən sağlamlaşdırma planının təqdim edilməsini tələb edir.

96-2.2. Sağlamlaşdırma planına dair tələbləri, onun icra müddətinin hesablanması qaydasını və icrasına dair hesabatların forması və təqdim olunması qaydasını maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı müəyyən edir.

96-2.3. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanın yazılı tələbini aldıqdan sonra sığortaçı tələbdə göstərilən müddət ərzində sağlamlaşdırma planının layihəsini hazırlayır və baxılması üçün yazılı surətdə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim edir.

Sağlamlaşdırma planının hazırlanması və layihəsinin baxılması üçün təqdim olunması müddətinin son həddi 30 iş günündən çox ola bilməz.

96-2.4. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı baxılması üçün ona təqdim edilmiş sağlamlaşdırma planının layihəsinə dair təklifləri olduqda, bu barədə 10 iş günü ərzində sığortaçıya yazılı bildiriş təqdim edir və sağlamlaşdırma planına əlavə və (və ya) dəyişikliklərin edilməsini tələb edir. Sığortaçı sağlamlaşdırma planına 5 iş günü ərzində əlavə və (və ya) dəyişiklikləri etdikdən sonra, sağlamlaşdırma planının layihəsinə təkrar yazılı surətdə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim edir. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sağlamlaşdırma planının layihəsi ilə razı olduqda, bu barədə sığortaçıya 5 iş günü ərzində yazılı bildiriş göndərir.

96-2.5. Sağlamlaşdırma planı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı ilə razılaşdırıldıqdan sonra sığortaçı sağlamlaşdırma planının icrasına başlayır.

96-2.6. Sağlamlaşdırma planının icrasına nəzarət çərçivəsində maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sağlamlaşdırma planının icrası barədə bu Qanunun 96-2.2-ci maddəsində müəyyən edilən qaydada hesabatlar alır.

96-2.7. Sağlamlaşdırma planı bir sığortaçıya münasibətdə iki təqvim ili ərzində yalnız bir dəfə tətbiq edilə bilər.

Maddə 96-3. Sığortaçının rəhbər işçilərinin vəzifələrindən müvəqqəti kənarlaşdırılması və azad edilməsi

96-3.1. Aşağıdakı hallarda maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya rəhbər işçilərinin 45 iş gününədək müddətə vəzifələrindən müvəqqəti kənarlaşdırılması barədə təqdimat verir:

96-3.1.1. sığortaçının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğinin 90 faizindən az, 80 faizindən çox olduqda;

96-3.1.2. bu Qanunun 96-1.2.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan tədbir sığortaçı tərəfindən icra edilmədikdə;

96-3.1.3. bu Qanunun 96-2.1-ci maddəsində göstərilən sağlamlaşdırma planının təqdim edilməsi üçün əsas olan hal sağlamlaşdırma planının icrası nəticəsində aradan qalxmadıqda.

96-3.2. Bu Qanunun 96-3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan təqdimat verildiyi gündən maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçının məcmu kapitalının məbləğinin azalmasının və (və ya) sağlamlaşdırma planının icra edilməməsinin və ya təqdim edilməməsinin səbəblərini araşdırır.

96-3.3. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən bu Qanunun 96-3.1-ci maddəsinə əsasən verilmiş təqdimatda göstərilən müddət ərzində aparılan araşdırmalar nəticəsində vəzifələrindən müvəqqəti kənarlaşdırılan rəhbər işçilərin fəaliyyətində qüsurlar aşkar edilərsə, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya həmin rəhbər işçilərin vəzifələrindən azad edilməsi barədə əsaslandırılmış təqdimat verir.

96-3.4. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının sığortaçının rəhbər işçilərinin vəzifələrindən müvəqqəti kənarlaşdırılması və ya azad edilməsi ilə bağlı təqdimatı bu təqdimatın verildiyi gündən sonrakı 5 iş günü ərzində icra edilməlidir.

96-3.5. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya bu Qanunun 96-3.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan hal ilə əlaqədar təqdimat verdikdə, sığortaçı onun məcmu

kapitalının məbləğinin tələb olunan kapitalın məbləğinin ən azı 90 faizinə bərabər olmasını bu cür təqdimat verildiyi tarixdən 6 ay ərzində təmin etməlidir.

96-3.6. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya bu Qanunun 96-3.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan hal ilə əlaqədar təqdimat verdikdə, sığortaçı onun məcmu kapitalının məbləğinin tələb olunan kapitalın məbləğinə bərabər olmasını bu cür təqdimat verildiyi tarixdən sağlamlaşdırma planının icra müddəti bitənədək təmin etməlidir.

96-3.7. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya bu Qanunun 96-3.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan hal ilə əlaqədar təqdimat verdikdə, sığortaçı onun məcmu kapitalının məbləğinin tələb olunan kapitalın məbləğinə bərabər olmasını bu cür təqdimat verildiyi tarixdən 6 ay ərzində təmin etməlidir.

Maddə 96-4. Müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsinin əsasları

96-4.1. Aşağıdakı hallardan biri və ya bir neçəsi mövcud olduqda maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya müvəqqəti inzibatçı təyin edir:

96-4.1.1. sığortaçının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğinin 80 faizindən aşağı düşdükdə;

96-4.1.2. bu Qanunun 96-1.1.2-ci maddəsində göstərilən hal mövcud olduqda;

96-4.1.3. sığortaçı bu Qanunun 96-3.4-cü, 96-3.5-ci, 96-3.6-cı və ya 96-3.7-ci maddələrinin tələblərini icra etmədikdə.

96-4.2. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı müvəqqəti inzibatçını təyin edərkən onun funksiyalarını və səlahiyyətlərinin həcmi müəyyən edir.

96-4.3. Müvəqqəti inzibatçının funksiyalarına sığortaçının maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, fəaliyyətinin tam və ya bir hissəsinə nəzarətin həyata keçirilməsi, sığortaçının işinin səmərəli idarə edilməsi və sığortaçının biznes strategiyasının dəyişdirilməsi daxildir.

96-4.4. Müvəqqəti inzibatçı təyin olunan andan səlahiyyətləri bitənədək maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən sığortaçıya sanksiyaların və təqdimatların verilməsi dayandırılır.

Maddə 96-5. Müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi

96-5.1. Müvəqqəti inzibatçı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının işçiləri sırasından və ya kənar şəxslərdən (fiziki və (və ya) hüquqi şəxslərdən) 3 ayadək müddətə təyin edilir. Bu müddət hər dəfə 3 aydan çox olmamaq şərti ilə ümumilikdə 12 ayadək uzadıla bilər.

96-5.2. Müvəqqəti inzibatçının əməkhaqqı və çəkdiyi xərclər sığortaçının aktivləri hesabına ödənilir. Müvəqqəti inzibatçının əməkhaqqı və çəkdiyi xərcləri ödəmək üçün sığortaçının aktivləri kifayət etməzsə, ardıcıl olaraq 3 ay ərzində həmin xərclər maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən ödənilir.

96-5.3. Sığortaçılara aidiyyəti olan şəxslər, habelə sığortaçının kreditörleri, sığortalılar, sığorta olunanlar, faydalanan şəxslər və benefisiar mülkiyyətçilər (maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı istisna olmaqla) sığortaçının müvəqqəti inzibatçısı vəzifəsinə təyin oluna bilməzlər.

96-5.4. Müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi və ya təyinat müddətinin uzadılması haqqında qərarda bu Qanunun 96-4.2-ci maddəsi nəzərə alınmaqla, həmin qərarın qəbul edilməsinin əsasları, müvəqqəti inzibatçı haqqında məlumat və onun səlahiyyət müddəti

göstərilir. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı qərar qəbul edildikdən sonra onun dərhal sığortaçının Direktorlar Şurasına və İdarə Heyətinə təqdim olunmasını təmin edir.

96-5.5. Müvəqqəti inzibatçı öz fəaliyyətində bu Qanunu, qüvvədə olan normativ hüquqi aktları, o cümlədən maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının normativ xarakterli aktlarını, habelə göstəriş və tövsiyələrini rəhbər tutur.

96-5.6. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi haqqında qərarının surəti sığortaçıya təqdim edildiyi gündən etibarən 5 təqvim günü müddətində sığortaçının Direktorlar Şurası sığortaçıya təyin edilmiş müvəqqəti inzibatçının dəyişdirilməsi və ya ona razılıq verilməsi barədə qərar qəbul etməli və qərarın təsdiq edilmiş surətini maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim etməlidir. Sığortaçı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının müraciətinə münasibətini bildirmədikdə, sığortaçı müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi qərarı ilə razı olmuş hesab olunur.

96-5.7. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı təyin etdiyi müvəqqəti inzibatçıya dair etiraz aldıqda, 5 iş günü müddətində öz qərarına yenidən baxmalı, təyinatın ləğv edilməsi və ya seçimini əsaslandıraraq qərarının qüvvədə saxlanması barədə qərar qəbul etməlidir. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının digər müvəqqəti inzibatçının təyin edilməsi və ya əvvəlki təyinatının qüvvədə saxlanması barədə qərarı dərhal sığortaçıya təqdim olunmalıdır.

96-5.8. Bu Qanunun 96-5.6-cı və 96-5.7-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallardan asılı olmayaraq, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən təyin edilmiş müvəqqəti inzibatçı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının onun təyin olunması barədə qərarı qəbul edildikdən sonra dərhal öz vəzifələrinin icrasına başlamalıdır. Müvəqqəti inzibatçının təyinatı dəyişdirildikdə, müvəqqəti inzibatçı dərhal sığortaçının aktivlərinin idarə olunmasını, mühasibat kitablarını və yazılarını yeni təyin olunmuş müvəqqəti inzibatçıya təhvil verməlidir.

Maddə 96-6. Müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətləri

96-6.1. Bu Qanunun 96-4.2-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla, müvəqqəti inzibatçı təyin olunduğu gündən sığortaçının idarə edilməsi ilə bağlı idarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri dayandırılır və həmin səlahiyyətlər müvəqqəti inzibatçıya keçir.

96-6.2. Sığortaçının müvəqqəti inzibatçısı sığortaçının satılması, yenidən təşkili və ləğvi haqqında qərarlar qəbul edə bilməz.

96-6.3. Müvəqqəti inzibatçı sığortaçının mövcud maliyyə vəziyyəti haqqında ən gec 60 təqvim günü müddətində hesabat hazırlayıb maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim edir. Hesabata sığortaçının ləğvi zamanı satıla bilən aktivlərin dəyərləndirilmiş qiyməti daxil edilir. Müvəqqəti inzibatçı hesabatın tərtib edilməsinə ekspertlər cəlb edə bilər. Ekspertlərin xidmətləri bu Qanunun 96-5.2-ci maddəsində göstərilən qaydada ödənilir.

96-6.4. Sığortaçının adından və sığortaçının hesabına əqdlər müvəqqəti inzibatçının yazılı razılığı ilə bağlanılır, əks halda həmin əqdlər etibarsız sayılır.

96-6.5. Müvəqqəti inzibatçı sığortaçının idarəetmə orqanlarının səlahiyyətlərindən başqa aşağıdakıları həyata keçirir:

96-6.5.1. sığortaçının əmlakının və sənədlərinin qorunması üçün tədbirlər görür;

96-6.5.2. sığortaçının kreditorlarını və onların qarşısında sığortaçının öhdəliklərinin həcmi müəyyən edir;

96-6.5.3. sığortaçının öz vəsaitlərini (fondları, kapitalı və s.) sığortaçının öhdəliklərinin təmin edilməsinə yönəldir və sığortaçının kreditorlar qarşısında öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görür;

96-6.5.4. sığortaçının adından əqdlər bağlayır və sənədlər imzalayır;

96-6.5.5. zərurət olduqda, sığortaçının investisiya qoyuluşunu nəzərdə tutan bağlanmış müqavilələrini ləğv edir və ya onlara dəyişikliklər və əlavələr edir;

96-6.5.6. sığortaçının adından və onun maraqları naminə məhkəmələrdə təmsilçiliyi təmin edir;

96-6.5.7. işdən azad edilmə, işə qəbul edilmə, aşağı vəzifəyə keçirilmə, vəzifədən kənarlaşdırma, sığortaçının işçiləri arasında vəzifələrin bölgüsü də daxil olmaqla əmrlər verir.

96-6.6. Müvəqqəti inzibatçı sığortaçının adından hər hansı bir sığorta növünün aparılması üzrə icazələrin ləğvi ilə bağlı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına müraciət edə bilər.

96-6.7. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının razılığı ilə müvəqqəti inzibatçı sığortaçının idarə edilməsinə başqa şəxsləri, o cümlədən sığortaçının rəhbər işçilərini və əməkdaşlarını cəlb edə bilər.

96-6.8. Müvəqqəti inzibatçı bu Qanunun 29.1.2-ci, 29.1.3-cü, 29.1.5-ci, 29.1.6-cı, 29.1.7-ci, 29.1.9-cu, 29.1.11-ci, 29.1.12-ci və 29.3-cü maddələrində nəzərdə tutulan səlahiyyətləri və bu Qanunun 30.1.5-ci və 30.1.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan vəzifələri maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir.

96-6.9. Fəaliyyətə başladığı gündən etibarən sığortaçının rəhbər işçiləri və əməkdaşları sığortaçının möhürünü və ştamplarını, mühasibat kitablarını və digər sənədlərini, əmlakını və digər qiymətliləri müvəqqəti inzibatçıya təhvil verməli və fəaliyyəti ilə bağlı zəruri olan məlumatları ona təqdim etməlidirlər.

96-6.10. Müvəqqəti inzibatçının müraciəti ilə hüquq mühafizə orqanları onun sığortaçının binasına daxil olmasını, sığortaçının aktivlərini, mühasibat kitablarını və yazılarını idarə etməyə qəbul etməsini və onların qorunmasını təmin etməlidirlər.

Maddə 96-7. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən müvəqqəti inzibatçının fəaliyyəti üzərində nəzarət

96-7.1. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı müvəqqəti inzibatçının üzərində fəaliyyətinin bütün müddəti ərzində nəzarəti həyata keçirir.

96-7.2. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı:

96-7.2.1. müvəqqəti inzibatçıya yazılı şəkildə icrası məcburi olan göstərişlər verməyə;

96-7.2.2. müvəqqəti inzibatçının fəaliyyəti barəsində məlumatların təqdim edilməsini tələb etməyə;

96-7.2.3. müvəqqəti inzibatçıdan hesabat almağa;

96-7.2.4. müvəqqəti inzibatçının təyinat müddətinin bu Qanunun 96-5.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq uzadılmasına səlahiyyətlidir.

96-7.3. Müvəqqəti inzibatçı yalnız maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı qarşısında hesabat verir.

Maddə 96-8. Moratorium

96-8.1. Sığortaçıya müvəqqəti inzibatçı təyin olunduğu dövrdə məhkəmə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının ərizəsi ilə sığortaçının öhdəlikləri üzrə ödənişləri tamamilə və ya qismən dayandıra (moratorium tətbiq edə) bilər.

96-8.2. Moratorium ilkin olaraq 3 ay müddətinə tətbiq edilir. Bu müddət hər dəfə 3 aydan çox olmamaq şərti ilə ümumilikdə müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə xitam verilənədək uzadıla bilər.

96-8.3. Moratorium zamanı sığortaçının sığorta ödənişlərinin, əmək münasibətlərindən irəli gələn öhdəliklərinin və fəaliyyətinin təmin olunması üçün zəruri olan təsərrüfat xərclərinin həyata keçirilməsindən başqa, aşağıdakılar da daxil olmaqla, digər öhdəliklərinin icrası dayandırılır:

96-8.3.1. vergilər və başqa dövlət ödənişləri;

96-8.3.2. icra sənədləri üzrə icraat;

96-8.3.3. sığorta müqavilələrinə vaxtından əvvəl xitam verilərkən sığortalıya qaytarılmalı olan məbləğlər;

96-8.3.4. sığortaçının səhmdarlarının onlara məxsus səhmlərin geri alınması nəticəsində yaranan pul öhdəlikləri.

96-8.4. Öhdəliklərin dayandırılması zamanı öhdəliklər üzrə bütün faizlərin, dəbbə pulunun hesablanması dayandırılır.

Maddə 96-9. Müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə xitam verilməsi

96-9.1. Müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının qərarı ilə aşağıdakı hallarda xitam verilir:

96-9.1.1. maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən müəyyən edilən müddət bitdikdə;

96-9.1.2. bu Qanunun 96-5.2-ci maddəsində göstərilən xərclər maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən 3 ay ardıcıl olaraq ödənildikdə;

96-9.1.3. maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə.

96-9.2. Bu Qanunun 107.1.7-1-ci maddəsində göstərilən hal mövcud olduqda maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi haqqında qərar qəbul edir və sığortaçıya sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün verilmiş lisenziyanı ləğv edir.

96-9.3. Müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətlərinə xitam verildikdən sonra o, yekun hesabatı 30 gün müddətində hazırlayıb maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim etməlidir.

Maddə 97. Səyyar yoxlamalar

97.1. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçılar və sığorta vasitəçiləri tərəfindən sığorta qanunvericiliyinə əməl edilməsini, həmçinin sığortaçının maliyyə sabitliyini yerində araşdırma aparmaqla yoxlamaq məqsədi ilə növbəti və ya növbədənkənar səyyar yoxlama keçirir.

97.2. Sığortaçıda və sığorta vasitəçisində növbəti səyyar yoxlamalar iki ildə bir dəfədən az olmayaraq, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının müəyyən etdiyi qrafik üzrə

aparılır. Növbəti səyyar yoxlama sığortaçının və ya sığorta vasitəçisinin sığorta qanunvericiliyi ilə bağlı olan bütün fəaliyyətini əhatə edir.

97.3. Növbədənkenar səyyar yoxlama aşağıdakı hallarda aparılır:

97.3.1. sığortaçının maliyyə sabitliyi, o cümlədən ödəmə qabiliyyəti göstəricilərində azalma müşahidə edildikdə;

97.3.2. maliyyə ilinin yekununa görə sığortaçının balans üzrə zərəri yarandıqda;

97.3.3. təqdim edilmiş hesabatlardakı göstəricilərlə müvafiq əməliyyatların real xüsusiyyəti və ya mövcud vəziyyəti, həmçinin əldə edilmiş digər məlumatlar arasında uyğunsuzluqlar aşkar edildikdə;

97.3.4. bu Qanuna əsasən verilmiş təqdimatların və ya sanksiyaların icra vəziyyətinin yoxlanılması məqsədilə; bu zaman səyyar yoxlamaya müvafiq təqdimatın və ya sanksiyanın icrası üçün müəyyən edilmiş son tarixdən etibarən 60 iş günündən gec olmayan müddətdə başlanılmalıdır;

97.3.5. daxil olan şikayətlər və qanunazidd əməliyyatlar haqqında mənbəyi məlum olan məlumatlarla bağlı halların yerində yoxlanılması məqsədilə;

97.3.6. bu Qanuna əsasən verilmiş hər hansı təqdimata və ya sanksiyaya səbəb olmuş hallar, həmin təqdimat və ya sanksiyanın verildiyi tarixdən 2 il ərzində yenidən aşkar edildikdə;

97.3.7. sığorta qanunvericiliyinin yerinə yetirilməsi və ya hər hansı təcrübənin tətbiqi vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə sığorta bazarı üzrə ümumi monitoring keçirildikdə;

97.3.8. *bu Qanunun 96-2-ci maddəsindən irəli gələn tələblərin icra vəziyyətinin yoxlanılması məqsədilə.*

Maddə 98. Səyyar yoxlamanın təyin edilməsi haqqında qərar

98.1. Səyyar yoxlama *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müvafiq qərarı ilə təyin edilir.

98.2. Səyyar yoxlamanın təyin edilməsi haqqında qərada aşağıdakılar göstərilməlidir:

98.2.1. səyyar yoxlanılması təyin edilən sığortaçının və ya sığorta vasitəçisinin adı;

98.2.2. səyyar yoxlamanın növbəti və ya növbədənkenar olması;

98.2.3. səyyar yoxlama növbəti olduqda yoxlanılacaq fəaliyyət dövrü;

98.2.4. səyyar yoxlama növbədənkenar olduqda onun təyin edilməsinə əsas verən hal;

98.2.5. səyyar yoxlamanın başlanma tarixi, müddəti və başa çatdırılma tarixi;

98.2.6. səyyar yoxlama aparılması tapşırılan yoxlayıcının (yoxlayıcıların) adı, soyadı, atasının adı və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında* tutduğu vəzifə.

Maddə 99. Səyyar yoxlamanın müddəti

99.1. Səyyar yoxlama 45 iş günündən çox olmayan müddətə təyin edilir.

99.2. Səyyar yoxlamanın aparılması üçün müəyyən edilmiş müddət yoxlamanın başa çatdırılması üçün kifayət etmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müvafiq qərarı əsasında yoxlama ən çoxu növbəti 60 iş günü müddətinə qədər uzadılır.

Maddə 100. Səyyar yoxlama apararkən yoxlayıcıların hüquq və vəzifələri

100.1. Səyyar yoxlama aparən yoxlayıcıların aşağıdakı hüquqları var:

100.1.1. sığortaçıların və sığorta vasitəçilərinin fəaliyyəti ilə bağlı sənədləri, *mühasibat uçotu sənədlərini*, hesablama texnikasında, mühasibat uçotu proqramlarında və başqa məlumat daşıyıcılarında olan məlumatları yoxlamaq;

100.1.2. yoxlamaya aid olan məsələlərlə bağlı sığorta fəaliyyətinə aid olmayan sahələr üzrə xüsusi bilik və təcrübəyə malik olan ekspert və mütəxəssisləri, o cümlədən tərcüməçiləri müvafiq xidmət göstərmələri üçün cəlb etmək;

100.1.3. yoxlanılan subyektdən sənədlərin əslinin təqdim edilməsini tələb etmək, müvafiq sənədlərin surətini götürmək;

100.1.4. aşağıda göstərilən şəxslərə yazılı sorğu verməklə yoxlamanın aparılması üçün lazım olan sənədləri, məlumatları, rəyləri, izahatları, arayışları əldə etmək:

100.1.4.1. yoxlanılan subyektin rəhbər və adi işçilərinə, yoxlanılan subyekt fiziki şəxs olduqda isə, onun özünə;

100.1.4.2. yoxlanılan subyektin törəmə cəmiyyətlərinə, bu subyektə əhəmiyyətli nəzarəti həyata keçirən və ya subyektin əhəmiyyətli nəzarəti həyata keçirdiyi şəxslərə, mühüm iştirak payının sahiblərinə, asılı cəmiyyətlərə;

100.1.4.3. yoxlanılan subyektə sığorta vasitəçiliyi xidmətləri göstərən və ya göstərmiş sığorta vasitəçilərinə;

100.1.4.4. yoxlanılan subyektin auditini aparən və ya aparmış auditorlara.

100.2. Yoxlayıcı sığorta sirri, yaxud kommersiya sirri hesab edilən məlumatları yaymağa görə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyır.

100.3. Fəaliyyəti yoxlanılan sığortaçı və ya sığorta vasitəçisi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yoxlamanın aparılmasında kömək etməli, yoxlayıcıların maneəsiz bütün sənədlərlə tanış olmasına və məlumat mənbələrinə daxil olmasına, işçilərinin tələb edilən məlumat, izahat və rəy verməsinə şərait yaratmalıdır.

100.4. Səyyar yoxlamanın davam etdirilməsi yoxlayıcının sorğusuna və ya müraciətinə cavab verilənədək, müvafiq rəy təqdim olunanaqədək, yaxud müvafiq mütəxəssislərin xidməti başa çatdırılanaqədək mümkün olmadıqda, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* qərarı ilə səyyar yoxlamanın müddəti dayandırılır. Bu halda səyyar yoxlamanın başa çatma tarixi dayandırılma müddəti qədər uzadılır.

Maddə 101. Səyyar yoxlamanın nəticələri

101.1. Yoxlayıcı səyyar yoxlamanın nəticələrinə dair yoxlama aktı tərtib edir. Yoxlama aktı yoxlanılan subyektin icra orqanı, o fiziki şəxs olduqda isə, özü ilə müzakirə edilir, yoxlayıcı və yoxlanılan subyektin səlahiyyətli şəxsləri tərəfindən imzalanaraq rəsmiləşdirilir.

101.2. Yoxlanılan subyekt yoxlama aktı ilə və ya onun hər hansı hissəsi ilə razılaşmadıqda, aktı imzalamaqla orada etirazı barədə qeyd-şərt edir. Yoxlanılan subyekt etirazını əsaslandıran sənədlərin əlavə olunduğu yazılı izahatı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* verə bilər.

101.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* yoxlama başa çatdığı tarixdən 20 iş günündən gec olmayaraq yoxlama sənədlərinə baxmalı və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda onun nəticələri üzrə təqdimatlar və (və ya) sanksiyalar haqqında qərar qəbul etməlidir.

Maddə 102. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* təqdimatları

102.1. Aparılan təhlillər, araşdırmalar və ya yoxlamalar nəticəsində sığortaçıların, aktuarilərin və sığorta vasitəçilərinin fəaliyyətində sığorta qanunvericiliyinin pozulması və ya buna şərait yarada bilən hallar aşkar edildikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* onlara belə pozuntu və (və ya) halların müəyyən müddət ərzində aradan qaldırılmasına, yaxud qarşısının alınmasına dair icrası məcburi olan tədbirlər barədə yazılı göstəriş – təqdimat verir.

102.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* təqdimat verməklə, sığortaçılardan, aktuarilərdən və sığorta vasitəçilərindən onlara aid olan hallarla bağlı müvafiq olaraq aşağıdakıları tələb edir:

102.2.1. sığortaçının maliyyə sabitliyi və ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı normativlərə əməl edilməsini, bu məqsədlə onun öz vəsaitinin artırılmasını, aktivlərinin likvidliyinin təmin edilməsini;

102.2.2. yeni filiallar açılmasının dayandırılmasını, mövcud filialların fəaliyyətinin dayandırılmasını, yaxud ləğv edilməsini;

102.2.3. sığortaçının daxili nəzarətinin həyata keçirilməsi qaydalarında dəyişikliklər edilməsini;

102.2.4. qanunvericiliyin tələblərinə riayət edilməməsinin və ya buna şərait yarada bilən halların müəyyən müddət ərzində aradan qaldırılması üçün tədbirlər planının müəyyən edilməsini;

102.2.5. aşağıdakı hallarda sığortaçının müvafiq orqanı tərəfindən məsələyə baxılıb qanunazidd hallar və (və ya) nöqsanlar aradan qaldırılanadək sığortaçının rəhbər işçisinin vəzifəsindən kənarlaşdırılmasını:

102.2.5.1. sığortaçının rəhbər işçisinin hərəkətlərinin bu Qanunun tələblərinə uyğun olmadığını hesab etmək üçün əsaslar olduqda;

102.2.5.2. sığortaçının rəhbər işçisi sığortaçıdakı vəzifəsinin icrası ilə bağlı 1 il ərzində ən azı iki dəfə inzibati məsuliyyətə cəlb olunduqda;

102.2.6. Bu Qanunun 96-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş *haqların* sığortaçı tərəfindən həyata keçirilməsini;

102.2.7. ödənilməsindən qanuni əsas olmadan imtina edilmiş sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini;

102.2.8. *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının*, yaxud onun səyyar yoxlayıcısının tələb etdiyi sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsini;

102.2.8-1. sığortaçının rəhbər işçisi vəzifəsini icra edən səlahiyyətli şəxsin bu Qanunda müəyyən edilmiş qaydada təyin edilməsini;

102.2.8-2. sığortaçının rəsmi internet səhifəsinin və elektron informasiya sisteminin mövcudluğunun, həmçinin onların *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müəyyən etdiyi minimum tələblərə uyğunluğunun təmin edilməsini;

102.2.9. sığorta qanunvericiliyi ilə əlaqədar olan digər nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılmasını;

102.2.10. sığortaçının bank hesablarındakı vəsaitləri və bu vəsaitlərin müvafiq dövr üzrə hərəkəti və ya onlarla bağlı aparılmış əməliyyatlar barədə bank sənədləri ilə əsaslandırılmış məlumatların təqdim edilməsini;

102.2.11. bu Qanunun 96-2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sağlamaşdırma planında göstərilən tədbirlərin təxirəsalınmaz icrasını və (və ya) sağlamaşdırma planına dəyişikliklər edilməsini.

102.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müvafiq təqdimatında icrası məcburi olan hər bir göstərişin səbəbi və yerinə yetirilməsinin son tarixi göstərilməlidir.

102.4. Bu Qanunun 102.1-ci maddəsinə uyğun olaraq aşkar edilmiş hallardan asılı olaraq, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* müvafiq təqdimatı bu Qanunun 102.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərdən birini və ya bir neçəsini əhatə etməlidir.

102.5. Rəhbər işçi bu Qanunun 102.2.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda bir sığortaçıda vəzifəsindən ən azı iki dəfə kənarlaşdırılmış olduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* iddiası əsasında onun sığortaçılarda rəhbər işçi vəzifəsi tutmaq imkanı məhkəmənin qərarı ilə 5 il müddətində məhdudlaşdırıla bilər.

102.6. Bu Qanunun 102.2.7-ci maddəsinə əsasən verilən təqdimat vaxtında və (və ya) tam yerinə yetirilmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq hesablanmış sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığortaçının bank hesablarından ödənilməsi üçün banklara və ya digər kredit təşkilatlarına icrası məcburi olan icra (ödəniş) sənədi - sərəncam verməlidir.

102.7. Sığorta fəaliyyətinə nəzarət çərçivəsində, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığortaçının bank hesablarındakı vəsaitləri və bu vəsaitlərin hərəkəti barədə banklardan məlumat tələb edə bilər. Bu tələbə vaxtında və tam əməl etməyən banklar Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyəti daşıyırlar.

Maddə 103. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının sanksiyaları

103.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunda və inzibati qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada və əsaslarla aşağıdakı sanksiyaları tətbiq edir:

103.1.1. sığortaçını, sığorta vasitəçisini, həmçinin onların rəhbər işçilərini, aktuariləri Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada inzibati məsuliyyətə cəlb etmək;

103.1.2. lisenziyanın qüvvəsini məhdudlaşdırmaq;

103.1.3. lisenziyanın qüvvəsini dayandırmaq;

103.1.4. lisenziyanı ləğv etmək.

103.2. Bu Qanunun 103.1.2-ci maddəsi təkrarsığortaçılara və sığorta vasitəçilərinə şamil edilmir.

~~103.3. Bu Qanunun 103.1.1-103.1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş sanksiyalar bu Qanunun 102.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş təqdimatların verilməsi ilə birlikdə tətbiq edilə bilər.~~

Maddə 104. Təqdimatlar və sanksiyalar haqqında qərar

104.1. Təqdimatlar və sanksiyaların tətbiqi haqqında qərarların surəti sığortaçının İdarə Heyətinin sədrinə, sığorta vasitəçisinin icra orqanının rəhbərinə, fiziki şəxs olan

sığorta vasitəçisinə çatdırılması təsdiq olunan qaydada göndərilməlidir. Sığortaçıya verilən təqdimatın surəti və (və ya) tətbiq olunan sanksiya barədə məlumat sığortaçının Direktorlar Şurasının sədrinə də göndərilir.

104.2. Təqdimatlar və sanksiyalar haqqında qərarlar sığortaçının və ya sığorta vasitəçisinin ünvanına çatdırılması təsdiq edilən qaydada daxil olduğu andan qüvvəyə minir.

Maddə 105. Lisenziyanın qüvvəsinin məhdudlaşdırılması

105.1. Lisenziyanın qüvvəsi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* sığortaçıya sığorta növünün aparılması üzrə verdiyi icazənin ləğv edilməsi yolu ilə aşağıdakı hallarda məhdudlaşdırılır:

105.1.1. sığortaçı tərəfindən müvafiq ərizə təqdim edildikdə;

105.1.2. aşağıdakı hallarla bağlı verilmiş təqdimata vaxtında və (və ya) tam əməl edilmədikdə:

105.1.2.1. könüllü sığorta müqavilələrinin şərtləri Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və bu Qanuna uyğun olmamaqla sığortalıların mənafeələrinin pozulmasına şərait yaradırsa;

105.1.2.2. icbari sığorta müqavilələri Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, bu Qanuna və icbari sığorta qanunlarına uyğun olmayan şərtlərlə bağlanırsa, yaxud "İcbari sığortalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məcburi ayırmalar vaxtında və (və ya) tam aparılmırsa;

105.1.2.3. sığorta ödənişləri icbari sığorta qanunlarında və ya sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş qaydada verilmirsə.

105.2. Bu Qanunun 105.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş halların aradan qaldırılması mümkün olduqda sığortaçının lisenziyası onların aradan qaldırılmasınadək, digər hallarda isə 6 ayadək müddətə məhdudlaşdırılır.

105.3. Sığortaçının lisenziyasının qüvvəsinin məhdudlaşdırılması onun müvafiq sığorta növü üzrə yeni sığorta müqavilələri bağlamasını, habelə həmin növ üzrə qüvvədə olan sığorta müqavilələrinin müddətini uzatmasını qadağan edir.

105.4. Sığortaçı lisenziyasının qüvvəsinin məhdudlaşdırıldığı sığorta növü üzrə əvvəllər bağlamış olduğu sığorta müqavilələrində üzərinə götürdüyü öhdəlikləri həmin müqavilələrin müddəti başa çatanaqədək və ya onlara Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 919-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslarla vaxtıdan əvvəl xitam verilənədək yerinə yetirməlidir.

105.5. Lisenziyanın qüvvəsinin məhdudlaşdırılması haqqında qərarla belə məhdudlaşdırılmaya əsas verən hallar göstərilməlidir.

105.6. Lisenziyanın qüvvəsinin məhdudlaşdırılması, həmçinin belə məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə məlumat müvafiq qərar qəbul edildikdən 3 iş günü müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* mətbuat xidməti tərəfindən yayılmaqla, həmin orqanın rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilməlidir.

Maddə 106. Lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılması

106.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* aşağıdakı əsaslarla lisenziyanın qüvvəsini 6 ayadək müddətə dayandırır:

106.1.1. bu Qanunun 105.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, bu Qanun əsasında verilmiş digər təqdimatların vaxtında və (və ya) tam yerinə yetirilməməsi;

106.1.2. sığorta ödənişinin verilməsi ilə bağlı məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarının sığortaçı tərəfindən icra edilməməsi;

106.1.3. lisenziyanın verilməsi üçün əsas götürülmüş sənədlərdə düzgün əks etdiriləcəyi təqdirdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* əlavə sənəd və ya məlumat tələb etməsinə səbəb ola biləcək səhv və ya yanlış məlumatların sonradan aşkar edilməsi və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* tələbi ilə həmin sənəd və ya məlumatların 20 gün ərzində təqdim edilməməsi;

106.1.4. lisenziya sahibinin bu Qanunla icazə verilməyən fəaliyyətlə məşğul olmasının konkret faktlarla təsdiq edilməsi;

106.1.5. hüquqi şəxs olan sığorta vasitəçisinin *bu Qanunun 83.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq attestasiyadan keçmiş* işçisi ilə əmək münasibətlərinə xitam verilərək onu bu Qanuna uyğun gələn digər şəxslə əvəz etməməsi;

106.1.6. bu Qanunun 105.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qadağaya riayət olunmaması;

106.1.7. “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” və “*Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında*” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında nəzərdə tutulmuş tələblərin pozulması;

~~106.1.8. sığortaçının məcmu kapitalının onun tələb olunan kapitalından az olması;~~

106.1.9. lisenziya sahibinə iki il ərzində eyni hal üzrə iki dəfədən artıq bu Qanun əsasında təqdimat verilməsi;

106.1.10. sığorta vasitəçisinin bu Qanunun 88.3-cü və 93.2-3-cü maddələrinin tələblərinə riayət etməməsi.

106.2. Lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılması sığortaçıların sığortaçı qismində yeni sığorta müqavilələri və ya təkrarsığortaçı qismində yeni təkrarsığorta müqavilələri bağlamasını, habelə qüvvədə olan belə müqavilələrin müddətini uzatmasını, onlara müvafiq olaraq sığorta və ya təkrarsığorta risklərinin həcmnin artmasına və ya təminatının genişləndirilməsinə səbəb olan əlavə və dəyişikliklərin edilməsini, sığorta vasitəçilərinin isə sığorta əməliyyatları ilə bağlı vasitəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olmasını qadağan edir.

106.3. Sığortaçı lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılmasından əvvəl bağlanmış sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələri üzrə, sığorta vasitəçisi isə sığorta əməliyyatları ilə bağlı müvafiq vasitəçilik xidməti müqaviləsi üzrə üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir.

106.4. Lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılması haqqında qərarla buna əsas verən hallar və lisenziyanın dayandırıldığı müddət göstərməlidir.

106.5. Lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılması və ya bərpa edilməsi barədə məlumat, müvafiq qərar qəbul edildikdən 3 iş günü müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* mətbuat xidməti tərəfindən yayılmaqla, həmin orqanın rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilməlidir.

Maddə 107. Lisenziyanın ləğvi

107.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* aşağıdakı hallarda bu Qanun əsasında verilmiş lisenziyanı ləğv edir:

107.1.1. lisenziya sahibi lisenziyasının ləğvi barədə müvafiq müraciət etdikdə;

107.1.2. lisenziyanın qüvvəsinin dayandırılmasına əsas vermiş hallar müəyyən edilmiş müddətdə aradan qaldırılmadıqda;

107.1.3. 12 ay ərzində lisenziyanın qüvvəsinin iki dəfə dayandırılmasına səbəb olmuş hal, lisenziyanın qüvvəsinin həmin hal əsasında sonuncu dəfə dayandırıldığı tarixdən etibarən 9 ay ərzində təkrar yarandıqda;

107.1.4. sığortaçının iflası proseduruna başlamaq üçün bu Qanunla nəzərdə tutulmuş hallardan biri mövcud olduqda;

107.1.5. lisenziyanın verilməsi üçün əsas götürülmüş sənədlərdə, düzgün əks etdiriləcəyi təqdirdə lisenziya verilməsindən imtinaya səbəb ola biləcək səhv və ya yanlış məlumatlar sonradan aşkar edildikdə;

107.1.6. bu Qanunun 106.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qadağaya riayət olunmadıqda.

107.1.7. *bu Qanunun 6.2-ci maddəsinin tələbinə riayət olunmadıqda;*

107.1.7-1. *bu Qanunun 96-4-cü maddəsinə uyğun olaraq təyin edilmiş müvəqqəti inzibatçının həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində sığortaçının fəaliyyətində olan çatışmazlıqlar aradan qalxmadıqda;*

107.1.8. *fiziki şəxs olan lisenziya sahibinin vətəndaş qüsursuzluğunu aradan qaldıran hal yarandıqda.*

Maddə 108. Lisenziyanın ləğvinin nəticələri

108.1. Lisenziyanın ləğvi barədə məlumat, bu barədə qərar qəbul edildikdən 3 iş günü müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* mətbuat xidməti tərəfindən yayılmaqla, həmin orqanın rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilməlidir.

108.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın ləğvi haqqında qəbul etdiyi qərar barədə Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan ən azı iki dövlət qəzetində məlumat dərc etdirir və həmin qərar qəbul olunduğu tarixdən 5 iş günü müddətində müvafiq vergi orqanına məlumat göndərir.

108.3. Sığortaçının lisenziyasının ləğvi haqqında qərar qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən sığortaçının bütün idarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri dayandırılaraq bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada müvəqqəti inzibatçıya və ya ləğvetmə komissiyasına keçir, onun ləğvi prosesinə başlanılır.

108.4. Ləğv edilən lisenziyanın sahibi müvafiq lisenziyada nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlə bağlı əqdlər bağlaya və aşağıda göstərilənlər istisna edilməklə, bank hesabları üzrə əməliyyat apara bilməz:

108.4.1. vergi və digər məcburi ödəmələrin həyata keçirilməsi;

108.4.2. işlərin aparılması ilə bağlı cari xərclərin ödənilməsi;

108.4.3. sığortaçıya ödənilmiş pul vəsaitlərinin hesaba daxil edilməsi;

108.4.4. sığortaçıya daxil olmuş sığorta haqlarından müvafiq təkrarsığorta müqaviləsi üzrə təkrarsığorta haqlarının ödənilməsi;

108.4.5. lisenziyanın ləğv edilməsindən əvvəl bağlanmış sığorta müqavilələri üzrə sığorta hadisəsinin baş verməsi ilə əlaqədar sığorta ödənişinin verilməsi;

108.4.6. sığorta brokerinin sığorta haqqı hesabındakı və ya sığorta ödənişi hesabındakı pul vəsaitlərinin təyinatı üzrə müvafiq qaydada ödənilməsi.

108.5. Qanunla müəyyən olunmuş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi, o cümlədən sığorta ödənişlərinin vaxtında verilməsi məqsədilə iş günlərində ləğv edilən sığortaçının ofis binasında müvafiq mütəxəssislərin olması təmin edilməlidir.

108.6. Fəaliyyət göstərdiyi müddət ərzində sığortaçının müvəqqəti inzibatçısı və ya ləğvetmə komissiyası bu Qanunun 108.4-108.5-ci maddələrinin tələblərinə riayət etməlidir.

108.7. Bu Qanunun 107.1.1.-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müraciət sığortaçının, hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və ya müstəsna olaraq sığorta agentliyi fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin səhmdarlarının (payçıların, iştirakçılarının) Ümumi Yığıncağı hüquqi şəxsin ləğv edilməsi barədə qərar qəbul etdiyi halda verilə bilər. Bu halda həmin müraciət müvafiq qərarın qəbul edildiyi gündən sonra 20 gün ərzində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* verilməlidir.

108.8. Sığortaçının, hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin və ya müstəsna olaraq sığorta agentliyi fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxsin lisenziyası bu Qanunun 107.1.2-107.1.7-1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əsaslarla ləğv edildikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* lisenziyanın ləğv edilməsi barədə qərarından 20 iş günü müddətində lisenziya sahibinin məcburi qaydada ləğv edilməsi barədə məhkəmədə iddia qaldırır. Ləğv edilən lisenziya sahibi, yaxud onun səhmdarları (payçıları, iştirakçıları) *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* lisenziyanın ləğv edilməsi haqqında qərarından qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada həmin məhkəmədə qarşılıqlı iddia qaldıra bilər. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* bu maddədə göstərilən iddiası məhkəmə tərəfindən təmin edilmədikdə müvafiq lisenziya ləğv edilməmiş hesab olunur, lisenziyanın ləğv edilməsi ilə bağlı bütün tədbirlər dayandırılır və bu barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunu 108.1 və 108.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada məlumatlar verir.

Maddə 109. Sığortaçının müvəqqəti inzibatçısı

109.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı sığortaçıya aşağıdakı hallarda müvəqqəti inzibatçı təyin edir:*

109.1.1. *bu Qanunun 96-4-cü maddəsində göstərilən hallarda;*

109.1.2. *bu Qanunun 107.1.2-107.1.7-1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əsaslarla sığortaçının lisenziyası ləğv edildikdə.*

109.2. Lisenziyası ləğv edilən sığortaçının müvəqqəti inzibatçısı təyin edilərkən aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır:

109.2.1. müvəqqəti inzibatçı ali təhsilə, sığortaçının İdarə Heyətinin üzvü üçün bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş iş təcrübəsinə, habelə vətəndaş qüsuruzluğuna malik olmalıdır;

109.2.2. lisenziyası ləğv edilən sığortaçının kreditoru, səhmdarı, işçisi və onların yaxın qohumları müvəqqəti inzibatçı təyin edilə bilməzlər.

109.3. Müvəqqəti inzibatçı sığortaçının mövcud maliyyə vəziyyəti barədə hesabatı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* və bu orqanın sığortaçının ləğvi haqqında iddia qaldırdığı məhkəməyə təqdim edir.

Maddə 110. Lisenziyanın qüvvəsi məhdudlaşdırıldıqda, dayandırıldıqda və ya lisenziya ləğv edildikdə sığortaçının vəzifələri

110.1. Lisenziyasının qüvvəsi məhdudlaşdırılan və ya dayandırılan sığortaçı aşağıdakı tələblərə əməl etməlidir:

110.1.1. qanunla müəyyən olunmuş vəzifələrini yerinə yetirmək, o cümlədən sığorta ödənişlərinin vaxtında verilməsi məqsədilə sığortaçının səlahiyyətli nümayəndələrinin və müvafiq mütəxəssislərinin iş günlərində ofis binasında olmasını təmin etmək;

110.1.2. öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün sığortaçının maliyyə sabitliyinin və ödəmə qabiliyyətinin müvafiq səviyyəsini saxlamaq və ya təmin etməyə səy göstərmək;

110.1.3. sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələrinin müddəti bitənədək müvafiq hesabatları və məlumatları bu Qanunun 78-ci maddəsində müəyyən olunmuş qaydada və müddətlərdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etmək;

110.1.4. fəaliyyətinin digər səlahiyyətli dövlət orqanları tərəfindən yoxlanılmasının nəticələri barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat vermək;

110.1.5. qanundan irəli gələn digər vəzifə və öhdəlikləri yerinə yetirmək.

110.2. Bu Qanunun 110.1.1-ci maddəsində göstərilən tələbə həmçinin ləğv edilmiş prosesində olan sığortaçı da əməl etməlidir.

Maddə 111. Sığorta növü üzrə fəaliyyətin və ya lisenziyanın qüvvəsinin bərpa edilməsi

111.1. Sığortaçının lisenziyasının qüvvəsinin məhdudlaşdırılmasına, yaxud sığortaçının və ya sığorta vasitəçisinin lisenziyasının qüvvəsinin dayandırılmasına əsas verən halların aradan qaldırılması üçün müəyyən edilən vaxt, habelə müvafiq hallarda lisenziyanın qüvvəsinin məhdudlaşdırılmasının son müddəti başa çatdıqdan sonra 10 iş günü ərzində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta növü (növləri) üzrə fəaliyyətin, yaxud lisenziyanın qüvvəsinin bərpa edilməsi haqqında qərar qəbul edir.

111.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta növü (növləri) üzrə fəaliyyətin bərpa edilməsi haqqında qərarı barədə 3 iş günü müddətində sığortaçıya, lisenziyanın qüvvəsinin bərpa edilməsi haqqında qərar barədə isə, 5 iş günü müddətində lisenziya sahibinə məlumat göndərir.

111.3. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* lisenziyanın qüvvəsinin, yaxud sığorta növü (növləri) üzrə fəaliyyətin bərpa edilməsi haqqında qərarı müvafiq məlumat lisenziya sahibinə çatdırılması təsdiq olunan qaydada təqdim edildiyi andan qüvvəyə minir.

13-cü Fəsil Sığortaçıların ləğv edilməsi

Maddə 112. Sığortaçının ləğvinin əsasları

112.1. Sığortaçı Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, həmçinin bu Fəsilə nəzərdə tutulmuş əlavə tələblər nəzərə alınmaqla, aşağıdakı əsaslar olduqda ləğv edilir:

112.1.1. sığortaçının lisenziyası bu Qanunun 107.1.1-ci maddəsinə əsasən ləğv edildikdə səhmdarların qərarı ilə (könüllü qaydada ləğvetmə);

112.1.2. sığortaçının lisenziyası bu Qanunun 107.1.2-107.1.7-1-ci maddələrinə əsasən ləğv edildikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* iddiası əsasında məhkəmənin qərarı ilə (məcburi qaydada ləğvetmə).

~~112.2. Sığorta nəzarəti orqanı ləğv edilən sığortaçının qəbul etdiyi risklər üzrə bağlanmış olduğu sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələrinin digər sığortaçıya ötürülməsi barədə qərar qəbul edə bilər.~~

Madde 113. Könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyası

113.1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağının sığortaçının könüllü qaydada ləğvi barədə qərarının qəbul edildiyi tarixdən 20 gün müddətində sığortaçı ləğvetmə komissiyasının yaradılması və onun tərkibi barədə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* yazılı məlumat verməlidir.

113.2. Könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasının üzvlərinin sayı üç nəfərdən az olmamalı və onlar müvəqqəti inzibatçı üçün, bu Qanunun 109.2.2-ci maddəsi istisna olmaqla, 109-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə cavab verməlidirlər.

113.3. Könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyası *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* yazılı sorğusu əsasında fəaliyyətinə dair sənədləri və məlumatları, həmçinin sığortalıların, sığorta olunanların, faydalanan şəxslərin mənafeələrinə aid olan sənədləri və məlumatları təqdim etməyə, bu orqanın səlahiyyətli əməkdaşlarının sığortaçının binasına daxil olmasına və ləğvetmə ilə bağlı istənilən sənədlərlə işləməsinə şərait yaratmalıdır.

113.4. Ləğvetmə komissiyası sığortaçının ləğv edilməsi haqqında hesabatı və ləğvetmə balansını onları təsdiq etdiyi tarixdən 10 gün müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim etməlidir.

~~113.5. Ləğv edilən sığortaçının əmlakının satılması ləğvetmə komissiyası tərəfindən müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq həyata keçirilir.~~

113.6. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasının fəaliyyətinə nəzarət edir.

Madde 114. Sığortaçının könüllü qaydada ləğvinin məcburi qaydada ləğvetməyə çevrilməsi

114.1. Sığortaçının könüllü qaydada ləğv edilməsi prosesində bu Qanunun tələblərinə əməl edilmədikdə, habelə sığortalıların və başqa kreditorların qanuni mənafeələrinin pozulması faktı aşkar olunduqda *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ləğvetmə komissiyasına bu Qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada təqdimat verməlidir.

114.2. Ləğvetmə komissiyası tərəfindən bu Qanunun 114.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş təqdimata vaxtında və ya tam əməl edilmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən sığortaçının məcburi qaydada ləğv edilməsi barədə məhkəmədə iddia qaldırılır.

Maddə 115. Sığortaçının məcburi qaydada ləğv edilməsinin xüsusiyyətləri

115.1. Məhkəmə sığortaçının məcburi qaydada ləğvi barədə qərarının surətini həmin qərarı qəbul etdiyi tarixdən 10 gün müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* göndərir.

115.2. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* bu Qanunun 114.2-ci maddəsinə əsasən sığortaçının məcburi qaydada ləğv edilməsi haqqında məhkəmədə iddia qaldırdığı tarixdən, könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasının səlahiyyətləri həmin orqanın iddia ərizəsində göstərdiyi müvəqqəti inzibatçıya keçir.

115.3. Məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının kreditorlarının siyahısı *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* təqdimatı ilə məhkəmə tərəfindən təsdiq edilir.

115.4. Sığortaçının müflisləşmə ilə bağlı ləğvi Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və "Müflisləşmə və iflas haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilir.

Maddə 116. Məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyası

116.1. Sığortaçının məcburi qaydada ləğv edilməsi haqqında məhkəmə qərarı qəbul edildikdən və ya ~~müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq~~ müflis elan olunduqdan sonra 30 iş günü müddətində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasının üzvlərinin siyahısını təsdiq olunmaq üçün məhkəməyə təqdim etməlidir.

116.2. Məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyası yaradıldığı tarixdən etibarən müvəqqəti inzibatçının səlahiyyətləri həmin komissiyaya keçir.

116.3. Könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyası və onun üzvləri ilə bağlı bu Qanunun 113-cü maddəsində müəyyən edilmiş tələblər bu Qanunun 116.4-cü maddəsi nəzərə alınmaqla, məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasına da şamil edilir.

116.4. Məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının ləğvetmə komissiyasının tərtib etdiyi ləğvetmə haqqında hesabat və ləğvetmə balansı məhkəmə tərəfindən təsdiq edildikdən sonra *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* təqdim edilməlidir.

Maddə 117. Ləğv edilən sığortaçının kreditorlar komitəsi

117.1. Sığortaçının ləğvi prosesində onun kreditorlarının mənafeələrinin müdafiəsi, o cümlədən qərarların qəbul edilməsində onların iştirakını təmin etmək məqsədilə kreditorlar komitəsi yaradıla bilər.

117.2. Könüllü qaydada ləğv edilən sığortaçının kreditorlar komitəsinin tərkibi sığortaçının ləğvetmə komissiyasının təqdimatına əsasən, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən təsdiq edilir.

117.3. Məcburi qaydada ləğv edilən sığortaçının kreditorlar komitəsinin tərkibi sığortaçının ləğvetmə komissiyasının və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* birgə təqdimatına əsasən məhkəmə tərəfindən təsdiq edilir.

Maddə 118. Sığortaçının iflası və müflis elan edilməsinin xüsusiyyətləri

118.1. Sığortaçının iflas proseduruna aşağıdakı hallardan biri mövcud olduqda başlanır:

118.1.1. sığortaçı sığorta və ya təkrarsığorta müqavilələri üzrə öhdəliklərini vaxtında və (və ya) tam yerinə yetirməyə qadir olmadıqda;

118.1.2. sığortaçının məcmu kapitalı onun tələb olunan kapitalının 30 faizindən az olduqda;

118.1.3. ləğvetmə prosesində olan sığortaçı kreditorlar qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədikdə.

118.2. Məhkəmə sığortaçının iflası proseduruna başlanmasına dair iddia ərizəsinə yalnız bu maddədə göstərilən əsasları təsdiq edən sənədlər mövcud olduqda baxır. Sığortaçının iflası haqqında iddia ərizəsi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* tərəfindən verildikdə ona verilmiş lisenziyanın ləğvi haqqında müvafiq qərarın surəti həmin ərizəyə əlavə edilməlidir.

118.3. Sığortaçı ~~qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada~~, *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* rəyi nəzərə alınmaqla, məhkəmənin qərarı əsasında müflis elan edilə bilər.

118.4. *Sığortaçının əmlakının açıq hərrac yolu ilə satılması sığortaçının müflis elan olunması haqqında məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə minməsi tarixindən 30 gündən gec olmayaraq keçirilir.*

Maddə 119. Sığortaçının kreditorlarının tələblərinin ödənilməsinin növbəliliyi

119.1. Sığortaçı ləğv edildikdə onun kreditorlarının ~~qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada~~ sığortaçı tərəfindən qəbul edilən tələbləri aşağıdakı qaydada ödənilir:

119.1.1. birinci növbədə, icbari sığorta müqavilələri ilə bağlı sığorta hadisəsi üzrə tələblər;

119.1.2. ikinci növbədə, şəxsi sığorta üzrə könüllü sığorta müqavilələri ilə bağlı sığorta hadisəsi üzrə tələblər;

119.1.3. üçüncü növbədə, əmlak sığortası üzrə könüllü sığorta müqavilələri ilə bağlı sığorta hadisəsi üzrə tələblər;

119.1.4. dördüncü növbədə, müddəti başa çatmamış sığorta müqavilələri üzrə sığorta haqqının müvafiq hissəsinin bu Qanuna uyğun olaraq qaytarılması ilə bağlı tələblər;

119.1.4-1. beşinci növbədə sığortaçının əmlakının *ipoteka və ya girov* qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların *bu Qanunun 119.3-cü maddəsinə uyğun olaraq ödənilməmiş* tələbləri;

119.1.5. altıncı növbədə, sığortaçının fəaliyyəti nəticəsində həyatına və ya sağlamlığına zərər dəymiş fiziki şəxslərin belə zərərlə bağlı tələbləri;

119.1.6. yeddinci növbədə, işdənçıxarma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin, həmçinin müəlliflik müqavilələrinə əsasən haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar;

119.1.7. səkkizinci növbədə, vergilər, rüsumlar, *habelə “Sosial sığorta haqqında”, “İşsizlikdən sığorta”, “Tibbi sığorta” və “İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilən digər icbari ödənişlər* üzrə, həmçinin dövlət büdcəsindən verilmiş kreditlərin qaytarılması üzrə borclar; dövlət büdcəsindən verilmiş kreditlərin qaytarılması üzrə borclar istisna olmaqla, bu tələblər sığortaçının ləğvi tarixindən əvvəlki 1 il ərzində yaranmış öhdəlikləri əhatə edir;

119.1.8. doqquzuncu növbədə digər qalan kreditorlarla hesablaşmalar.

119.2. Hər növbənin tələbləri əvvəlki növbənin tələbləri tam ödənildikdən sonra ödənilir.

119.3. Sığortaçının ləğvetmə prosesi ilə bağlı xərcləri və onun əmlakının *ipoteka və ya girov* qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə həmin təminatın məbləği həddində kreditorların tələbləri növbədən-kənar ödənilir. *Təminat kreditorların tələbini tam ödəmədikdə, ödənilməmiş məbləğ bu Qanunun 119.1.4-1-ci maddəsində müəyyən edilmiş növbəliliklə ödənilir.*

119.4. Eyni növbəyə aid olan tələblər ödənilərkən, vəsaitlər həmin tələblər arasında onların məbləğlərinə mütənasib olaraq bölüşdürülür.

119.5. Kreditorun razılığına əsasən onun tələbi pul ilə və (və ya) Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə zidd olmayan üsullarla, hesablamalarda nisbət gözlənilməklə tələbin əmlaka yönəldilməsi yolu ilə natura formasında ödənilə bilər.

14-cü Fəsil **Yekun müddəalar**

Maddə 120. Məhkəməyə müraciət hüququ

120.1. *Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* bu Qanunun tətbiqi ilə bağlı hər hansı qərarından və inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət edilə bilər.

120.2. Bu Qanunun 120.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş şikayətin verilməsi *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının* bu Qanunun tətbiqi ilə bağlı fəaliyyətini məhdudlaşdırmır.

Maddə 121. Vətəndaş qüsursuzluğunun müəyyən edilməsi

Bu Qanunun məqsədləri üçün müvafiq fiziki şəxsin vətəndaş qüsursuzluğu onun maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına bu barədə ərizə təqdim etməsindən sonra həmin orqanın sorğusu ilə səlahiyyətli dövlət orqanının verdiyi müvafiq arayış əsasında müəyyən edilir.

Maddə 122. Əsas məlumat və göstəricilərin yayılması

122.1. Sığortaçı adında, təşkilati-hüquqi formasında, yaxud daimi fəaliyyət göstərən orqanının yerləşdiyi ünvanda dəyişiklik edildiyi tarixdən 1 ay ərzində bu barədə

həftədə bir dəfə olmaqla Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan ən azı iki dövlət qəzetində elan dərc etdirməlidir. Dərc edilən ilk belə elanın surəti maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına təqdim edilməlidir.

122.2. Sığortaçılar və sığorta vasitəçiləri onlara müvafiq fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququ verən lisenziyanın notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində müəyyən edilmiş qaydada təsdiqlənmiş surətini ofis binasında görünməsi və oxunması mümkün olan yerdə yerləşdirməlidir.

Maddə 123. Sənədlərin saxlanması qaydası və müddəti

123.1. Sığortaçılar və sığorta vasitəçiləri fəaliyyətləri ilə bağlı qanunla müəyyən edilmiş sığorta statistikasını, sənədlərin uçotunu aparmalı və sənədlərin saxlanmasını təmin etməlidirlər.

123.2. Sığortaçılar və sığorta vasitəçiləri onlar tərəfindən həyata keçirilən sığorta əməliyyatlarına dair sənədləri, belə əməliyyatlar üzrə elektron daşıyıcılarında olan məlumatları müştəri və ya digər müqavilə tərəfi ilə hüquq münasibətlərinə xitam verildikdən sonra ən azı beş il müddətində, həmçinin bu Qanunun 13-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş *sığortalının, sığorta olunanın, faydalanan şəxsin və benefisiar mülkiyyətçinin* və səlahiyyətli nümayəndənin *müştəri uyğunluğu tədbirlərinə dair məlumat və sənədlərini* "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə saxlamalı və zərurət yarandığı təqdirdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına və ya maliyyə monitorinqi orqanına* təqdim etməlidirlər.

Maddə 124. Sığorta qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət

124.1. Hüquqi və fiziki şəxslər sığorta qanunvericiliyinin pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının Mülki, İnzibati Xətalər və Cinayət məcəllələrində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

124.2. Sığortaçılar, təkrarsığortacılar və sığorta vasitəçiləri "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş ~~pul vəsaitlərinin və ya digər~~ əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "*Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında*" Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə əməl edilməməsinə görə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

15-ci Fəsil Keçid müddəalar

Maddə 125. İcbari sığortalarda işlərin aparılması xərcləri

Digər icbari sığorta qanunlarında fərqli müddəaların nəzərdə tutulduğu hallar istisna olmaqla, icbari sığorta növləri üzrə işlərin aparılması xərclərinə ayırmaların miqdarı

"İcbari sığortalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.4-cü maddəsinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Maddə 126. Korporativ idarəetmə ilə bağlı müddəalar

126.1. Bu Qanunun 7.6-cı və 25-ci maddələrinin tələbləri bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 1 ildən gec olmayaraq bütün sığortaçılar tərəfindən təmin edilməlidir.

126.2. Bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 3 ay müddətində bütün sığortaçılar bu Qanunun 126.1-ci maddəsinin tələblərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı tədbirlər planını razılaşdırmaq üçün *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı*na təqdim etməlidir.

Maddə 127. Sığortaçıların və sığorta vasitəçilərinin adı ilə bağlı tələblər

127.1. Bu Qanunun 9.1-ci, 9.2-ci, 90.1-ci və 90.2-ci maddələrinin tələbləri müvafiq olaraq bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl lisenziya almış sığortaçılara və hüquqi şəxs olan sığorta brokerlərinə şamil edilmir.

127.2. Bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl sığorta və ya sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti üzrə lisenziyası ləğv olunmuş, yaxud lisenziya verilməsindən imtina edilmiş, adında müvafiq olaraq "sığorta", "təkrarsığorta" və "sığorta brokeri" sözü olan hüquqi şəxslər bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən 3 ay müddətində bu Qanunun 4.1-ci maddəsinin tələbini təmin etməli və ya könüllü qaydada ləğv edilməlidirlər.

127.3. Hüquqi şəxslər Bu Qanunun 127.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətə riayət etmədikdə *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* onların məcburi qaydada ləğv olunmaları barədə məhkəmədə iddia qaldırmalıdır.

Maddə 128. Həyat və qeyri-həyat sığortası üzrə fəaliyyətin ayrılmasına dair tələblər

128.1. Bu Qanunun 14.1-ci maddəsinin tələbi bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixədək sığorta fəaliyyətinə lisenziya almış, habelə həm həyat, həm də qeyri-həyat sığortası sahələri üzrə fəaliyyət göstərməyə icazəsi olan sığortaçılara bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən 3 il müddətində şamil edilmir.

128.2. Bu Qanunun 128.1-ci maddəsinə uyğun olaraq həm həyat, həm də qeyri-həyat sığortası sahələri üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçılar bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 6 aydan gec olmayaraq öz fəaliyyətlərində aşağıdakıları təmin etməlidirlər:

128.2.1. tələb olunan kapitalla bağlı bu Qanuna uyğun olaraq müəyyən edilmiş tələbləri həyat və qeyri-həyat sığortası sahələrinin hər biri üzrə ayrı-ayrılıqda yerinə yetirməlidir;

128.2.2. həyat sığortası müqavilələri üzrə işlərin aparılması xərclərinin, investisiya gəlirlərinin və sair iqtisadi göstəricilərin, sığorta tələblərinin, iddiaların, sığorta hadisələri üzrə zərərlərin və öhdəliklərin uçotu ümumi sığorta sahəsindəki müqavilələr üzrə müvafiq göstəricilərin uçotundan ayrı aparılmalıdır;

128.2.3. həyat sığortası üzrə sığorta ehtiyatlarının vəsaitləri ümumi sığorta sahəsi üzrə sığorta ehtiyatları vəsaitlərindən ayrılıqda uçota alınmalı, investisiya edilməli və saxlanmalıdır;

128.2.4. sığorta növlərində həyat və qeyri-həyat sığortasına aid olan sığorta sinifləri birləşdirilə bilməz.

128.3. Bu Qanunun 128.1-ci maddəsinə uyğun olaraq həm həyat, həm də qeyri-həyat sığortası sahələri üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçının ümumi sığorta sahəsi ilə bağlı sığorta ödənişləri üzrə öhdəlikləri yarandıqda, həyat sığortası sahəsinə aid sığorta ehtiyatlarının üzərinə həbs qoyula, onlara məcburi müsadirənin tələbləri və digər üsulları tətbiq oluna bilməz.

Maddə 129. Könüllü sığorta qaydalarının sığorta qanunvericiliyinə uyğunlaşdırılması

Sığortaçılar könüllü sığorta növləri üzrə müvafiq sığorta qaydalarını bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 1 il müddətində sığorta qanunvericiliyinin tələblərinə uyğunlaşdırmalı və *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* ilə razılaşdırmalıdır.

Maddə 130. Müddətsiz lisenziyaların verilməsi

Bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixədək sığorta və ya təkrarsığorta fəaliyyətinə lisenziya almış sığortaçıların bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra müvafiq müddətin bitməsi ilə əlaqədar *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına* edəcəkləri müraciətlərə bu Qanunla müddətsiz lisenziyanın verilməsi ilə bağlı müəyyən edilmiş tələblər və prosedurlar şamil olunur.

Maddə 131. İnvestisiyalara dair tələblər

Bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 6 ay müddətində bütün sığortaçılar bu Qanunun VI Fəslinin müddəalarına zidd olan bütün halların aradan qaldırılmasını təmin etməlidirlər.

Maddə 132. Aidiyyəti şəxslərə dair tələblər

Bu Qanunun VII Fəslinin müddəaları bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixədək bağlanmış əqdlərə dəyişiklik edilmədiyi və müddətinin uzadılmadığı hallarda həmin əqdlərə şamil edilmir.

Maddə 133. Sığorta agentlərinə dair tələblər

133.1. Bu Qanunun sığorta agentlərinin lisenziya alması və bununla bağlı digər müddəaları bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən 1 il sonra tətbiq edilir.

133.2. Bu Qanunun 133.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddət başa çatdıqda, fəaliyyət göstərən, lakin bu Qanunun XI Fəslinin tələblərinə uyğun olmayan sığorta agentləri sığorta agentliyi fəaliyyətini dayandırmalıdır. Onlar sığorta agentliyi

fəaliyyətini davam etdirmək üçün bu Qanunun tələblərinə uyğun qaydada lisenziya almalıdırlar.

133.3. Bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən 1 il ərzində *maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı* sığorta agentlərinin qeydiyyatını bu Qanun qüvvəyə minənədək mövcud olan qaydada aparmalıdır.

Maddə 134. Rəhbər işçilərə dair tələblərin tətbiqi

Bu Qanunla rəhbər işçilərə dair müəyyən edilmiş tələblər Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl müvafiq rəhbər vəzifəyə təyin edilmiş şəxslərə şamil edilmir.

Maddə 135. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 25 dekabr 2007-ci il
№ 519-IIIQ